

SUSTAINABILITY COACHES

Εγχειρίδιο μεθοδολογίας για τη
Βιώσιμη Ανάπτυξη

Εκτύπωση

Εκδόθηκε από: SYNTHESIS (Κύπρος), www.synthesiscenter.com

Σε συνεργασία με

Verein Niedersächsischer Bildungsinitiativen, VNB e.V.

Warmbüchenstr. 17, 30159 Ανόβερο, Γερμανία

info@vnb.de, www.vnb.de

CSCI - Consorzio Scuola Comunità Impresa (Ιταλία), www.cscinovara.it

Eco Logic (Μακεδονία), www.ecologic.mk

Υπεύθυνη για το περιεχόμενο σύμφωνα με το άρθρο 5 TMG (γερμανικός νόμος περί τηλεμέσων):

Sarah Laustroer: sarah.laustroer@vnb.de

©2023, Ανόβερο, Γερμανία

Επιμέλεια: Δρ: Gabriele Janecki, Sarah Laustroer (VNB)

Antonio Negro, Barbara Tosi (CSCI)- Mia Lozanovska, Dafina

Shekutkovska (Eco Logic)- Dora Heracleous, Georgia Kapela (Synthesis).

Διόρθωση της αγγλικής έκδοσης: Synthesis

Σχεδιασμός και σελιδοποίηση: Eco Logic

Σε περίπτωση που οι κάτοχοι των πνευματικών δικαιωμάτων των κειμένων και των εικόνων δεν έχουν προσδιοριστεί σωστά, δικαιολογημένες αξιώσεις θα αποζημιωθούν στο πλαίσιο των συνήθων κανονισμών..

Όλοι οι σύνδεσμοι στο διαδίκτυο ελέγχθηκαν τον Αύγουστο του 2023. Τα περιεχόμενα των εν λόγω δικτυακών τόπων ελέγχθηκαν προσεκτικά αμιγώς ελεγχθεί. Καμία ευθύνη δεν αναλαμβάνεται για το περιεχόμενό τους και τους δικτυακούς τόπους που συνδέονται με αυτούς.

Η παρούσα έκδοση (στα αγγλικά, γερμανικά, ιταλικά, ελληνικά και μακεδονικά) και άλλο υλικό που παράγεται στο πλαίσιο του έργου μπορούν να μεταφορτωθούν δωρεάν από τη διεύθυνση: <https://sustco.csciformazione.eu>

Αυτό το έργο διατίθεται υπό την Άδεια Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνής. Για να δείτε ένα αντίγραφο αυτής της άδειας, επισκεφθείτε τη διεύθυνση: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>

Αυτό το πρόγραμμα σπουδών αποτελεί μέρος του έργου Sustainability Coaches, <https://sustco.csciformazione.eu>.

Συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αυτές του/της συγγραφέα(-ας) μόνο και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΚΕΑ). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο ΕΑΚΕΑ μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

01

Τι είναι η βιώσιμη ανάπτυξη;

- Ξεκινώντας με καρτ ποστάλ 8-11
- Κουίζ Βιωσιμότητας 12-13
- Παγκόσμιο Παιχνίδι Διαμονής 14-15
- Οι ΣΒΑ και εγώ 16-17
- 18-19

02

Διδακτική Μεθοδολογία και Εκπαίδευση για την Βιώσιμη Ανάπτυξη

- Οι δικές μου μαθησιακές εμπειρίες 20-23
- World Cafe για την ΕΑΑ 24-25
- Η δική μου μαθησιακή δραστηριότητα 26-27
- 28-29

03

Καθήκοντα και ευκαιρίες για ατομική δράση με σκοπό την βιώσιμη ανάπτυξη

- Πως να ζήσετε μια βιώσιμη ζωή 30-33
- Αειφόρος Τουρισμός 34-35
- Βιώσιμο Γεύμα 36-37
- 38-39

04

Εκπαίδευση για την Βιώσιμη Ανάπτυξη ως Αγωγή του Πολίτη

- Συμμετοχή ΜΚΟ
- Πράσινος Πολιτικός
- Ποιός μπορεί να αλλάξει τα πράγματα
- Αντιμετώπιση ζητημάτων βιωσιμότητας

40-43
44-45
46-47
48-50
51-52

05

Ο Ρόλος των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στην Βιώσιμη Ανάπτυξη

- Κυνήγι Θησαυρού
- Έχασα τις λέξεις!
- Κουίζ Τίτλου
- Βήματα προς την Βιωσιμότητα

53-56
57-58
59-60
61-62
63-64

06

Επικοινωνία για την Βιώσιμη Ανάπτυξη

- Εισαγωγή
- Μελέτες Περιπτώσεων
- Σχεδιάζοντας την δική μου εκστρατεία
ευαισθητοποίησης για την Βιωσιμότητα
- Αξιοποιώντας τα βίντεο

65-68
69-70
71-73
74-75
76-77

- Ενότητα 1: Δραστηριότητα 2: Κουίζ Βιωσιμότητας 80-84
- Ενότητα 2: Δραστηριότητα 1: Αυτο-κατευθυνόμενη μάθηση 85
- Ενότητα 3: Δραστηριότητα 1: Πως να εντάξετε πρακτικές βιωσιμότητας στη ζωή σας 86
- Ενότητα 3: Δραστηριότητα 2: Βιωσιμότητα και Τουρισμός 87-89
- Ενότητα 3: Δραστηριότητα 3: Βιώσιμα Γευματα 90
- Ενότητα 4: Δραστηριότητα 3: Ποιός μπορεί να αλλάξει τα πράγματα; 91
- Ενότητα 5: Δραστηριότητα 2: Χαμένες λέξεις 92
- Ενότητα 5: Δραστηριότητα 3: Κουίζ 93-98
- Ενότητα 6: Δραστηριότητα 2: Μελέτες Περιπτώσεων 99-100
- Ενότητα 6: Δραστηριότητα 3: Σχεδιάζοντας τη δική μου καμπάνια ευαισθητοποίησης για θέματα βιωσιμότητας 101
- Ενότητα 6: Δραστηριότητα 4: Αξιοποιώντας τα βίντεο 102-103

Εισαγωγή

Η βιωσιμότητα (ή αειφόρος ανάπτυξη) επιδιώκει να προωθήσει την προστασία του πλανήτη και να εξασφαλίσει την ευημερούσα ζωή και ανάπτυξη όλων των όντων που ζουν σε αυτόν, σήμερα και στο μέλλον. Η εμφάνιση της έννοιας "βιωσιμότητα", η οποία καλύπτει οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές πτυχές, έχει ριζώσει βαθιά στις παγκόσμιες αναπτυξιακές πολιτικές. Κορυφώθηκε το 2015, όταν όλες οι χώρες του κόσμου ενέκριναν την Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ). Εξετάζοντας προβλήματα όπως η κλιματική αλλαγή, είναι προφανές ότι πρέπει να επιταχύνουμε τη διαδικασία αλλαγής.

Η εφαρμογή της βιωσιμότητας απαιτεί ένα κατάλληλο πολιτικό πλαίσιο, αλλά και τη συμμετοχή όλων. Η εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη (ΕΑΑ) διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε αυτό. Η ΕΑΑ προάγει την ευαισθητοποίηση, τη γνώση και την κατανόηση της βιωσιμότητας και ενδυναμώνει τους ανθρώπους να συμμετέχουν σε μια περιβαλλοντικά ορθή και κοινωνικά δίκαιη αλλαγή. Καινοτόμες και πολυδιάστατες εκπαιδευτικές μέθοδοι και υλικά υποστηρίζουν τους εκπαιδευτικούς, τους εκπαιδευτές και τους πολλαπλασιαστές στη συνοδεία των μαθητών στις αντίστοιχες εκπαιδευτικές διαδικασίες.

Το έργο Sustainability Coaches, που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+, επικεντρώνεται σε αυτό. Οι τέσσερις οργανισμοί-εταίροι, που αποτελούνται από τις οργανώσεις CSCI - Consorzio Scuola Comunità Impresa (Ιταλία), Eco Logic (Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας), SYNTHESIS Center for Research and Education (Κύπρος) και Verein Niedersächsischer Bildungsinitiativen VNB e.V. (Γερμανία), ανέπτυξαν από κοινού ένα σύνολο εκπαιδευτικού υλικού για να καταρτίσουν και να ενδυναμώσουν εκπαιδευτές και πολλαπλασιαστές (π.χ. εκπαιδευτές ενηλίκων, εργαζόμενους σε ΜΚΟ, άτομα που εργάζονται σε κοινότητες) με γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες ώστε να γίνουν "Sustainability Coaches". Στη συνέχεια, θα συνοδεύουν, θα παρακινούν και θα εμπνέουν τις δικές τους ομάδες-στόχους για την τοπική βιώσιμη δράση, έχοντας κατά νου τις παγκόσμιες κοινωνίες (think global - act local).

Αυτό το πρόγραμμα σπουδών είναι ένα από τα θεμελιώδη αποτελέσματα του έργου. Περιέχει έξι ενότητες, καθεμία από τις οποίες πραγματεύεται ένα συγκεκριμένο θέμα. Τα θέματα κυμαίνονται από την εισαγωγή στις έννοιες της βιώσιμης ανάπτυξης, τη μεθοδολογία και τη διδακτική της Εκπαίδευσης για Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ), τις δυνατότητες της ατομικής συμπεριφοράς, την ΕΑΑ ως εκπαίδευση του πολίτη, το ρόλο των θεσμών (προσέγγιση του συνόλου των θεσμών) μέχρι τους τρόπους επικοινωνίας για την βιωσιμότητα. Όλες οι ενότητες περιλαμβάνουν διαδραστικές, συμμετοχικές και καινοτόμες δραστηριότητες.

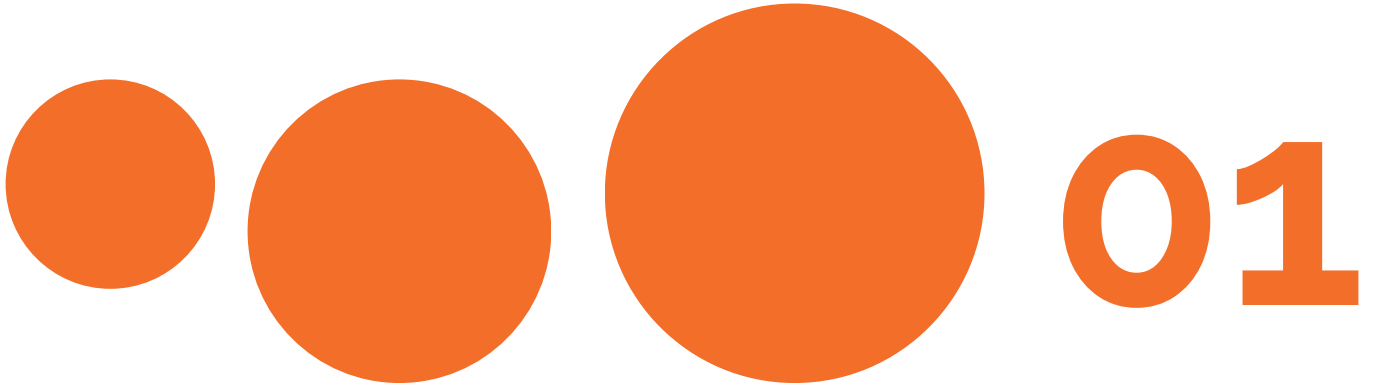
Συνδέονται μεταξύ τους, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ένα μεγαλύτερο μάθημα. Ωστόσο, κάθε ενότητα στέκεται μόνη της, ώστε να είναι δυνατή η διοργάνωση μικρότερων εργαστηρίων. Είναι δυνατόν να συνδυαστούν οι δραστηριότητες των διαφόρων ενότητων με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να δημιουργηθεί μια μεγάλη ποικιλία μαθημάτων για διαφορετικές ομάδες-στόχους.

Όλες οι δραστηριότητες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την ηλικία των 15 ετών και άνω. Οι ομάδες-στόχοι μπορεί να κυμαίνονται από μαθητές, εκπαιδευτικούς, εκπροσώπους εταιρειών, κοινωνικών ή πολιτικών φορέων. Η Ενότητα 2 αποτελεί εξαίρεση, καθώς οι δραστηριότητες απευθύνονται ειδικά στις ανάγκες εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, καθώς εστιάζουν στη μεθοδολογία και τη διδακτική της εκπαίδευσης για την βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που περιλαμβάνονται σε αυτό το πρόγραμμα αντικατοπτρίζουν την ποικιλομορφία των συμμετεχόντων οργανισμών και χωρών. Εκτός από το πρόγραμμα αυτό, όλοι οι εταίροι θα αναπτύξουν ένα παιχνίδι για τη βιωσιμότητα και μια διαδραστική διαδικτυακή πλατφόρμα. Όλα τα αποτελέσματα του έργου Sustainability Coaches μπορείτε να τα βρείτε στην ιστοσελίδα του έργου: <https://sustco.csciformazione.eu> και στη σελίδα μας στο Facebook: www.facebook.com/sustainabilitycoaches.

Ελπίζουμε να δοκιμάσετε, να συνδυάσετε και να αναπτύξετε περαιτέρω τις δραστηριότητες αυτού του προγράμματος!

Τι είναι η βιώσιμη ανάπτυξη;

Σήμερα, συναντάμε τον όρο βιωσιμότητα σχεδόν παντού. Αναφορικά με τα σαμπουάν για τα μαλλιά, τα μπισκότα, τα έπιπλα, τα μπλουζάκια ή ακόμη και τις κρουαζιέρες ή τους παρόχους τηλεπικοινωνιών - παντού διαβάζουμε ή ακούμε τον όρο βιωσιμότητα. Αλλά τι ακριβώς σημαίνει στην πραγματικότητα ο όρος; Πώς ορίζεται η βιωσιμότητα και ποιες είναι οι ιδέες που την διέπουν; Ποιες έννοιες και παγκόσμιες συμφωνίες έχουν τεθεί και τίθενται σε εφαρμογή για την επίτευξη της βιωσιμότητας; Ποιοι είναι οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και πώς μπορούμε εμείς οι ίδιοι να δραστηριοποιηθούμε στην πορεία προς μια βιώσιμη παγκόσμια κοινωνία; Αυτή η ενότητα ασχολείται με αυτά τα ερωτήματα.

Οι ρίζες του όρου βιωσιμότητα ανάγονται στη γερμανική δασοκομία του 18ου αιώνα. Εκεί, ο Oberbergbaumann Hans Carl von Carlowitz διατύπωσε την αρχή της κοπής μόνο όσων δέντρων, σε ένα δάσος, μπορούν να ξαναφυτρώσουν στο εγγύς μέλλον, έτσι ώστε το δάσος να διατηρηθεί μακροπρόθεσμα. Η αρχή αυτή μεταφέρθηκε και σε άλλους τομείς; οι φυσικοί πόροι πρέπει να χρησιμοποιούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να αναγεννηθούν. Αυτό συμβαίνει επειδή οι φυσικοί πόροι του πλανήτη Γη είναι περιορισμένοι και επομένως δεν μπορούμε να τους χρησιμοποιούμε επ' άπειρον. Προκειμένου να διατηρήσουμε τη φυσική βάση της ζωής μας και να τη διαθέσουμε τόσο στις σημερινές όσο και στις μελλοντικές γενιές, δεν μπορούμε να υπερβαίνουμε μόνιμα τα οικολογικά όρια της Γης. Ωστόσο, αυτό ακριβώς συμβαίνει επί του παρόντος, όπως αποδεικνύεται για παράδειγμα από την Ημέρα Υπέρβασης της Γης, την οποία υπολογίζει κάθε χρόνο το Παγκόσμιο Δίκτυο Αποτυπωμάτων (Global Footprint Network). Την ημέρα αυτή του έτους, η ανθρωπότητα έχει εξαντλήσει τους φυσικούς πόρους που είναι πραγματικά στη διάθεσή της για ολόκληρο το έτος. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η Γη χρειάζεται ένα χρόνο για να αναγεννήσει αυτή την ποσότητα φυσικών πόρων. Η Ημέρα Υπέρβασης της Γης το 2023 ήταν η 5η Ιουνίου (υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των επιμέρους χωρών, π.χ. Γερμανία: 4 Μαΐου, Κύπρος: 4 Μαΐου, Ιταλία 15 Μαΐου, Κατάρ: 10 Φεβρουαρίου, Μεξικό: 31 Αυγούστου, Ινδονησία: 3 Δεκεμβρίου, Τζαμαϊκά: 20 Δεκεμβρίου).

Η βιώσιμη ανάπτυξη λαμβάνει υπόψη τα πλανητικά όρια και ικανοποιεί τις ανάγκες των σημερινών γενεών χωρίς να διακινδυνεύει ότι οι μελλοντικές γενεές δεν θα είναι σε θέση να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες. Ο ορισμός αυτός προέρχεται από τη λεγόμενη έκθεση Brundtland (Το κοινό μας μέλλον) της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη το 1987.

Στη "Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη" στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 1992, ο ορισμός υιοθετήθηκε και η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης αναγνωρίστηκε ως διεθνής πολιτική κατευθυντήρια αρχή. Εκεί, μεταξύ άλλων, υιοθετήθηκε η Ατζέντα 21, ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης αναπτυξιακής και περιβαλλοντικής πολιτικής για τον 21ο αιώνα. Θεμελιώδης σε αυτό ήταν η αναγνώριση ότι η οικονομική ανάπτυξη, η κοινωνική δικαιοσύνη και η περιβαλλοντική βιωσιμότητα δεν μπορούν να εξεταστούν χωριστά. Η αρχή αυτή υιοθετήθηκε σε διάφορα μοντέλα βιωσιμότητας. Για παράδειγμα, υπάρχει το μοντέλο των τριών πυλώνων ή το τρίγωνο της βιωσιμότητας (η οικολογία, η οικονομία και τα κοινωνικά ζητήματα είναι εξίσου σημαντικά ως βάση της βιωσιμότητας).

Στο μοντέλο διασταύρωσης, η οικολογία, η οικονομία και τα κοινωνικά ζητήματα επικαλύπτονται και διαμορφώνουν την βιωσιμότητα δίνοντας έμφαση στις συνδέσεις και τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ των τριών πτυχών. Στο μοντέλο προτεραιότητας, η οικολογία έχει προτεραιότητα επειδή η κοινωνική κοινότητα και η οικονομία δεν είναι δυνατές χωρίς ένα λειτουργικό οικοσύστημα. Εκτός όμως από αυτά τα θεωρητικά μοντέλα, υπάρχουν και πολύ πρακτικές έννοιες και φιλοσοφίες ζωής που ενσωματώνουν την ιδέα της βιωσιμότητας. Για παράδειγμα, η έννοια της Καλής Ζωής (Buen Vivir), η οποία προέρχεται από τους ιθαγενείς της Λατινικής Αμερικής, λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των ατόμων, καθώς και της κοινότητας και της φύσης. Η Καλή Ζωή ενσωματώθηκε στα συντάγματα του Ισημερινού και της Βολιβίας το 2009. Μια άλλη προσέγγιση, οι ρίζες της οποίας επίσης πηγάζουν πολύ πίσω, είναι η θεωρία της Γήινης Δημοκρατίας ως πολιτικό κίνημα και η εναλλακτική λύση στο νεοφιλελεύθερο οικονομικό σύστημα. Επιπλέον, μια εναλλακτική λύση στο σημερινό οικονομικό σύστημα είναι η ιδέα της κοινωνίας μετά την ανάπτυξη (degrowth).

Μετά τη διάσκεψη του Ρίο το 1992 ακολούθησαν και άλλα διεθνή συνέδρια. Τα Ηνωμένα Έθνη υιοθέτησαν τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (ΑΣΧ, 2000-2015) και, τέλος, τον Σεπτέμβριο του 2015, την Ατζέντα 2030 με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ). Σε αντίθεση με τους ΑΣΧ, οι οποίοι απευθύνονταν κυρίως σε χώρες του Νότου, οι ΣΒΑ ισχύουν εξίσου για όλες τις χώρες. Συνεπώς, οι χώρες του Παγκόσμιου Βορρά έχουν επίσης την ευθύνη να δράσουν αναλόγως. Οι ΣΒΑ στοχεύουν σε μια ανθρώπινη ζωή με αξιοπρέπεια και στη διατήρηση της φυσικής βάσης της ζωής. Αντιμετωπίζονται πτυχές όπως η ισότητα των φύλων, η πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη και την εκπαίδευση, καθώς και η ειρήνη, η προστασία της βιοποικιλότητας και η καταπολέμηση της πείνας και της φτώχειας.

Η παγκόσμια κοινότητα έχει ακόμη πολύ δρόμο να διανύσει για να επιτύχει τους στόχους μέχρι το 2030. Αυτό θα απαιτήσει μεγάλες διεθνείς προσπάθειες. Η κοινωνία των πολιτών συμβάλλει επίσης πολύ σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση. Σε όλο τον κόσμο, οι άνθρωποι εργάζονται ήδη για μια παγκόσμια δίκαιη και βιώσιμη παγκόσμια κοινωνία. Υπάρχουν πολυάριθμες ευκαιρίες για να δραστηριοποιηθεί κανείς και ο καθένας μπορεί να κάνει κάτι. Εκτός από τη μετάδοση των βασικών γνώσεων, οι ακόλουθες τέσσερις μέθοδοι προσφέρουν επομένως επίσης την ευκαιρία για προβληματισμό και την ανάπτυξη των δικών μας ιδεών για δράση.

Παραπομπές/περισσότερη βιβλιογραφία

International Institute for Sustainable Development: Sustainable Development:

<https://www.iisd.org/mission-and-goals/sustainable-development>

Keiner, Marco; ETH Zürich (2005): History, definition(s) and models of sustainable development. Available at:

<https://www.research->

[collection.ethz.ch/bitstream/handle/20.500.11850/53025/eth-27943-01.pdf](https://www.research-collection.ethz.ch/bitstream/handle/20.500.11850/53025/eth-27943-01.pdf)

Earth Overshoot Day: <https://www.overshootday.org/>

United Nations (1987): Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. Available for download in different languages at:

<https://digitallibrary.un.org/record/139811#record-files-collapse-header>

United Nations, Department of Economic and Social Affairs Sustainable, Development: Sustainable Development Goals: <https://sdgs.un.org/goals>

Project Everyone: The Global Goals: <https://www.globalgoals.org/>

» Ξεκινώντας με τις καρτ ποστάλ «

Στόχοι

- Εισαγωγή στο θέμα της βιωσιμότητας.
- Διευκρίνιση όρων: Τι είναι η βιωσιμότητα;

Περιγραφή

- Υλικό: (οι κάρτες πρέπει να είναι περισσότερες από τους συμμετέχοντες)
- Διάρκεια: (+ προαιρετικά 40-60 λεπτά)
- Μέγεθος ομάδας: 5-25 άτομα

Οδηγίες

- Οι μαθητές κάθονται σε έναν κύκλο καρεκλών. Στη μέση υπάρχουν καρτ ποστάλ.
- Ο συντονιστής ζητά από τους εκπαιδευόμενους να επιλέξουν από μία καρτ ποστάλ στην ερώτηση "Τι εννοείτε με τον όρο βιωσιμότητα;".
- Οι μαθητές δείχνουν τώρα τις καρτ ποστάλ τους η μία μετά την άλλη. Εξηγούν γιατί επέλεξαν αυτή την κάρτα και απαντούν στην ερώτηση.
- Ο διαμεσολαβητής καταγράφει τα βασικά σημεία σε κάρτες μετριοπάθειας και τις τοποθετεί σε έναν πίνακα καρφιτσών.
- Στη συνέχεια, όλοι κοιτάζουν τον πίνακα καρφιτσών και ανταλλάσσουν ιδέες σχετικά με το αποτέλεσμα.
- Τέλος, ο συντονιστής μπορεί να εξηγήσει τον όρο βιωσιμότητα και να δώσει έναν γενικά έγκυρο ορισμό.

Συνέχεια των βημάτων (προαιρετικά):

- Στη συνέχεια, οι μαθητές σχηματίζουν μικρές ομάδες (3-6 άτομα). Ο συντονιστής εξηγεί ότι υπάρχουν διάφορες έννοιες και μοντέλα στα οποία παίζει ρόλο η βιωσιμότητα. Για παράδειγμα, η αειφορία είναι ένα από τα πιο σημαντικά παραδείγματα που υπάρχουν σε σχέση με τη βιωσιμότητα: Buen Vivir, Earth Democracy, Planetary Boundaries, Degrowth, Doughnut Model κ.λπ.
- Κάθε ομάδα εργασίας επιλέγει μια έννοια/μοντέλο και ερευνά πληροφορίες σχετικά με αυτό στο διαδίκτυο.
- Στη συνέχεια, οι μαθητές συγκεντρώνονται σε μεγάλη ομάδα και παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους. Ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο, αυτό μπορεί να γίνει με διάφορες μορφές (διάλεξη, παρουσίαση PowerPoint, αφίσα, κουίζ, κ.λπ.).

Σημειώσεις Συντονιστή

1. Είναι σημαντικό οι μαθητές να έχουν κάποιες καρτ ποστάλ για να επιλέξουν. Οι καρτ ποστάλ μπορεί να είναι πολύ διαφορετικές. Μπορούν να δείχνουν συγκεκριμένα πράγματα, να περιέχουν ρητά ή συνθήματα, να έχουν προφανή αναφορά στο θέμα ή να είναι αφηρημένες και να διεγείρουν τη φαντασία.
2. Αντί για καρτ-ποστάλ, μπορούν επίσης να υπάρχουν αντικείμενα στη μέση.
3. Κατά την τοποθέτηση των καρτών με τις λέξεις-κλειδιά των μαθητών, ο συντονιστής μπορεί ήδη να τις ταξινομήσει, π.χ. σύμφωνα με τις τρεις διαστάσεις της αειφορίας: οικολογία, οικονομία και κοινωνικά ζητήματα.
4. Ο συντονιστής θα πρέπει να βεβαιωθεί ότι στο τέλος της δραστηριότητας όλοι οι εκπαιδευόμενοι γνωρίζουν τι σημαίνει ο όρος "βιωσιμότητα".
5. Εάν δεν υπάρχει αρκετός διαθέσιμος χρόνος, μπορεί να είναι χρήσιμο στην ερευνητική εργασία να αναφέρετε έναν ή δύο ιστότοπους ανά μικρή ομάδα όπου μπορούν να βρουν πληροφορίες σχετικά με την αντίστοιχη έννοια/μοντέλο.

Αναστοχασμός

- Μάθατε κάτι καινούργιο για τη βιωσιμότητα; Αν ναι, τι;
- Προαιρετικά: Ήταν εύκολο να βρείτε πληροφορίες σχετικά με το μοντέλο/έννοια στο διαδίκτυο;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Ορισμός του όρου "Βιωσιμότητα"

- Βιωσιμότητα UCLA: Τι είναι η βιωσιμότητα; (Βίντεο)
<https://www.youtube.com/watch?v=zx04Kl8y4dE>
- Διεθνές Ινστιτούτο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη: h
<https://www.iisd.org/mission-and-goals/sustainable-development>
- Keiner, Marco, ETH Zürich (2005): Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.research-collection.ethz.ch/bitstream/handle/20.500.11850/53025/eth-27943-01.pdf>.

Έννοιες/Μοντέλα:

- Fatheuer, Thomas; Heinrich-Böll-Stiftung (2011): Buen Vivir. Μια σύντομη εισαγωγή στις νέες έννοιες της Λατινικής Αμερικής για την καλή ζωή και τα δικαιώματα της φύσης- Διαθέσιμο στη διεύθυνση:
https://www.boell.de/sites/default/files/Buen_Vivir_engl.pdf
- Shiva, Vandana; Bloomsburycollections.com (2005): Διαθέσιμο στη διεύθυνση:
<https://www.bloomsburycollections.com/book/earth-democracy-justice-sustainability-and-peace/principles-of-earth-democracy>
- Asher, Claire; mongabay.com (2021): Διαθέσιμο στο: Mongabay: Τα εννέα όρια που πρέπει να σεβαστεί η ανθρωπότητα για να διατηρήσει τον πλανήτη κατοικήσιμο:
<https://news.mongabay.com/2021/03/the-nine-boundaries-humanity-must-respect-to-keep-the-planet-habitable/>
- degrowth.info Τι είναι η αποανάπτυξη; <https://degrowth.info/degrowth>
- Cheung, Jordan; earth.org (2021): Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://earth.org/what-is-doughnut-economics/>

» Κουίζ Βιωσιμότητας «

Στόχοι

- Βαθύτερη διερεύνηση του θέματος της βιωσιμότητας.
- Γνωρίστε διάφορες πτυχές και περιεχόμενα του θέματος της βιωσιμότητας

Περιγραφή

- Υλικό: τρία φύλλα χαρτιού με έναν αριθμό στο καθένα (1, 2, 3).
- Διάρκεια: περίπου 20-30 λεπτά ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας
- Μέγεθος ομάδας: 5-25 άτομα

Οδηγίες

- Σε έναν τοίχο (ή σε τρεις γωνίες του δωματίου) κρεμάστε τα τρία χαρτιά με τους αριθμούς 1, 2 και 3 σε αρκετή απόσταση.
- Ο συντονιστής θέτει τώρα την πρώτη ερώτηση κουίζ με τις τρεις πιθανές απαντήσεις. Οι μαθητές σκέφτονται ποια απάντηση είναι σωστή και στέκονται δίπλα στον αντίστοιχο αριθμό.
- Ο συντονιστής δίνει τη σωστή απάντηση, την εξηγεί εν συντομία και θέτει την επόμενη ερώτηση του κουίζ.
- Οι μαθητές μπορούν να λάβουν έναν πόντο ανά σωστή απάντηση. Το άτομο με τους περισσότερους πόντους κερδίζει.

Παραλλαγή:

- Οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες (3-5 άτομα). Κάθε ομάδα κάθεται σε ένα τραπέζι και λαμβάνει τρεις μικρές κάρτες με έναν αριθμό στην καθεμία (1, 2, 3).
- Ο συντονιστής θέτει την πρώτη ερώτηση κουίζ με τις τρεις πιθανές απαντήσεις. Οι μαθητές διαβουλεύονται στις ομάδες τους. Κάθε ομάδα αποφασίζει για μια απάντηση και κρατάει την αντίστοιχη κάρτα.
- Ο συντονιστής δίνει τη σωστή απάντηση, την εξηγεί εν συντομία και θέτει την επόμενη ερώτηση του κουίζ.
- Οι ομάδες λαμβάνουν έναν πόντο ανά σωστή απάντηση. Η ομάδα με τους περισσότερους πόντους κερδίζει.

Σημειώσεις Συντονιστή

Είναι σημαντικό ο συντονιστής να εξηγεί εν συντομία τις σωστές απαντήσεις. Εάν είναι απαραίτητο, ο συντονιστής μπορεί επίσης να δείξει φωτογραφίες, γραφικά ή βίντεο.

- Μάθατε κάτι καινούργιο για τη βιωσιμότητα; Αν ναι, τι;
- Υπήρξε κάτι που σας εξέπληξε;
- Γιατί πιστεύετε ότι δεν έχει καταστεί ακόμη δυνατή η επίτευξη παγκόσμιας βιωσιμότητας;
- Έχετε μια ευχή; Έχετε μια απαίτηση για πολιτικούς, εταιρείες κ.λπ.

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Οι ερωτήσεις για το κουίζ μπορούν να βρεθούν στην ενότητα "Υλικό" στο τέλος της διδακτέας ύλης.

» Παγκόσμιο Παιχνίδι Διανομής «

Στόχοι

- Αναγνωρίζουν τις παγκόσμιες διασυνδέσεις και την άδικη κατανομή των αγαθών/χρήση των πόρων.
- Κάντε τα αφηρημένα δεδομένα και γεγονότα απτά.

Περιγραφή

- Υλικό: αντικείμενα για το συμβολισμό των βασικών αριθμών, πίνακας με αριθμούς.
- Διάρκεια: 45 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 10-25 άτομα

Οδηγίες

- Στο πάτωμα υπάρχει ένας μεγάλος παγκόσμιος χάρτης. Εναλλακτικά, μπορεί να υπάρχουν πινακίδες με τα ονόματα των ηπείρων στο πάτωμα.
- Στο παιχνίδι που ακολουθεί, οι μαθητές μπορούν να απεικονίσουν διάφορες παραμέτρους (πληθυσμός, παγκόσμιο εισόδημα/ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, εκπομπές CO₂) και να τις καταστήσουν κατανοητές τοποθετώντας τους εαυτούς τους ή διανέμοντας αντικείμενα σε έναν παγκόσμιο χάρτη. Δουλεύουν μαζί και όχι ο ένας εναντίον του άλλου.

Παγκόσμιος πληθυσμός:

- Ο συντονιστής εξηγεί ότι οι μαθητές αντιπροσωπεύουν το 100% του παγκόσμιου πληθυσμού και τους ζητά να κατανεμηθούν στις ηπείρους σύμφωνα με το ποσοστό που πιστεύουν ότι είναι η κατανομή του παγκόσμιου πληθυσμού.
- Αφού οι εκπαιδευόμενοι τοποθετηθούν, ο συντονιστής υποδεικνύει τη σωστή κατανομή χρησιμοποιώντας τον πίνακα (βλ. παράρτημα).
- Οι μαθητές διορθώνουν ανάλογα την κατανομή τους.

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ):

- Κάθε μαθητής λαμβάνει τώρα μια καραμέλα (ή μια καρέκλα, ένα νόμισμα με εικονικά χρήματα κλπ.). Ο συντονιστής ζητά από τους μαθητές να μοιράσουν τις καραμέλες (ή τις καρέκλες, τα κέρματα) στις ηπείρους ανάλογα με το πώς εκτιμούν την ποσοστιαία κατανομή του παγκόσμιου εισοδήματος.
- Ο συντονιστής ανακοινώνει τη σωστή κατανομή και οι μαθητές διορθώνουν την κατανομή τους ανάλογα.

Εκπομπή CO₂:

- Κάθε μαθητής λαμβάνει ένα μπαλόνι ή κάτι άλλο. Ο συντονιστής τους ζητά να μοιράσουν τα μπαλόνια στις ηπείρους σύμφωνα με την ποσοστιαία κατανομή των παγκόσμιων εκπομπών CO₂.
- Και πάλι, ο συντονιστής ανακοινώνει τη σωστή κατανομή και οι μαθητές διορθώνουν ανάλογα την κατανομή τους.

Σημειώσεις Συντονιστή

1. Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, ο συντονιστής θα πρέπει να επισημαίνει επανειλημμένα την κατά κεφαλήν κατανομή των παραμέτρων (σε σχέση με τον πληθυσμό, που συμβολίζεται από τους συμμετέχοντες στις ηπείρους).
2. Ο τελικός προβληματισμός είναι σημαντικός και χρειάζεται αρκετό χρόνο.

Αναστοχασμός

Κατά την αξιολόγηση, μπορούν να διατυπωθούν αυθόρμητες δηλώσεις σχετικά με τις διαπιστωμένες ανισότητες στην κατανομή των διαφόρων παραμέτρων. Τώρα ο συντονιστής μπορεί να ρωτήσει σχετικά με τις αιτίες και τις συνέπειες, καθώς και τους πιθανούς λόγους για τις λανθασμένες εκτιμήσεις.

Πιθανές ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι:

- Τι πιστεύετε για αυτή τη διανομή;
- Για ποιες παραμέτρους θα περιμένετε διαφορετικούς αριθμούς; Γιατί; Τι ρόλο παίζουν οι αναφορές στα μέσα ενημέρωσης, οι προκαταλήψεις και οι δικές σας "εικόνες στο κεφάλι σας";
- Τι σας εξέπληξε περισσότερο;
- Ποιοι είναι οι λόγοι αυτής της άνιση κατανομής;
- Πώς προέκυψε αυτή η κατανομή του πλούτου στον κόσμο; Ποιες διαδικασίες στην ιστορία συνέβαλαν σε αυτό;
- Τι συνδέσεις βλέπετε μεταξύ των διαφόρων παραμέτρων;
- Πώς συνδέονται μεταξύ τους ο πλούτος και η κατανάλωση πόρων στις διάφορες περιοχές του κόσμου;
- Γιατί δεν έχει καταστεί ακόμη δυνατή η δικαιότερη κατανομή του παγκόσμιου πλούτου και τι θα χρειαζόταν για να επιτευχθεί αυτό;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Αυτή η μέθοδος έχει τροποποιηθεί και έχει ληφθεί από:

Fairbindung/Konzeptwerk neue Ökonomie: Endlich Wachstum

<https://www.endlich-wachstum.de/kapitel/die-globale-dimension/methode/wir-spielen-welt/>

Εδώ υπάρχει επίσης διαθέσιμος ένας πίνακας υπολογισμού (Excel) με τον οποίο μπορεί να υπολογιστεί ο αριθμός των ατόμων για κάθε παράμετρο σύμφωνα με την ποσοστιαία κατανομή.

Λεπτομερείς οδηγίες στα αγγλικά είναι διαθέσιμες εδώ:

<https://peerleader.org/workshops/weltspiel/>

» Οι ΣΒΑ και εγώ «

Στόχοι

Ασχοληθείτε με τους ΣΒΑ (Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης) και με τις δικές σας δυνατότητες δέσμευσης.

Περιγραφή

- Υλικό: (εναλλακτικά: εκτυπωμένα εικονίδια SDG), χαρτάκια με ερωτήσεις, κάρτες μετριοπάθειας, στυλό, προαιρετικά ένα μεγάλο φύλλο λευκού χαρτιού.
- Διάρκεια: 40 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 10-25 άτομα

Οδηγίες

- Ανάλογα με τις υπάρχουσες γνώσεις των εκπαιδευομένων, ο συντονιστής μπορεί να προβάλει ένα σύντομο βίντεο ως εισαγωγή στο θέμα "Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης", π.χ. "We The People' for The Global Goals" (<https://www.youtube.com/watch?v=RpqVmnMCmpo>).
- Τώρα οι μαθητές σχηματίζουν μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα λαμβάνει 17 δομικά τούβλα SDG (εναλλακτικά: εκτυπωμένα εικονίδια SDG), ένα κομμάτι χαρτί με τις παρακάτω ερωτήσεις (και στην περίπτωση των εκτυπωμένων εικονιδίων SDG προαιρετικά ένα μεγάλο φύλλο λευκού χαρτιού).
- Στο πρώτο βήμα, ο συντονιστής ζητά από τους συμμετέχοντες να συζητήσουν τις ερωτήσεις που αναγράφονται στο χαρτί. Μπορούν να τοποθετήσουν τα δομικά στοιχεία ή τα τυπωμένα εικονίδια με τέτοιο τρόπο ώστε να αντιπροσωπεύουν τη συζήτηση και τους προβληματισμούς τους (μπορούν να δημιουργηθούν σειρές, πυραμίδες, δίκτυα κ.λπ.). Εάν χρησιμοποιηθούν τα τυπωμένα εικονίδια, ο συμμετέχων μπορεί να τα τοποθετήσει σε ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού και να σχεδιάσει στο χαρτί γραμμές σύνδεσης μεταξύ τους.

Οι ερωτήσεις θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να είναι:

- Υπάρχει ένας στόχος (ή στόχοι) που θεωρείτε πιο σημαντικό; Γιατί;
- Με ποιους άλλους στόχους συνδέονται;
- Ποιοι στόχοι πιστεύετε ότι είναι αντιφατικοί;
- Ποια είναι η σημασία του σημαντικότερου στόχου σας για εσάς, για την κοινότητά σας ή για τη χώρα σας;
- Στη συνέχεια, οι μικρές ομάδες παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους στην ολομέλεια.

- Στο δεύτερο βήμα, οι μαθητές συναντώνται ξανά στις μικρές τους ομάδες. Ο διαμεσολαβητής τους ζητά να εξετάσουν ξανά τους ΣΒΑ και να συζητήσουν τις ακόλουθες ερωτήσεις. Γράφουν τα βασικά σημεία σε κάρτες συντονισμού.
- Πώς μπορείτε να συμβάλλετε στην επίτευξη των ΣΒΑ;
- Ποιος είναι ο ρόλος της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών;
- Γνωρίζετε πώς μπορείτε να συμμετάσχετε εσείς οι ίδιοι; Πως;
- Είστε ο ίδιος ενεργός ή γνωρίζετε κάποιον που είναι ενεργός;
- Στη συνέχεια, οι μικρές ομάδες παρουσιάζουν ξανά τα αποτελέσματά τους στην ολομέλεια. Μια ομάδα ξεκινά και κρεμάει τις κάρτες με τα βασικά σημεία που έχουν συλλέξει. Οι επόμενες ομάδες συμπληρώνουν τις κάρτες αυτές.
- Ο συντονιστής συνοψίζει και πάλι το συνολικό αποτέλεσμα και επισημαίνει τους διάφορους τρόπους συμμετοχής, π.χ. επιδείξεις, υπογραφή αναφορών, ψήφοφορία στις εκλογές, συμμετοχή σε οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών, συμμετοχή στην πολιτική, δραστηριοποίηση στη γειτονιά κ.λπ.

Σημειώσεις Συντονιστή

1. Ο συντονιστής θα πρέπει να διασφαλίσει ότι στο βήμα 2 δεν αναφέρεται μόνο η ατομική (καταναλωτική) συμπεριφορά. Πρόκειται για τις δυνατότητες εμπλοκής της πολιτικής και της κοινωνίας των πολιτών!
2. Ο συντονιστής θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι συμμετέχοντες δεν θα πιεστούν ή δεν θα υπερφορτωθούν. Θα πρέπει να είναι σαφές ότι κανείς δεν χρειάζεται να είναι "τέλειος" και ότι όλοι έχουν τη δυνατότητα να κάνουν τη διαφορά και ότι κάθε ενέργεια, όσο μικρή και αν είναι, έχει σημασία.

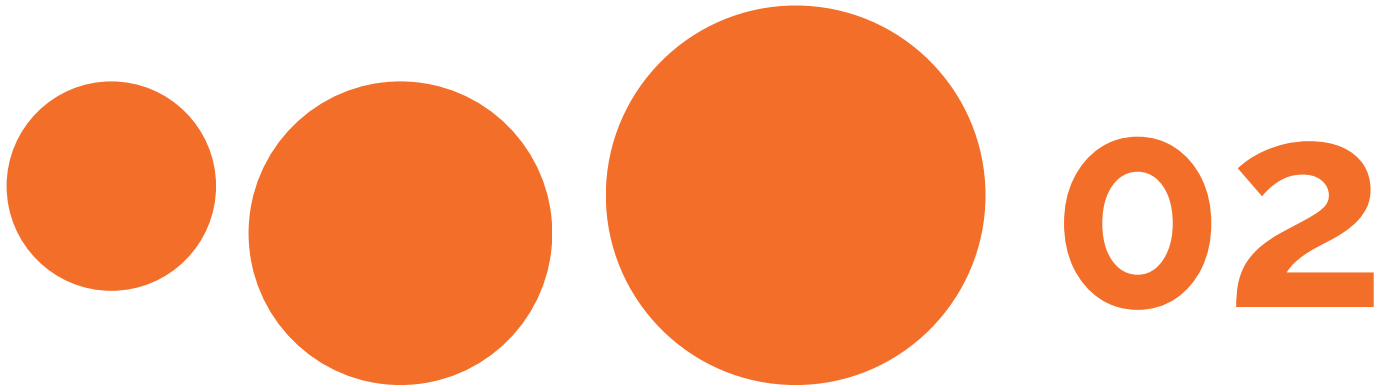
Αναστοχασμός

- Τι παρατηρείτε στις "κατασκευές" σας;
- Ήταν εύκολο να συμφωνήσετε στη μικρή ομάδα; Τι συζητήσατε;
- Ποιες ιδέες συλλέξατε για τρόπους συμμετοχής; Γνωρίζετε άλλα παραδείγματα;
- Πώς αξιολογείτε την αποτελεσματικότητα της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στην επίτευξη των ΣΒΑ; Γιατί;

Υποστηρικτικό Γλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Η μέθοδος αυτή είναι εμπνευσμένη από το εργαστήριο "Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης" στο: Verein Niedersächsischer Bildungsinitiativen e.V.: #weltenwechslerontour - Mit dem Bildungsrucksack durch die Welt. Handout für ehemalige Freiwillige zur Planung und Ausgestaltung von Workshops (Author: Christina Castellón)

<https://welten-wechsler.de/wp-content/uploads/Broschuere-Rucksack.pdf>

**Διδακτική
Μεθοδολογία και
Εκπαίδευση για
την Βιώσιμη
Ανάπτυξη**

Να καταστεί δυνατή μια καλή ζωή σε ένα άθικτο περιβάλλον, με ειρήνη και ίσες ευκαιρίες για όλους τους ανθρώπους παγκοσμίως - αυτό είναι που έχει δεσμευτεί η παγκόσμια κοινότητα με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ). Πώς όμως μπορεί να πετύχει αυτή η αλλαγή προς μια παγκόσμια δίκαιη και βιώσιμη παγκόσμια κοινωνία; Οι τεχνικές καινοτομίες ή η ατομική καταναλωτική συμπεριφορά από μόνες τους δεν θα την επιφέρουν. Οι κοινωνικές δομές, τα πρότυπα σκέψης και συμπεριφοράς πρέπει να αλλάξουν. Οι άνθρωποι πρέπει να είναι σε θέση να σκέφτονται εναλλακτικές λύσεις και να αναπτύσσουν νέες προσεγγίσεις λύσεων. Πρέπει να δραστηριοποιηθούν, π.χ. να υπενθυμίσουν στους πολιτικούς και τους επιχειρηματίες την ευθύνη τους και να απαιτήσουν δικαιώματα.

Η εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη (ΕΑΑ) έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο αυτό. Στόχος της εκπαίδευσης αυτής είναι να παρακινήσει και να δώσει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της παγκόσμιας κοινωνίας με όρους βιώσιμης ανάπτυξης και να αποκτήσουν τις αντίστοιχες ικανότητες, οι οποίες μπορούν να χωριστούν σε τρεις τομείς: Αναγνώριση (π.χ. απόκτηση γνώσεων) - Αξιολόγηση (π.χ. κριτικός προβληματισμός και αλλαγή προοπτικής) - Δράση (π.χ. συμμετοχή και συνδημιουργία).

Η πολιτική και διαρθρωτική αλλαγή, δηλαδή η μετασχηματιστική δράση, είναι η προϋπόθεση για να πετύχει η αλλαγή - και η εκπαίδευση πρέπει να προάγει αυτή τη μετασχηματιστική δράση. Αυτό είναι το συμπέρασμα των συγγραφέων του προγράμματος της UNESCO "Εκπαίδευση για μια βιώσιμη ανάπτυξη: Προς την επίτευξη των ΣΒΑ" (ΕΑΑ για το 2030), το οποίο εγκρίθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη στα τέλη του 2019. Περιγράφει τις πιο επείγουσες παγκόσμιες προκλήσεις της εποχής μας και εξηγεί πώς πρέπει να ανταποκριθούμε σε αυτές μέσω της εκπαίδευσης. Το σημείο εκκίνησης είναι η διαπίστωση ότι η εκπαίδευση δεν έχει ακόμη οδηγήσει στην επείγοντως αναγκαία κοινωνική αλλαγή προς την κατεύθυνση ενός βιώσιμου και δίκαιου κόσμου. Το κεντρικό ερώτημα είναι επομένως πώς μπορούν να ενθαρρυνθούν και να ενεργοποιηθούν οι μαθητές ώστε να αναλάβουν μετασχηματιστική δράση. Το πρόγραμμα της UNESCO "ΕΑΑ για το 2030" προσδιορίζει ορισμένα σημεία εκκίνησης και συστάσεις για δράση. Συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη η τυπική, η μη τυπική, η άτυπη και η δια βίου μάθηση. Η κριτική σκέψη θα πρέπει να υποκινείται, καθώς και η ενσυναίσθηση και η συμπόνια και ο αναστοχασμός των αξιών. Σε αυτό το πλαίσιο, η αναφορά στο πλαίσιο της ζωής του ατόμου είναι εξίσου σημαντική με τη συμπερίληψη του μαθησιακού περιβάλλοντος και τη δημιουργία χώρων για πειραματισμό καθώς και στιγμές ερεθισμού που επιτρέπουν την έξοδο από τις ζώνες άνεσης ή τα παλιά πρότυπα σκέψης και συμπεριφοράς. Η αυτοαποτελεσματικότητα θα πρέπει να βιώνεται και οι άνθρωποι θα πρέπει να ενδυναμώνονται ώστε να αναλαμβάνουν δράση και να συμβάλλουν στη διαμόρφωση της κοινωνίας στην οποία ζουν.

Από αυτό μπορούν να προκύψουν, για παράδειγμα, οι ακόλουθες απαιτήσεις για τον μεθοδολογικό και διδακτικό σχεδιασμό της ΕΑΑ:

- **Ρόλος των εκπαιδευτικών/διαμεσολαβητών:** Αναλαμβάνουν συνοδευτικό και συντονιστικό ρόλο. Χρησιμοποιώντας καινοτόμες μεθόδους, υποστηρίζουν τους εκπαιδευόμενους ώστε να είναι σε θέση να συμμετέχουν στη διαμόρφωση της αλλαγής προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης (βλ. ESD 2023, σ. 30).
- **Ρόλος των μαθητών:** Οι εκπαιδευόμενοι είναι ανεξάρτητα και ικανά άτομα που έχουν ήδη γνώσεις και βασίζονται στις δικές τους εμπειρίες. Είναι σημαντικό να τους υποστηρίξουμε στην ανάπτυξη ικανοτήτων και να δημιουργήσουμε ευκαιρίες δικτύωσης και μάθησης μεταξύ τους.
- **Μαθησιακή ατμόσφαιρα/μαθησιακός χώρος:** Η ΕΑΑ περιλαμβάνει επίσης τη δημιουργία μιας ευχάριστης μαθησιακής ατμόσφαιρας και τη χρήση των μαθησιακών χώρων με τέτοιο τρόπο ώστε, για παράδειγμα, να διεγείρονται διάφορες αισθήσεις και να αποκτώνται εμπειρίες. Οι χώροι μάθησης πρέπει επίσης να αντικατοπτρίζουν την βιωσιμότητα, ώστε "οι μαθητές να μαθαίνουν πώς ζουν και να ζουν ό,τι μαθαίνουν" (ΕΑΑ 2030, σ. 28).
- **Μάθηση με το κεφάλι, το χέρι και την καρδιά:** Η ΕΑΑ απευθύνεται σε διαφορετικές αισθήσεις. Η μάθηση είναι γνωστική καθώς και πρακτική και συναισθηματική.
- **Ποικιλία μεθόδων:** Καινοτόμες και ποικίλες μέθοδοι χρησιμοποιούνται στην ΕΑΑ με προσανατολισμό στις ομάδες-στόχους. Υποστηρίζουν τους εκπαιδευόμενους στην κατανόηση σύνθετων πλαισίων, στη διαμόρφωση απόψεων, στη δημιουργικότητα, στην ανάπτυξη οραμάτων για το μέλλον, στην ανταλλαγή ιδεών μεταξύ τους, στον αυτοστοχασμό κ.λπ.
- **Χώροι μάθησης και συνεργασίες:** Η μάθηση δεν περιορίζεται σε μια αίθουσα διδασκαλίας. Συμμετέχουν και άλλοι χώροι, άνθρωποι και ιδρύματα. Για παράδειγμα, είναι δυνατή η βιωματική μάθηση σε ένα αγρόκτημα ή οι συνεργασίες μεταξύ ενός σχολείου και μιας οργάνωσης της κοινωνίας των πολιτών.
- **Διεπιστημονική μάθηση:** Η διεπιστημονική και διαθεματική μάθηση καθιστά δυνατή την αναγνώριση των συνδέσεων και την αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας.
- **Αλλαγή προοπτικής:** Η ΕΑΑ περιλαμβάνει διαφορετικές προοπτικές. Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευόμενοι βιώνουν ότι η δική τους άποψη για τον κόσμο δεν είναι η μόνη αλήθεια.
- **Θέτοντας ερωτήσεις:** Η ΕΑΑ ενθαρρύνει τους ανθρώπους να αμφισβητούν κριτικά τα γεγονότα και τις συνθήκες.

Οι δραστηριότητες που περιγράφονται σε αυτή την ενότητα εξετάζουν τα ερωτήματα σχετικά με το πώς και τι πρέπει να μάθουν ή να ξεμάθουν οι άνθρωποι προκειμένου να παρακινηθούν και να ενδυναμωθούν για να αναλάβουν μετασχηματιστική δράση. Οι μέθοδοι έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τους ανθρώπους να ασχοληθούν με το δικό τους εκπαιδευτικό έργο, π.χ. με την έννοια των συστάσεων της UNESCO για δράση, να το αναστοχαστούν, να συμπεριλάβουν νέες προοπτικές σε αυτό και, αν χρειαστεί, να το επανασχεδιάσουν - έτσι ώστε να συμβάλει στην αλλαγή προς μια παγκόσμια δίκαιη και βιώσιμη παγκόσμια κοινωνία.

Παραπομπές/περισσότερη βιβλιογραφία

UNESCO (2021): Εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη: (ΕΑΑ για το 2030):
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802.locale=en>.

UNESCO (2021): Εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη για το 2030:
<https://en.unesco.org/themes/education-sustainable-development/toolbox>

Οι δικές μου μαθησιακές εμπειρίες

Στόχοι

- Εισαγωγή στο θέμα της μετασχηματιστικής μάθησης για τη βιώσιμη ανάπτυξη
- Αναστοχασμός των δικών μας μαθησιακών εμπειριών και αναγνώριση των προϋποθέσεων επιτυχίας στη μετασχηματιστική μάθηση

Περιγραφή

- Υλικό: χαρτί με ερωτήσεις (βλ. ενότητα "Υλικά"), εάν είναι απαραίτητο στυλό και χαρτί για σχέδιο (βλ. παραλλαγή).
- Διάρκεια: 90 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 5-20 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής ζητά από τους εκπαιδευόμενους να συγκεντρωθούν σε ζευγάρια και να κάνουν έναν περίπατο για να συζητήσουν το ακόλουθο ερώτημα:
Σκεφτείτε την ιστορία της ζωής σας - τι σας κάνει ξεχωριστούς; Ποιες προσωπικές (μαθησιακές) εμπειρίες, σταθμοί στη ζωή, άνθρωποι προκάλεσαν μια διαρκή αλλαγή στα πρότυπα των αξιών, της σκέψης και της συμπεριφοράς σας;
- Μετά από 20 λεπτά, οι εκπαιδευόμενοι συγκεντρώνονται ξανά και σχηματίζουν μικρές ομάδες (3-4 άτομα, αν είναι δυνατόν, όσοι έχουν περπατήσει μαζί στο παρελθόν δεν θα πρέπει να είναι σε μια μικρή ομάδα). Στις μικρές ομάδες, οι εκπαιδευόμενοι παρουσιάζουν τις σκέψεις τους ο ένας στον άλλο. Σχετικά με το ερώτημα "Τι και πώς θα έπρεπε να μάθουμε / πώς θα έπρεπε να μοιάζει η εκπαίδευση για να είναι μετασχηματιστική;", συγκεντρώνουν γενικεύσιμους παράγοντες που ευνοούν τη μετασχηματιστική μάθηση. Γράφουν τις λέξεις-κλειδιά τους σε κάρτες.
- Μετά από περίπου 20 λεπτά, οι μαθητές συγκεντρώνονται ξανά και παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους στην ολομέλεια. Ο διαμεσολαβητής κρεμάει τις κάρτες με τα βασικά σημεία και τις ταξινομεί, για παράδειγμα, σύμφωνα με τη μεθοδολογία/διδακτική, τις μορφές, το περιεχόμενο, τους χώρους μάθησης, το ρόλο του διαμεσολαβητή κ.λπ.
- Τέλος, ο συντονιστής συνοψίζει και πάλι το αποτέλεσμα και εξηγεί τις διαφορές προϋποθέσεις επιτυχίας της μετασχηματιστικής μάθησης.

Παραλλαγή (προαιρετική): Αφήγηση ιστοριών

- Αντί να πάνε μια βόλτα σε ζευγάρια, οι μαθητές μπορούν να σκεφτούν την ιστορία τους μόνοι τους στο πρώτο βήμα και να την οπτικοποιήσουν σχεδιάζοντας ένα ποτάμι (περιγραφή της εργασίας στην ενότητα "Υλικό").
- Στη συνέχεια μπορούν είτε να συγκεντρωθούν σε μικρές ομάδες όπως περιγράφεται παραπάνω είτε να μοιραστούν την ιστορία τους στην ολομέλεια. Κάθε άτομο έχει στη συνέχεια 5 λεπτά για να μιλήσει. Οι υπόλοιποι ακούνε, δεν υπάρχουν ερωτήσεις ή σχόλια. Ο συντονιστής παρακολουθεί το χρόνο και ευχαριστεί τον αφηγητή μετά από κάθε ιστορία.
- Στη συνέχεια θα ακολουθήσει ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τα ακόλουθα ερωτήματα:
- Πώς βιώσατε αυτή τη συγκεκριμένη αφήγηση; Ποια ήταν η διάθεσή σας; Τι σας άγγιξε; Πώς είναι συνυφασμένες οι ιστορίες μας;

Σημειώσεις Συντονιστή

- Είναι σημαντικό να δημιουργηθεί μια ατμόσφαιρα εμπιστοσύνης, ειδικά για την επιλογή 2. Οι ίδιοι οι εκπαιδευόμενοι αποφασίζουν τι θέλουν και τι δεν θέλουν να μοιραστούν από την προσωπική τους ιστορία.
- Στο τέλος, ο συντονιστής θα πρέπει να συνοψίσει τις προϋποθέσεις επιτυχίας της μετασχηματιστικής μάθησης, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων τομέων, όπως το περιεχόμενο, η μεθοδολογία, οι μορφές, οι χώροι μάθησης, ο ρόλος του συντονιστή κ.λπ.

Αναστοχασμός

- Πώς σας φάνηκε η άσκηση;
- Μάθατε κάτι καινούργιο για τη μετασχηματιστική μάθηση;
- Τι σας εξέπληξε;
- Γνωρίζετε παραδείγματα μετασχηματιστικής μάθησης στην πράξη;

»World Café για την ΕΑΑ«

Στόχοι

- Αποκτήστε μια βαθύτερη κατανόηση των αρχών και των εννοιών της ΕΑΑ συμμετέχοντας σε συζητήσεις σχετικές με το θέμα.
- Βελτιώστε τις δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας μέσω της ενεργητικής ακρόασης, της σαφούς διατύπωσης των ιδεών σας και της συνεργασίας πάνω σε κοινά ερωτήματα.

Περιγραφή

- Υλικό: Μαρκαδόροι
- Διάρκεια: 45-60 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 9-30 άτομα

Οδηγίες

- Τρία τραπέζια κατανέμονται γύρω από την αίθουσα και ο συντονιστής χωρίζει την ομάδα σε τρεις μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα κάθεται τυχαία γύρω από ένα τραπέζι. Στη συνέχεια, ο συντονιστής αναθέτει μια ερώτηση σε κάθε τραπέζι, για παράδειγμα:
- "Ποια θέματα μπορεί να αντιμετωπίσει η ΕΑΑ;" "Ποιες μεθόδους και μορφές πρέπει να έχει η εκπαίδευση που προάγει τη γνώση, την κρίση και τις δεξιότητες δράσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη;" "Ποιος είναι ο ρόλος του διευκολυντή προκειμένου να προωθηθεί η ΕΑΑ;" "Πώς μπορούμε να σχεδιάσουμε χώρους μάθησης προκειμένου να προωθήσουμε την ΕΑΑ;", κ.λπ.
- Σε κάθε τραπέζι, ο συντονιστής τοποθετεί μαρκαδόρους και ένα λευκό χαρτί flipchart ή κενή αφίσα, σαν "τραπεζομάντιλο", με μία από τις ερωτήσεις γραμμένη πάνω της. Αργότερα, οι μικρές ομάδες γράφουν τις σκέψεις τους σε αυτό το χαρτί χρησιμοποιώντας λέξεις-κλειδιά. Στο τραπέζι μπορούν να προσφερθούν σνακ και ποτά για να δημιουργηθεί μια "ατμόσφαιρα καφενείου".
- Οι μαθητές χωρίζονται σε τρεις μικρές ομάδες ίσου μεγέθους. Κάθε ομάδα παίρνει θέση σε ένα από τα τραπέζια.
- Ο συντονιστής εξηγεί στους εκπαιδευόμενους ότι θα υπάρξουν τρεις (ή τέσσερις) γύροι συζήτησης. Οι μικρές ομάδες θα συζητήσουν την αντίστοιχη ερώτηση στα τραπέζια (15-20 λεπτά) και θα καταγράψουν τις κεντρικές σκέψεις με λέξεις-κλειδιά στην αφίσα.
- Όταν λήξει ο χρόνος, ο συντονιστής κάνει έναν ήχο ή ένα σήμα για να δείξει ότι είναι ώρα να αλλάξετε τραπέζι.

- Το χαρτί παραμένει στο τραπέζι και οι ομάδες αλλάζουν τραπέζια. Ο μόνος που παραμένει στο τραπέζι καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης είναι ο οικοδεσπότης. Ο οικοδεσπότης επιλέγεται στην αρχή του πρώτου γύρου στις αντίστοιχες μικρές ομάδες.
- Στον επόμενο γύρο, ο οικοδεσπότης καλωσορίζει τους νέους συμμετέχοντες, κάνει μια σύντομη περίληψη των όσων συζητήθηκαν στον προηγούμενο γύρο και συνοψίζει τα σημεία όπου υπήρξε συμφωνία και διαφωνία μεταξύ της προηγούμενης ομάδας ή των προηγούμενων ομάδων στο τραπέζι. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες συνεχίζουν να εργάζονται πάνω σε όσα έχει ήδη επεξεργαστεί η προηγούμενη ομάδα.
- Μετά από τρεις (ή τέσσερις) γύρους, κάθε ομάδα έχει ασχοληθεί με κάθε θέμα μία φορά.
- Τέλος, οι οικοδεσπότες παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της αφίσας τους σε ολόκληρη την ομάδα σε μια συνεδρία ολομέλειας.

Σημειώσεις Συντονιστή

- Διαχειριστείτε το χρόνο: Να παρακολουθείτε τον χρόνο και να υπενθυμίζετε στους μαθητές πότε είναι ώρα να μετακινηθούν στο επόμενο τραπέζι. Βεβαιωθείτε ότι κάθε ομάδα έχει αρκετό χρόνο για να συζητήσει την ερώτηση και να γράψει τις σκέψεις της στην αφίσα.

Αναστοχασμός

- Πώς σας βοήθησε η δραστηριότητα να εξερευνήσετε και να προβληματιστείτε σχετικά με το θέμα της ΕΑΑ;
- Τι μάθατε από τις συζητήσεις με τα άλλα άτομα στο τραπέζι σας;
- Ανακαλύψατε νέες προοπτικές ή ιδέες σχετικά με την ΕΑΑ που δεν είχατε λάβει υπόψη σας προηγουμένως;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Το φύλλο ερωτήσεων/εργασιών θα το βρείτε στην ενότητα "Υλικό" στο τέλος του προγράμματος σπουδών.

» Η δική μου μαθησιακή δραστηριότητα «

Στόχοι

- Ενίσχυση των γνώσεων των συμμετεχόντων για την ΕΑΑ
- Να εφαρμόζουν τα όσα έμαθαν και να εμπλέκονται με την ΕΑΑ σε δικά τους έργα.

Περιγραφή

- Υλικό: Οδικός χάρτης "ΕΑΑ για το 2030".
- Διάρκεια: 30-40 λεπτά για τη δημιουργία της δραστηριότητας και 10-15 λεπτά για προβληματισμό.
- Μέγεθος ομάδας: 6-25 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής μοιράζει στους εκπαιδευόμενους εκτυπωμένα αποσπάσματα από τον οδικό χάρτη "ΕΑΑ για το 2030" για να τα διαβάσουν. Εναλλακτικά, μπορεί να διανεμηθεί το εισαγωγικό κείμενο της παρούσας ενότητας.
- Μετά την ανάγνωση των αποσπασμάτων, ο συντονιστής ζητά από τους μαθητές να φανταστούν: "Βρισκόμαστε στο έτος 2030. Ο οργανισμός σας μόλις κέρδισε ένα βραβείο για ένα καινοτόμο εκπαιδευτικό έργο που συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στη βιώσιμη αλλαγή. Ένας δημοσιογράφος θέλει να γράψει ένα άρθρο γι' αυτό και εσείς πρέπει να παρουσιάσετε δημιουργικά τις πιο σημαντικές πτυχές του σε μια αφίσα".
- Για το σκοπό αυτό, ο συντονιστής ζητά από τους εκπαιδευόμενους να εργαστούν σε ένα πρώτο βήμα ατομικά και σιωπηλά πάνω στις ακόλουθες ερωτήσεις:
- Με ποιους τρόπους το εκπαιδευτικό σας έργο ξεχώρισε από τις προηγούμενες προσφορές σας; Τι ακριβώς είναι διαφορετικό από σήμερα (περιεχόμενο, μορφές μάθησης, μέθοδοι, συμμετοχή των ομάδων-στόχων κλπ.); Τι σας κάνει ιδιαίτερα υπερήφανους ή χαρούμενους; Τι κάνατε για αυτές τις αλλαγές; Τι ήταν εύκολο; Τι ήταν δύσκολο; Ποιοι συμμετείχαν -με ποιο τρόπο- στην ανάπτυξη και υλοποίηση του εκπαιδευτικού σχεδίου;
- Οι μαθητές μπορούν να κρατούν σημειώσεις των προβληματισμών τους σε λέξεις-κλειδιά. Είναι σημαντικό να επικοινωνήσετε ότι δεν υπάρχουν σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις και ότι πρέπει να αφήσουν τη φαντασία τους να κυλήσει.
- Σε ένα επόμενο βήμα, οι εκπαιδευόμενοι σχηματίζουν μικρές ομάδες και αναπτύσσουν σε κάθε ομάδα μια δημιουργική αφίσα για ένα καινοτόμο έργο ΕΑΑ. Για το σκοπό αυτό, ο συντονιστής τους ζητά να μοιραστούν τους ατομικούς τους προβληματισμούς με τους άλλους συμμετέχοντες της ομάδας.

- Ως οδηγός για τη συζήτηση, ο συντονιστής μπορεί να μοιράσει έναν πίνακα/καμβά που περιέχει διάφορες πτυχές της μαθησιακής διαδικασίας, όπως:
  - περιεχόμενο και κίνητρα για το έργο
  - μαθησιακοί στόχοι
  - ομάδες-στόχοι
  - ο ρόλος του δασκάλου
  - μαθησιακό περιβάλλον
  - πόροι
  - υποστηρικτικές πτυχές
  - προκλήσεις και στρατηγικές για την αντιμετώπισή τους
  - συγκεκριμένες δραστηριότητες
  - τα πρώτα βήματα
  - εταίροι συνεργασίας
- Ο συντονιστής ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν μια δημιουργική αφίσα που να εξηγεί τις ιδέες τους για ένα καινοτόμο έργο ΕΑΑ όχι μόνο με λόγια. Μετά την ολοκλήρωση των αφισών, οι μικρές ομάδες παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους σε μια συνεδρία ολομέλειας. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες δίνουν εκτιμητικά και εποικοδομητικά σχόλια.

Σημειώσεις Συντονιστή

Μπορείτε να προωθήσετε την εποικοδομητική ανατροφοδότηση: όπου οι εκπαιδευόμενοι θα αισθάνονται άνετα να μοιράζονται τις απόψεις τους και να δέχονται εποικοδομητική κριτική.

Αναστοχασμός

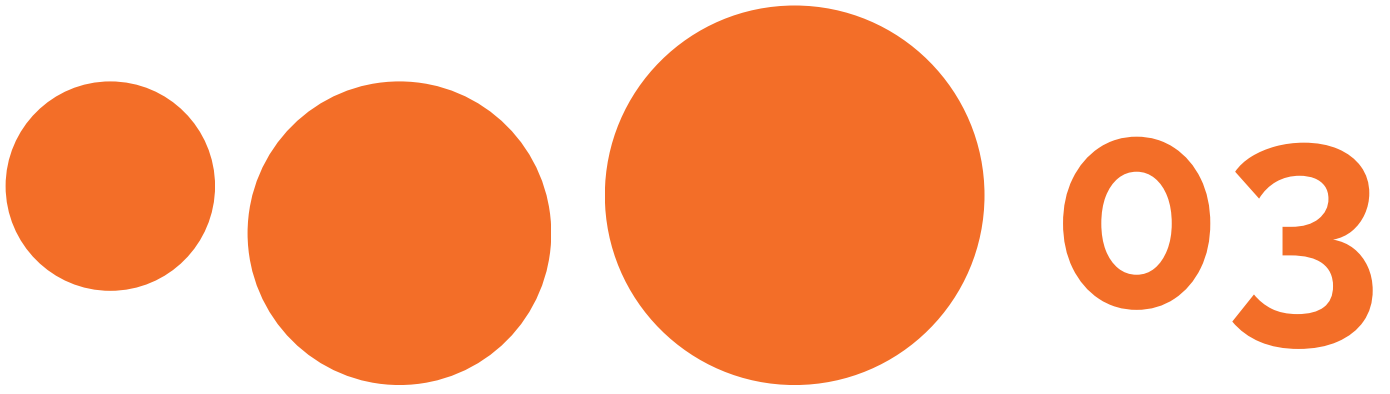
- Πώς η ανάγνωση των αποσπασμάτων από τον οδικό χάρτη "ΕΑΑ για το 2030" σας βοήθησε να κατανοήσετε τους σκοπούς και τους στόχους της μαθησιακής δραστηριότητας;
- Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίσατε κατά τη δημιουργία της δικής σας μαθησιακής δραστηριότητας και πώς τις ξεπεράσατε;
- Πώς μπορείτε να εφαρμόσετε τα διδάγματα που αποκομίσατε κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας στη δική σας επαγγελματική ανάπτυξη και στη συνεχή μαθησιακή σας πορεία;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Αυτός είναι ο σύνδεσμος για τον οδικό χάρτη

: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>

Μια περίληψη του χάρτη πορείας βρίσκεται στη σελίδα 3, μια έκκληση για δράση στις σελίδες 5-10, ένας ορισμός για το τι είναι η ΕΑΑ για το 2030, οι στόχοι και τα βασικά χαρακτηριστικά της στις σελίδες 11-18. Τα κείμενα είναι σύντομα και ευανάγνωστα. Ο συντονιστής μπορεί να επιλέξει αυτό που είναι κατάλληλο για την ομάδα των μαθητών.

**Καθήκοντα και
ευκαιρίες για
ατομική δράση
με σκοπό την
βιώσιμη ανάπτυξη**

Σημαντικές αλλαγές στην κοινωνία, ή οποιεσδήποτε αλλαγές με αυτόν τον τρόπο, δεν μπορούν να φανταστούν χωρίς ατομικές αλλαγές. Έχοντας κατά νου ότι οι άνθρωποι δεν ευθυγραμμίζουν πάντα τις αξίες τους με τις επιδεικνυόμενες συμπεριφορές τους σχετικά με την βιωσιμότητα, η ατομική βιωσιμότητα παραμένει ένα αμφιλεγόμενο θέμα. Στην πραγματικότητα, αυτό είναι το πρώτο βήμα για τη δημιουργία μιας στέρεης βάσης για την ανάληψη δράσης. Προκειμένου μια κοινωνία να ευδοκιμήσει από περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική άποψη, τα άτομα που την απαρτίζουν θα πρέπει να προσπαθήσουν να είναι πιο βιώσιμα σε όλες τις πτυχές της καθημερινής τους ζωής. Πολλές πτυχές προωθούν την ατομική συμπεριφορά προς την βιωσιμότητα. Η ατομική συμπεριφορά δημιουργεί τα θεμέλια για τη δράση, αλλά και καθοδηγεί την ικανότητά μας να συνεργαζόμαστε μεταξύ μας για τη λήψη αποφάσεων που επιβεβαιώνουν τη ζωή. Τι είναι όμως τα "βιώσιμα άτομα";

"Τα βιώσιμα άτομα χαρακτηρίζονται από τη δημιουργία αρμονίας, διασύνδεσης και σχετικά υψηλών επιπέδων αυτογνωσίας στις αξίες, τις σκέψεις, τις συμπεριφορές και τις πράξεις τους, καθώς και από τη συνεχή ατομική ανάπτυξη των φυσικών, συναισθηματικών, κοινωνικών, φιλοσοφικών και διανοητικών ικανοτήτων τους. Η ατομική βιωσιμότητα περιλαμβάνει την κατοχή ενός καλά ανεπτυγμένου και αποδεδειγμένου συστήματος αξιών που αναγνωρίζει τη σημασία και τη διασύνδεση όλων των παγκόσμιων βιολογικών και κοινωνικών συστημάτων και την κατάλληλη θέση μας μέσα σε αυτά."

(Jesse B. Pappas & Eric C. Pappas, 2014)

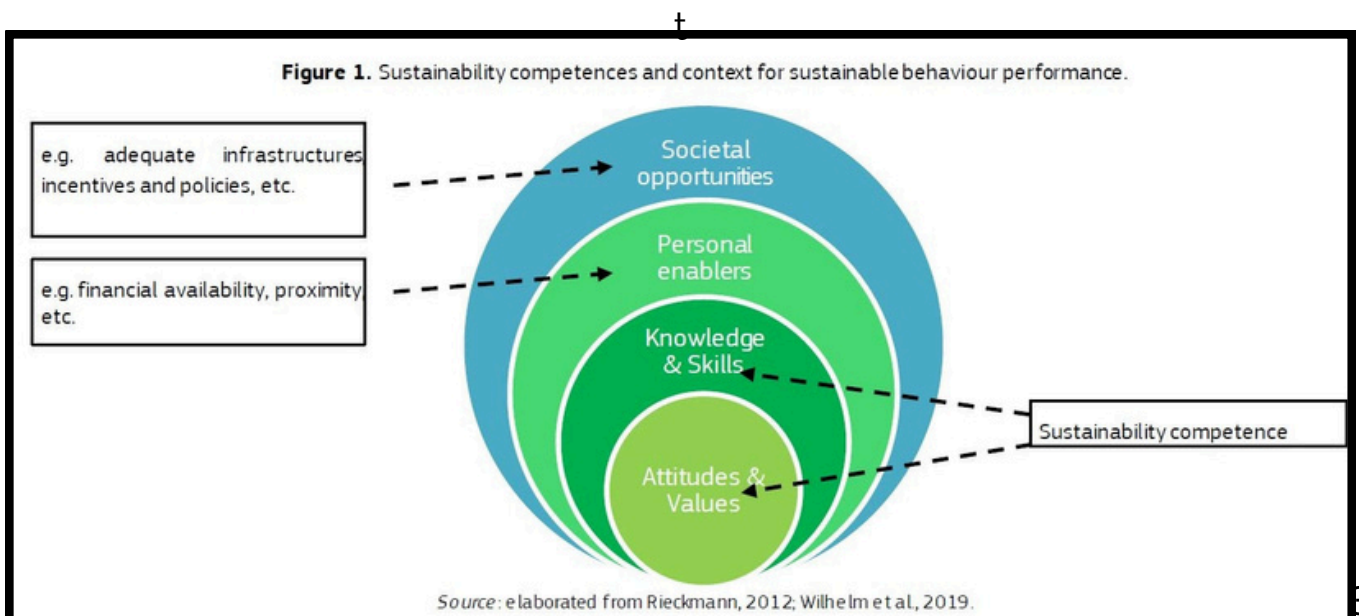
Ορισμένες από τις στάσεις που μπορούν να αναγνωριστούν στα άτομα με ικανότητες βιωσιμότητας είναι ότι δεσμεύονται να μειώσουν την κατανάλωση υλικών ή ότι είναι περίεργοι και ερευνητικοί σχετικά με τους δεσμούς μεταξύ του περιβάλλοντος, της ανθρώπινης δράσης και της βιωσιμότητας. Ένα άλλο παράδειγμα μπορεί να είναι ότι το άτομο υπερασπίζεται την ατομική και συλλογική φροντίδα για όσους έχουν ανάγκη και για τον πλανήτη.

Στις μέρες μας όλοι μιλούν για βιώσιμη συμπεριφορά, αλλά πολύ λίγοι την εφαρμόζουν στην πράξη. Ποιος είναι ο λόγος πίσω από όλα αυτά; Συχνά δεν είναι θέμα γνώσης. Φυσικά, οι άνθρωποι έχουν διαφορετικά επίπεδα αποκτηθείσας γνώσης σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Ωστόσο, την τελευταία δεκαετία, καθώς το θέμα της βιωσιμότητας γίνεται όλο και πιο δημοφιλές, μπορούν εύκολα να ενημερωθούν άτυπα, μέσω της τέχνης, της επιστήμης ή οποιουδήποτε περιεχομένου που δημοσιεύεται στο διαδίκτυο και καλύπτει αυτό το θέμα, ενώ συζητείται πολύ και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Φαίνεται ότι οι άνθρωποι είναι καλωδιωμένοι ή ίσως απλά έχουν μάθει κατά τη διάρκεια της ζωής τους να ενεργούν σε άμεσες απειλές, αλλά όχι σε εκείνες που έχουν συσσωρευμένες επιπτώσεις στη ζωή τους και στην ανθρωπότητα γενικότερα. Κάποιος άλλος λόγος μπορεί να είναι ότι οι άνθρωποι αισθάνονται απλώς πιο εύκολο να παραμείνουν στις ζώνες άνεσής τους και να συνεχίσουν τις καθημερινές τους συνήθειες, όπως αυτές έχουν αποκτηθεί νωρίτερα στη ζωή τους. Χρειάζεται θάρρος, πραγματική περιέργεια και πιθανώς αισθήματα γενικής φροντίδας για την ανθρωπότητα, το περιβάλλον και τις μελλοντικές γενιές, καθώς και ανοιχτό μυαλό, για να συμμετέχει κανείς σε βιώσιμες δράσεις.

Υπάρχει ένας όρος που εμφανίζεται συχνά στην ορολογία της βιωσιμότητας και αυτός είναι οι ικανότητες βιωσιμότητας. Πρόκειται για έναν ευρύ όρο, αλλά γενικά, θα μπορούσε να εξηγηθεί ως "το αλληλένδετο σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και αξιών που επιτρέπουν την αποτελεσματική, ενσώματη δράση στον κόσμο σε σχέση με τα προβλήματα, τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της βιωσιμότητας στον πραγματικό κόσμο, ανάλογα με το πλαίσιο" (Wiek et al., 2011- Redman & Wiek, υπό εξέταση- UNESCO, 2007). Αυτό είναι κάτι που μπορεί να δουλευτεί και σε εκπαιδευτικά πλαίσια.

Το παρακάτω σχήμα δείχνει ποιοι παράγοντες είναι απαραίτητοι για μια βιώσιμη συμπεριφορά. Χρειάζονται ικανότητες βιωσιμότητας, όπως στάσεις, αξίες, γνώσεις και δεξιότητες. Αλλά είναι επίσης σημαντικό να δούμε ότι καθοριστικό ρόλο παίζουν και οι προσωπικοί παράγοντες ενεργοποίησης, όπως η οικονομική διαθεσιμότητα. Μερικές φορές η βιώσιμη συμπεριφορά είναι πιο ακριβή βραχυπρόθεσμα. Και τέλος, η υιοθέτηση μιας βιώσιμης συμπεριφοράς απαιτεί μια σειρά από κοινωνικές ευκαιρίες που επιτρέπουν στους ανθρώπους να ενεργούν με βιώσιμο τρόπο. Για να μείνουμε στο παράδειγμα της κατανάλωσης- είναι δυνατόν να αγοράσει κανείς βιώσιμα προϊόντα μόνο αν υπάρχει κατάστημα που τα πουλάει και αν οι άνθρωποι έχουν την ευκαιρία να το προσεγγίσουν και όχι να οδηγήσουν 40 χιλιόμετρα για να φτάσουν εκεί. Ή, είναι δυνατόν να χρησιμοποιούν βιώσιμες μεταφορές μόνο εάν υπάρχει υποδομή για αυτό.

Καθώς η κατανάλωση είναι μια κρίσιμη πτυχή της ατομικής συμπεριφοράς που μπορεί να έχει μεγάλο αντίκτυπο στη βιωσιμότητα, οι δραστηριότητες αυτής της ενότητας καλούν τους μαθητές να προβληματιστούν. Δισεκατομμύρια πράξεις καθημερινής κατανάλωσης παίζουν μεγάλο ρόλο στη βιώσιμη ανάπτυξη. Η ενότητα 3 επικεντρώνεται στην ατομική συμπεριφορά και στις δυνατότητες αλλαγής της. Καθώς η ατομική συμπεριφορά είναι μόνο ένα μέρος του βιώσιμου τρόπου ζωής, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η βιωσιμότητα είναι επίσης ενσωματωμένη σε συστημικές δομές, όπως φαίνεται στο παραπάνω σχήμα. Η ενότητα 4 κινείται προς αυτή την κατεύθυνση, καθώς συζητά τους πολιτικούς παράγοντες και τη σημασία της διαρθρωτικής αλλαγής.

Αναφορές/περισσότερη ανάγνωση:

Bianchi, G., Pisiotis, U. and Cabrera Giraldez, M., GreenComp (2022): The European sustainability competence framework, Punie, Y. and Bacigalupo, M. editor(s), EUR 30955 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg

Bianchi, G. (2020): Sustainability competences, EUR 30555 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg

Pappas, J. B. and Pappas, E.C. (2014): The Sustainable Personality: Values and Behaviors in Individual Sustainability, Virginia, U.S.A.

Rieckmann, M. (2012). Future-oriented higher education: which key competencies should be fostered through university teaching and learning? *Futures* 44(2):127–135

The Nine Most Impactful Sustainable Behaviors:
<https://www.kaosalondivision.com/content/dam/sites/kaousa/www-kaosalondivision-com/redesign-pdf/sustainability-for-salon/BFG%20Nine%20Most%20Impactful%20Sustainable%20Behaviors.pdf>

Kapilavai, V. S. (2020): Sustainable Behaviour: Everyone speaks about it, nobody practices it, why?. Available at:
<https://climateconnection.org.in/updates/sustainable-behaviour-everyone-speaks-about-it-nobody-practices-it-why>
<https://climateconnection.org.in/updates/sustainable-behaviour-everyone-speaks-about-it-nobody-practices-it-why>

Wiek A., Withycombe L., Redman C.L. (2011): Key competencies in sustainability: a reference framework for academic program development. *Sustainability Science* 6(2): 203–218.

» Πως να εντάξετε πρακτικές βιώσιμότητας στη ζωή σας «

Στόχοι

Ανακαλύψτε πώς να ζήσετε μια βιώσιμη ζωή.

Περιγραφή

- Υλικά: φορητοί υπολογιστές για έρευνα
- Διάρκεια: Διάρκεια: 75 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 5 - 25 άτομα

t

Οδηγίες

1. Ξεκινήστε με έναν ενεργοποιητή - Ο συντονιστής ζητά από τους μαθητές να αρχίσουν να χορεύουν στην αίθουσα. Όταν η μουσική σταματήσει, θα πρέπει να αρχίσουν να περπατούν σε κύκλο με μια κάρτα μετριοπάθειας και έναν μαρκαδόρο στα χέρια τους και να προβληματιστούν σχετικά με τις βιώσιμες συνήθειες που έχουν. Όταν σκεφτούν μια συνήθεια θα πρέπει να τη γράψουν στην κάρτα και να βγουν από τον κύκλο για να την καρφισώσουν στον πίνακα. Μετά από αυτό μπαίνουν ξανά στον κύκλο και επαναλαμβάνουν την εργασία τους. Συνεχίζουν όλοι μαζί μέχρι ο συντονιστής να σταματήσει τη δραστηριότητα.
2. Στη συνέχεια, ο συντονιστής διαβάζει τις συνήθειες από τον πίνακα και τις σχολιάζει, ξεκινώντας μια συζήτηση, η οποία μπορεί να ξεκινήσει με τα θέματα που αναφέρονται πολλές φορές.
3. Ο συντονιστής μοιράζει τον πίνακα που παρατίθεται στην ενότητα "Υλικό" και ζητά από τους μαθητές να απαντήσουν οι ίδιοι στις ερωτήσεις και να προβληματιστούν σχετικά με το πώς φαίνεται η ζωή τους όσον αφορά τη βιωσιμότητα. Πρόκειται για ατομική εργασία.

Σημειώσεις Συντονιστή

Αν οι μαθητές είναι περισσότεροι από 10, μπορείτε να τους χωρίσετε σε 3 ομάδες και να συζητήσουν μεταξύ τους τον πίνακα. Στη συνέχεια μπορούν να παρουσιάσουν τα κύρια σημεία που προέκυψαν από τη συζήτησή τους στην ολομέλεια.

- Πώς ήταν να απαντήσετε στις ερωτήσεις του πίνακα;
- Έχετε συνειδητοποιήσει ότι ορισμένες από τις ρουτίνες σας δεν είναι (ίσως) βιώσιμες;
- Τι σας εξέπληξε;
- Ποιο σημείο στον πίνακα είναι το πιο αδύναμο σημείο σας;
- Μπορείτε να φανταστείτε ότι αλλάζετε κάτι στη ρουτίνα σας;
- Γνωρίζετε κάποιον που είναι κοντά στο να ζήσει μια πλήρως βιώσιμη ζωή; Γνωρίζετε κάποια καλά παραδείγματα ή εμπνευσμένα πρότυπα;
- Γνωρίζετε ή ασκείτε άλλες δραστηριότητες που υποστηρίζουν την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, οι οποίες δεν έχουν κατονομαστεί;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Ο πίνακας για τη δραστηριότητα βρίσκεται στο τμήμα υλικού.

» Βιωσιμότητα και Τουρισμός «

Στόχοι

- Αναπτύξτε μια νέα νοοτροπία όσον αφορά τα βιώσιμα ταξίδια.
- Πάρτε τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τις πιο βιώσιμες επιλογές όσον αφορά τα ταξίδια και τη διαμονή.

Περιγραφή

- Υλικά: χαρτί και στυλό
- Διάρκεια: 90 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 6 - 20 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής διαβάζει δυνατά την εισαγωγή και τις ιστορίες περιπτώσεων σχετικά με τις πρακτικές ταξιδιού και διαμονής. Οι ιστορίες μπορούν επίσης να δοθούν σε γραπτή μορφή στους εκπαιδευόμενους, ώστε να μπορούν να τις κατανοήσουν καλύτερα.
- Ο συντονιστής διευθύνει μια συζήτηση σχετικά με τις ιστορίες, θέτοντας τα ακόλουθα ερωτήματα:
  - Ποιες πτυχές των περιπτώσεων είναι βιώσιμες και ποιες είναι αντιβιώσιμες ή ουδέτερες;
  - Θα επιλέγατε τον προορισμό αν γνωρίζατε τις πληροφορίες που κρύβονται πίσω από τις προσφορές;
  - Τι πρέπει να λάβει υπόψη του κάθε ταξιδιώτης πριν κάνει κράτηση για το ταξίδι του;
  - Πώς μπορούμε να γίνουμε πιο βιώσιμοι ταξιδιώτες;
- Οι μαθητές ξαναγράφουν τις προσφορές για να παρουσιάσουν πλήρως θετικά παραδείγματα. Στη συνέχεια συλλέγονται κάποιες ιδέες στην ολομέλεια.
- Για την προετοιμασία μιας συζήτησης, ο συντονιστής χωρίζει τους μαθητές σε δύο ομάδες. Η πρώτη ομάδα εκπροσωπεί τις εταιρείες που προσφέρουν και σχεδιάζουν τουριστικές προσφορές. Προετοιμάζουν κάποιες προσφορές ακολουθώντας τα κύρια σημεία του τουρισμού (διαμονή και ταξιδιωτικά μέσα). Η δεύτερη ομάδα εκπροσωπεί τους ταξιδιώτες που θέλουν να επιλέξουν την πιο βιώσιμη προσφορά. Μελετούν ξανά τις κατευθυντήριες γραμμές για βιώσιμο τουρισμό που έχουν συγκεντρωθεί προηγουμένως (και ενημερώνονται περισσότερο για τον βιώσιμο τουρισμό) και προετοιμάζονται να θέσουν κρίσιμες ερωτήσεις για να διαπιστώσουν ποια προσφορά είναι πιο βιώσιμη.

Μετά το στάδιο της προετοιμασίας, οι μαθητές αναλαμβάνουν τους ρόλους τους, παίζουν το παιχνίδι ρόλων και συζητούν τις διάφορες προσφορές.

Σημειώσεις Συντονιστή

Ο διαμεσολαβητής μπορεί να διαβάσει τις ιστορίες που παρέχονται στο τμήμα υλικού ή να προετοιμάσει τις δικές του. Είναι σημαντικό οι ιστορίες να περιέχουν πολλά στοιχεία που μπορούν να αναλυθούν σχετικά με τον βιώσιμο τουρισμό.

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Οι ιστορίες βρίσκονται στο τμήμα υλικού.

Περαιτέρω σύνδεσμοι:

UNWTO: Sustainable Development: <https://www.unwto.org/sustainable-development>

Wardle, Rhiannon (2021): What is sustainable tourism and why is it important? Available at: <https://www.futurelearn.com/info/blog/what-is-sustainable-tourism>

Green Ideas For Tourism: What is sustainable tourism?: <http://www.greentourism.eu/en/Post/Name/SustainableTourism>

» Βιώσιμα Γεύματα «

Στόχοι

Μάθετε πώς να χειρίζεστε τα περισσεύματα φαγητού.

Περιγραφή

- Υλικά: Λίστα με τρόφιμα που έχουν περισσέψει, σοκολάτες/γλυκά ως βραβείο για την καλά επιλεγμένη λύση για την αντιμετώπιση των περισσευούμενων τροφίμων, φυλλάδιο με στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τη σπατάλη τροφίμων (βλ. ενότητα "Υλικό").
- Διάρκεια: 45 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 5 - 25 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής δίνει έναν κατάλογο με τρόφιμα που έχουν περισσέψει ή είναι κοντά στη λήξη τους και καθοδηγεί τους μαθητές να σκεφτούν πώς να χρησιμοποιήσουν κάθε προϊόν ή τι να κάνουν για να μην πάει χαμένο.
- **Ο κατάλογος των τροφίμων που έχουν απομείνει μπορεί να είναι ο εξής:**
  1. μπαγιάτικο ψωμί
  2. κατακάθι καφέ
  3. φακελάκια τσαγιού
  4. σπιτικό μπιφτέκι
  5. λαχανικά στον ατμό, ψητά ή ψητά στη σχάρα
  6. κρέας
- Οι μαθητές παρουσιάζουν τις ιδέες τους στην ομάδα.
- Όλα τα μέλη της ομάδας επιλέγουν τις καλύτερες ιδέες. Ο συντονιστής δίνει ένα "βραβείο" σε κάθε ιδέα που παρουσιάζεται (π.χ. ένα μπισκότο, σοκολάτα που παράγεται με βιώσιμο και δίκαιο τρόπο).

Παραδείγματα καλών πρακτικών που μπορούν να βραβευθούν είναι:

1. Κομποστοποίηση των οργανικών τροφίμων για να τα χρησιμοποιήσετε στον κήπο, χύσιμο του καφέ εκεί όπου οι γάτες δεν πρέπει να ανακατεύονται στον κήπο ή χρήση των φακελίσκων τσαγιού για τον καθαρισμό των φύλλων των λουλουδιών.
2. Κατάψυξη των λαχανικών για να καταναλωθούν αργότερα.

3. Διαχωρίζετε σωστά τα υπόλοιπα λαχανικά και τα ρίχνετε στους κάδους για τα οργανικά σκουπίδια/κομπόστ.
  4. Άμεση δωρεά τροφίμων στους φτωχούς ή έμμεση δωρεά μέσω οργανισμών πρόνοιας κ.λπ.
  5. Μαγείρεμα μπαγιάτικου ψωμιού με ελαιόλαδο και καρκεύματα και ψήσιμο μέχρι να ζεσταθεί ή βύθιση του ψωμιού σε ανάμεικτα αυγά, που θα το κάνουν μαλακό, και στη συνέχεια τηγάνισμα.
- Ο συντονιστής παρέχει στους εκπαιδευόμενους ένα φυλλάδιο με στατιστικές και γενικές πληροφορίες (βλ. ενότητα "Υλικό") σχετικά με τα απορρίμματα τροφίμων και τους ζητά να συζητήσουν περαιτέρω τι μπορεί να γίνει σε εθνικό επίπεδο προκειμένου να εμπλακούν ενεργά τα άτομα σε πρακτικές μηδενικών αποβλήτων.

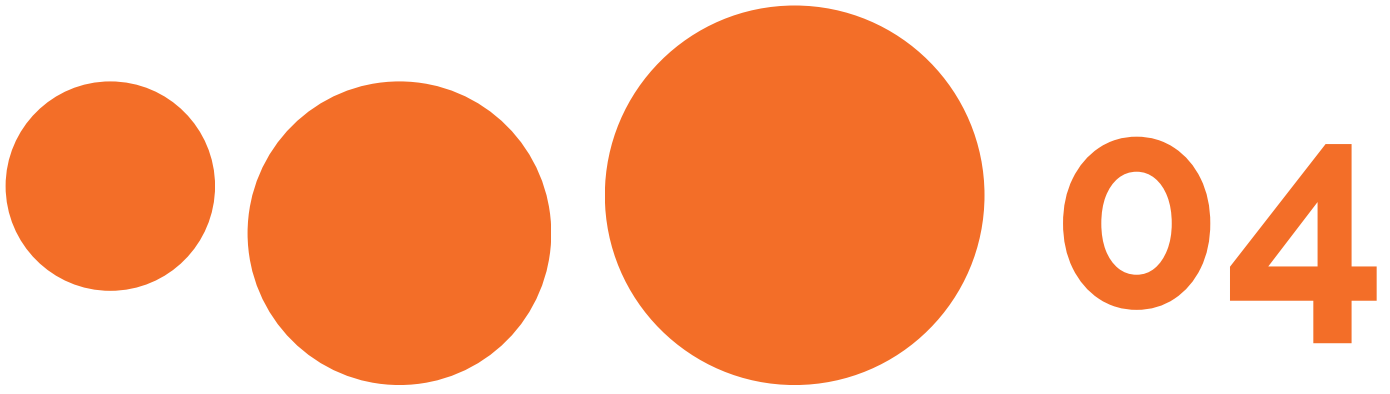
Αναστοχασμός

Ο συντονιστής ζητά από τους μαθητές να ερευνήσουν νέους τρόπους αντιμετώπισης των απορριμμάτων τροφίμων και να ανακαλύψουν διεθνείς διαφορές και ποικιλίες.

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Το φυλλάδιο με τις στατιστικές πληροφορίες για τα απορρίμματα τροφίμων βρίσκεται στην ενότητα υλικό.

Εκπαίδευση για την Βιώσιμη Ανάπτυξη ως Αγωγή του Πολίτη

Μια καλή ζωή για όλους σε αυτόν τον πλανήτη - σήμερα και στο μέλλον - σημαίνει μια ζωή με αξιοπρέπεια και ειρήνη. Σημαίνει μια αυτοκαθοριζόμενη ζωή με ελευθερία γνώμης, ελευθερία έκφρασης, θρησκείας και μετακίνησης για όλους, όπου κανείς δεν χρειάζεται να υποφέρει από την πείνα ή τη φτώχεια και όλοι οι άνθρωποι έχουν πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση. Και σημαίνει μια ζωή στην οποία η βιοποικιλότητα και οι φυσικοί μας πόροι δεν απειλούνται και δεν μειώνονται περαιτέρω, αλλά όπου όλα τα έμβια όντα στη γη και στο νερό προστατεύονται. Προκειμένου να διαμορφωθεί μια πορεία προς έναν τέτοιο μελλοντικό κόσμο, υπάρχουν ήδη διάφορες διεθνείς συμφωνίες - όπως η Ατζέντα 2030 με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ).

Η υλοποίηση της βιώσιμης ανάπτυξης με την έννοια της Ατζέντας 2030 απαιτεί τη συμμετοχή όλων. Χρειάζεται ενημερωμένα και αφοσιωμένα άτομα που να δίνουν το παράδειγμα και να δείχνουν ότι η αλλαγή είναι εφικτή. Εκτός από αυτό, χρειάζεται επίσης κατάλληλα πολιτικά, νομικά και οικονομικά πλαίσια που να ανοίγουν τους δρόμους για τον κοινωνικό και οικολογικό μετασχηματισμό του κόσμου σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο. Επιπλέον, χρειάζεται μια ενεργή κοινωνία των πολιτών που θα υπενθυμίζει στους πολιτικούς και τις επιχειρήσεις την ευθύνη τους και θα ενεργεί η ίδια ως φορέας αλλαγής όσον αφορά την εφαρμογή των ΣΒΑ.

Ως εκ τούτου, η εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη (ΕΑΑ) θα πρέπει να απευθύνεται σε όλα τα συστήματα και τους ενδιαφερόμενους φορείς που είναι απαραίτητοι για την αλλαγή. Όπως αναφέρει ο χάρτης πορείας της UNESCO για την ΕΑΑ για το 2030, οι θεμελιώδεις αλλαγές που απαιτούνται για ένα βιώσιμο μέλλον ξεκινούν από τα άτομα. Η ενότητα 3 του παρόντος προγράμματος σπουδών υπογραμμίζει το ρόλο της ατομικής συμπεριφοράς για την αλλαγή. Αυτή η ενότητα αφορά την ΕΑΑ ως εκπαίδευση των πολιτών. Σύμφωνα με τον χάρτη πορείας της UNESCO, τα άτομα μπορούν να δράσουν όχι μόνο μέσω της συμπεριφοράς τους και μέσω στάσεων για την βιωσιμότητα. Η ΕΑΑ πρέπει να δίνει έμφαση στο πώς κάθε μαθητής αναλαμβάνει μετασχηματιστικές δράσεις για την βιωσιμότητα και πώς επηρεάζει τον κοινωνικό μετασχηματισμό προς ένα βιώσιμο μέλλον. Είναι σημαντικό να ενδυναμωθούν οι μαθητές όλων των ηλικιών για μετασχηματιστικές δράσεις που στοχεύουν στην αλλαγή των βαθιών διαρθρωτικών αιτιών της μη βιώσιμης ανάπτυξης. Η ΕΑΑ ως εκπαίδευση του πολίτη θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις διεθνείς σχέσεις και τις αλληλεξαρτήσεις. Θα πρέπει να αυξήσει την ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με τις παγκόσμιες και τοπικές προκλήσεις που μας περιβάλλουν. Επιπλέον, θα πρέπει να συμβάλλει στην ανάπτυξη αξιών και δεξιοτήτων δράσης.

Στις διαδικασίες βιωσιμότητας, η εκπαίδευση έχει επίσης το καθήκον να περιγράψει τη συστημική αλληλεπίδραση των διαφόρων κοινωνικών φορέων στην υφιστάμενη κατάσταση και κατά τη διάρκεια των αλλαγών. Η συστημική σκέψη καθώς και η διδασκαλία ικανοτήτων δράσης επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να αποφασίσουν ποιον ρόλο θέλουν να αναλάβουν στον κοινωνικο-οικολογικό μετασχηματισμό. Υπό αυτή την έννοια, η ΕΑΑ εν δράσει είναι η ενεργός πολιτότητα.

Προκειμένου να γίνουν ενεργοί πολίτες για την βιωσιμότητα, οι μαθητές μπορούν να θέσουν τις ακόλουθες σημαντικές ερωτήσεις: "Από πού μπορώ να ξεκινήσω;", "Πώς μπορώ να μάθω να εκπληρώνω αποτελεσματικά έναν μετασχηματιστικό ρόλο;" ή "Σε ποιο σημείο μπορώ να υποστηρίξω καλύτερα τον μετασχηματισμό ή τις επιμέρους διαδικασίες του;". Η ΕΑΑ ως εκπαίδευση του πολίτη προσφέρει καθοδήγηση για τη διερεύνηση αυτών των ερωτημάτων. Ανοίγει χώρους μάθησης για τις διαδικασίες βιωσιμότητας και μέσα σε αυτές, οι οποίες δημιουργούν την πρόσβαση για δράση και αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων επίσης ευκαιριών για έκθεση των μαθητών στην πραγματικότητα. Δείχνει τρόπους για δράση των πολιτών που κυμαίνεται από κλασικές μορφές συμμετοχής, όπως εκλογές και υπογραφή υπογραφών, μέχρι εγγεγραμμένες διαδηλώσεις και πιο ριζοσπαστικές δράσεις που δημιουργούν προσοχή. Διερευνά τα καθήκοντα και τις δυνατότητες συμμετοχής στην πολιτική ως πολιτικός σε ένα πολιτικό κόμμα. Και δείχνει το ρόλο και τη σημασία του εθελοντισμού και της παρακολούθησης του έργου των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, όπως οι ενώσεις, οι πρωτοβουλίες, τα ιδρύματα και τα κοινωνικά κινήματα. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη ενός βιώσιμου κόσμου. Συμβάλλουν στην παροχή φροντίδας για τους μειονεκτούντες και διεκδικούν το σεβασμό και την εφαρμογή των δικαιωμάτων τους. Πρωθούν τη συνοχή των κοινοτήτων. Συνοδεύουν κριτικά την πολιτική, διεξάγουν εκστρατείες για πολιτική συμμετοχή, εφιστούν την προσοχή στα παράπονα και καθιστούν τις κυβερνήσεις υπόλογες.

Το βέβαιο είναι ότι η βιώσιμη ανάπτυξη χρειάζεται ανοικτές κοινωνίες, όπου τα επίπεδα συμμετοχής των πολιτών είναι υψηλά και η ποιότητα ζωής είναι σημαντικά υψηλότερη. Οι δημοκρατίες του 21ου αιώνα δεν θα μπορούσαν να ευδοκιμήσουν χωρίς την εμπλοκή των πολιτών και των κοινοτήτων. Η ΕΑΑ ως εκπαίδευση των πολιτών το υποστηρίζει αυτό. Εάν οι απόψεις των ανθρώπων ενσωματώνονται στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, οι δημόσιοι φορείς λήψης αποφάσεων είναι καλύτερα ενημερωμένοι και σε θέση να ανταποκριθούν καλύτερα στις ανάγκες της κοινότητας. Επομένως, πρέπει να ακολουθήσουμε αυτή την αμφίδρομη διαδικασία για να επιτύχουμε τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης!

Οι δραστηριότητες που περιγράφονται σε αυτή την ενότητα εξετάζουν τα ερωτήματα σχετικά με το πώς οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να γίνουν ενεργοί πολίτες και ποιες ικανότητες πρέπει να χρησιμοποιήσουν για να δρουν ως ενεργοί πολίτες ή πολιτικοί ή φορείς της κοινωνίας των πολιτών για τον βιώσιμο μετασχηματισμό του κόσμου.

Αναφορές/περισσότερη ανάγνωση:

GovPilot: What is Civic Engagement: 5 Examples of Civic Engagement in Local Government: <https://www.govpilot.com/blog/what-is-civic-engagement-4-examples-of-how-local-governments-can-improve-civic-engagement>

Hussey, Sally; Granicus: Why is Community Engagement Important?: <https://granicus.com/blog/why-is-community-engagement-important/>

Brunold, Andreas (2015): Civic Education for Sustainable Development and its Consequences for German Civic Education Didactics and Curricula of Higher Education, Discourse and Communication for Sustainable Education, vol. 6, no. 1, pp. 30-49

Vanderbilt University (2023): <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/teaching-sustainability/>

Linkhart, Doug (2018): Civic Engagement for Environmental Sustainability, vol. 107, no. 3: <https://www.nationalcivicleague.org/ncr-article/civic-engagement-for-environmental-sustainability/>

Hammer, Benjamin; University of New Hampshire (2022): What Is Civic Education and Why Is It Important?: <https://carsey.unh.edu/blog/2022/04/what-is-civic-education-why-its-important>

Heitfeld, Marie; Reif, Alexander (2020): Transformation gestalten lernen. Mit Bildung und transformativem Engagement gesellschaftliche Strukturen verändern. Available at:

https://www.germanwatch.org/sites/default/files/Transformation%20gestalten%20lernen_0.pdf

UNESCO (2020): Education for Sustainable Development. A roadmap. Available in different languages at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>

» Συμμετοχή ΜΚΟ «

Στόχοι

Να αναπτύξετε νέες συμπεριφορές για να ενταχθείτε σε ένα ΜΚΟ..

Περιγραφή

- Υλικά: Τυπομένες κάρτες ΣΒΑ (μία κάρτα ανά ΣΒΑ)
- Διάρκεια: 60 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 5-20 άτομα

Οδηγίες

- Ο διαμεσολαβητής-συντονιστής ξεκινά μια συνεδρία καταιγισμού ιδεών με τους εκπαιδευόμενους σχετικά με τα ακόλουθα ερωτήματα:
- Γνωρίζετε ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της βιωσιμότητας και της υλοποίησης των ΣΒΑ;
- Ποιες δεξιότητες πρέπει να έχει ένας εργαζόμενος ΜΚΟ ή ένας εθελοντής;
- Μετά από μια πρώτη συζήτηση, ο συντονιστής τοποθετεί στο τραπέζι εκτυπωμένες εκδόσεις και των 17 καρτών των ΣΒΑ και ζητά από τους εκπαιδευόμενους να διαλέξουν μία από αυτές με την οποία σχετίζονται.
- Ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας, οι μαθητές μπορούν να εργαστούν μόνοι τους, σε ζευγάρια ή σε μικρές ομάδες και να διαλέξουν μαζί μία κάρτα.
- Οι εκπαιδευόμενοι προβληματίζονται για το πώς μια ΜΚΟ/οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών θα μπορούσε να συμβάλει στην υλοποίηση του επιλεγμένου ΣΒΑ και στη συνέχεια μοιράζονται τις ιδέες τους. Μπορούν να κάνουν έρευνα στο διαδίκτυο ή να συμβουλευτούν τον συντονιστή ή/και την ομάδα, ποιες ΜΚΟ εργάζονται στον τομέα του επιλεγμένου ΣΒΑ.
- Μετά την έρευνα, οι ομάδες παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους στους άλλους μαθητές.

Σημειώσεις Συντονιστή

Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να γνωρίζουν τα θέματα των ΣΒΑ.

Αναστοχασμός

- Θα μπορούσατε να φανταστείτε την ιδέα να δραστηριοποιηθείτε;
- Σε ποιον τομέα;
- Γιατί;
- Ποιο θα μπορούσε να είναι το πρώτο βήμα;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Ο κατάλογος των ΣΒΑ βρίσκεται εδώ:

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

» “Πράσινος” Πολιτικός «

Στόχοι

Ανακαλύψτε τι είδους ικανότητες χρειάζεται ένας πολιτικός για να δράσει υπέρ της βιώσιμης ανάπτυξης.

Περιγραφή

- Υλικά: λευκά φύλλα χαρτιού, μαρκαδόροι
- Διάρκεια: 30-40 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 8-28 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής χωρίζει τους εκπαιδευόμενους σε ομάδες. Οι ομάδες πρέπει να αποτελούνται από 4-7 μαθητές.
- Ο συντονιστής ξεκινά με μια σύντομη επεξήγηση της δραστηριότητας η οποία είναι ένα παιχνίδι ρόλων. Οι μαθητές εντοπίζουν έναν ή περισσότερους "πράσινους" πολιτικούς που είναι αφοσιωμένοι στην αιεφόρο ανάπτυξη στη χώρα τους και τι πρεσβεύει ο πολιτικός αυτός.
- Τα μέλη κάθε ομάδας θα πρέπει στη συνέχεια να επιλέξουν κάποιον που θα ενεργήσει ως "πράσινος" πολιτικός. Τα άλλα μέλη της ομάδας θα ενεργήσουν ως δημοσιογράφοι και θα προσομοιώσουν μια συνέντευξη.
- Μόλις επιλεγούν όλοι οι "πολιτικοί", ο συντονιστής τους ζητά να χωριστούν από τα υπόλοιπα μέλη, ώστε να μην γνωρίζουν ποιες ερωτήσεις θα τους γίνουν.
- Όταν όλοι οι "πολιτικοί" έχουν χωριστεί από τις ομάδες τους, ο συντονιστής δίνει σε κάθε ομάδα μερικά λεπτά για να σκεφτεί τις ερωτήσεις της συνέντευξης και να τις γράψει στο φύλλο χαρτιού.
- Όταν οι ομάδες έχουν αναπτύξει τις ερωτήσεις τους (μετά από 7-8 λεπτά), διεξάγουν τη συνέντευξη ή τις συνεντεύξεις. Μπορούν να το κάνουν η μία ομάδα μετά την άλλη και όλοι οι συμμετέχοντες μπορούν να ακούσουν τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις. Εάν δεν υπάρχει αρκετός χρόνος, οι ομάδες μπορούν να διεξάγουν τις συνεντεύξεις παράλληλα σε διαφορετικές αίθουσες.
- Όταν τελειώσει ο χρόνος, ο συντονιστής ρωτά τους "πολιτικούς" και τους "δημοσιογράφους" πώς αισθάνθηκαν. Στη συνέχεια, ο συντονιστής και οι άλλες ομάδες μπορούν να δώσουν ανατροφοδότηση σχετικά με την εργασία.

1. Η ανατροφοδότηση της εργασίας δεν θα πρέπει να αναφέρεται στην ικανότητα του ατόμου να μιλάει μπροστά σε κόσμο, αλλά θα πρέπει να αναφέρεται στην ορολογία που χρησιμοποιήθηκε, στη συνάφεια των ερωτήσεων που έκαναν οι δημοσιογράφοι και στην ικανότητα να καταλαβαίνει κανείς αν ξέρει για τι πράγμα μιλάει.
2. Το παιχνίδι ρόλων μπορεί να τροποποιηθεί προκειμένου να αυξηθεί η αλληλεπίδραση μεταξύ των ατόμων- για παράδειγμα, η ομάδα των δημοσιογράφων μπορεί να χωριστεί σε υποομάδες "υπέρ του πολιτικού", "κατά του πολιτικού" ή και "αδιάφοροι".
3. Για να γίνει το παιχνίδι ρόλων πιο ενδιαφέρον μπορεί να δοθεί στους "πολιτικούς" ένα έγγραφο με τα χαρακτηριστικά που πρέπει να εκτελέσουν, όπως:
  - προσωπικά: επιθετικός, διεκδικητικός, ευγενικός, ψεύτης κ.λπ.
  - επαγγελματίας: καλά ενημερωμένος, λίγο ενημερωμένος, μεγάλος χρήστης δεδομένων, μεγάλος χρήστης αφηγήσεων κ.λπ.

1. Ποιες ικανότητες χρειάζεται ένας πολιτικός αφιερωμένος στη βιώσιμη ανάπτυξη;
2. Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι "πράσινοι" πολιτικοί;

» Ποιός μπορεί να αλλάξει τα πράγματα; «

Στόχοι

Βρείτε ευκαιρίες για δράση και επιρροή σε διάφορα επίπεδα.

Περιγραφή

- Υλικό: μαρκαδόροι, χρωματιστές κάρτες μετριοπάθειας, χαρτί για τα βέλη, εάν είναι επιθυμητό το βίντεο "Η ιστορία της αλλαγής" (βλ. υποστηρικτικό υλικό).
- Διάρκεια: 60 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 8-25 άτομα

Οδηγίες

- Προετοιμασία: Ο συντονιστής διαγράφει τέσσερις κύκλους στο πάτωμα με αυτοκόλλητη ταινία που αντιπροσωπεύουν τα κοινωνικά επίπεδα "Άτομο" (μεγάλος κύκλος στη μέση), "Πολιτική", "Εταιρείες" και "Κοινωνία των Πολιτών" (μικρότεροι κύκλοι γύρω του). Ένα παράδειγμα για το πώς θα μπορούσε να μοιάζει μπορεί να βρεθεί στην ενότητα με το υλικό. Οι κάρτες μετριοπάθειας και τα έτοιμα χάρτινα βέλη είναι τοποθετημένα.
- Οι εκπαιδευόμενοι κάθονται σε έναν κύκλο καρεκλών γύρω από το διάγραμμα, ενώ εξηγείται η μέθοδος.
- Εάν το επιτρέπει το μέγεθος της αίθουσας, όλοι οι μαθητές στέκονται στον μεγάλο κύκλο με την ένδειξη "Ατομικό".
- Στη συνέχεια, οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν ένα από τα τέσσερα επίπεδα δράσης για να διερευνήσουν τις δυνατότητές του για την επίτευξη αλλαγής. Για το σκοπό αυτό, είτε μετακινούνται στον αντίστοιχο εξωτερικό κύκλο είτε παραμένουν στον εσωτερικό κύκλο αν προτιμούν να εξερευνήσουν την ατομική προσέγγιση. Είναι χρήσιμο οι ομάδες να έχουν παρόμοιο μέγεθος.
- Οι μαθητές συζητούν στις μικρές ομάδες την πρώτη ερώτηση που εμφανίζεται στον τοίχο: "Ποιες επιλογές έχετε στη διάθεσή σας/οι άνθρωποι σε αυτό το πεδίο δράσης αν θέλετε να αλλάξετε κάτι;" Η ερώτηση μπορεί να περιλαμβάνει τις ακόλουθες πτυχές: Ποια είναι η προσέγγιση που ακολουθούν οι εν λόγω φορείς; Τι κάνουν ως πολιτικοί/επιχειρηματίες/κλπ. για να αλλάξουν κάτι σε μικρή ή μεγάλη κλίμακα στον τομέα τους; Ανάλογα με την ικανότητα αφαίρεσης της ομάδας, η ερώτηση μπορεί να χωριστεί σε α) βασικές μορφές δράσης και β) συγκεκριμένα παραδείγματα. Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν κάρτες συντονισμού στις οποίες πρέπει να γράψουν τις απαντήσεις τους σε συνοπτική μορφή. (χρονικό όριο: περίπου 10 λεπτά).

- Στη συνέχεια, οι μαθητές συζητούν τη δεύτερη ερώτηση, η οποία επίσης εμφανίζεται στον τοίχο: "Από το δικό σας πεδίο δράσης, πώς μπορείτε να επηρεάσετε τους άλλους φορείς;". Για την ερώτηση αυτή, ο συντονιστής μοιράζει τα έτοιμα χάρτινα βέλη. Οι εκπαιδευόμενοι εξετάζουν πώς ο τομέας δράσης τους μπορεί να ασκήσει επιρροή στους άλλους για την προώθηση της κοινωνικής αλλαγής. Γράφουν τις απαντήσεις στα χάρτινα βέλη ως λέξεις-κλειδιά (χρονικό όριο: περίπου 15 λεπτά).
- Οι μαθητές επιστρέφουν στον κύκλο των καρτελών. Το διάγραμμα στο πάτωμα συμπληρώνεται τώρα σε δύο φάσεις. Πρώτον, η ομάδα που εργάστηκε σε ατομικό επίπεδο παρουσιάζει τις δυνατότητες δράσης που είναι γραμμένες στις κάρτες του μέτρου της και τις τοποθετεί στον κύκλο, ακολουθούμενη από τις άλλες ομάδες. Οι ερωτήσεις κατανόησης μπορούν να απαντηθούν αφού κάθε ομάδα παρουσιάσει τα ευρήματά της. Αφού τοποθετηθούν όλες οι κάρτες στους κύκλους, όλοι έχουν την ευκαιρία να προσθέσουν περαιτέρω δυνατότητες δράσης. Στη δεύτερη φάση, οι ομάδες παρουσιάζουν τα βέλη επιρροής τους και τα τοποθετούν στο διάγραμμα.

Παραλλαγή:

- Ως εισαγωγή ή συνέχεια της μεθόδου, ο συντονιστής μπορεί να προβάλει το σύντομο βίντεο "Η ιστορία της αλλαγής". Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στις ενότητες "Συμβουλές για τον συντονιστή" και "Υποστηρικτικό υλικό".

Σημειώσεις Συντονιστή/ριας

- Το σύντομο βίντεο "Η ιστορία της αλλαγής" είναι καλό για την προετοιμασία της ομάδας σας για τη δραστηριότητα. Δείχνει γιατί η αλλαγή δεν θα συμβεί μόνο μέσω της "καλής" κατανάλωσης, αλλά ότι είναι απαραίτητο να αλλάξουμε το σύστημα ή τους κανόνες και να δραστηριοποιηθούμε. Το βίντεο μπορεί επίσης να παρακολουθηθεί με τους μαθητές ως εισαγωγή ή συνέχεια της μεθόδου.
- Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι στο ομαδικό στάδιο, οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να σκέφτονται από την οπτική γωνία των αντίστοιχων φορέων. Είναι πιθανό οι μαθητές να αντιμετωπίσουν κάποια δυσκολία στο να αφαιρέσουν από τη δική τους κατάσταση.

Αναστοχασμός

- Λείπουν κάποιοι ηθοποιοί; Τι γίνεται με τις εκκλησίες, την επιστήμη, τα μέσα ενημέρωσης, τα συνδικάτα κ.λπ. Μπορούν να συμπεριληφθούν σε οποιοδήποτε από τα τέσσερα επίπεδα;
- Πόσο μεγάλες θεωρείτε ότι είναι οι δυνατότητες αλλαγής καθενός από τους διάφορους φορείς; Ποιες είναι οι κρίσιμες προϋποθέσεις για την αλλαγή;

- Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι να γίνει κανείς μέλος των διαφόρων τομέων, δηλαδή να δραστηριοποιηθεί στην κοινωνία των πολιτών ως πολιτικός, επιχειρηματίας κ.λπ. Πώς θα μπορούσε αυτό να γίνει ευκολότερο;
- Πόσο εύκολο ή δύσκολο πιστεύετε ότι είναι να αλλάξετε κάτι στους διάφορους τομείς; Ποιος έχει την εξουσία να λαμβάνει αποφάσεις στους διάφορους τομείς; Πού βλέπετε εμπόδια ή συμφέροντα που εμποδίζουν την αλλαγή;
- Τι θα έπρεπε να είναι διαφορετικό για να διευκολυνθεί η εφαρμογή της αλλαγής στους διάφορους τομείς; Ποιες μορφές επιρροής θα πρέπει κατά τη γνώμη σας να ενισχυθούν και ποιες να καταργηθούν;
- Πού βλέπετε ευκαιρίες για τη δημιουργία αποτελεσματικών συμμαχιών μεταξύ των φορέων; Ποιες τέτοιες συμμαχίες γνωρίζετε επί του παρόντος;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Το βίντεο "Η ιστορία της αλλαγής" είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση <http://storyofstuff.org/movies/story-of-change/>. Δημιουργήθηκε και κυκλοφόρησε από το The Story of Stuff Project σε παραγωγή της Free Range Studios το 2012.

Ένα παράδειγμα για το πώς πρέπει να φαίνεται η εικόνα στο δάπεδο θα βρείτε στην ενότητα υλικό.

» Αντιμετώπιση ζητημάτων βιωσιμότητας «

Στόχοι

Ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης ενός ζητήματος βιωσιμότητας σε τοπικό επίπεδο.

Περιγραφή

- Υλικά: Οι στόχοι θα πρέπει να επικολληθούν σε ξεχωριστά χαρτιά (ένας στόχος ανά χαρτί)
- Διάρκεια: 50 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 6-30 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής χωρίζει τους εκπαιδευόμενους σε ομάδες και τους ζητά να ξεκινήσουν μια συζήτηση σχετικά με τα ακόλουθα ερωτήματα:
- Ποια είναι τα κύρια ζητήματα και προκλήσεις βιωσιμότητας στη χώρα/περιοχή σας;
- Με ποιον ΣΒΑ συνδέονται τα ζητήματα;
- Σε ποιους τομείς επικρατούν;
- Ο συντονιστής ζητά από τους εκπαιδευόμενους να σχεδιάσουν ένα χάρτη της χώρας/περιοχής τους και να εντοπίσουν τα ζητήματα και τις προκλήσεις που εντοπίστηκαν εκεί.
- Οι ομάδες παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους στους υπόλοιπους συμμετέχοντες στην ολομέλεια.
- Στο επόμενο βήμα, οι μαθητές συζητούν ξανά στις ομάδες τους, ποιες λύσεις θα μπορούσαν να βρεθούν για την αντιμετώπιση των ζητημάτων και των προκλήσεων, σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο. Κάθε ομάδα συζητά αρχικά το θέμα αυτό και στη συνέχεια το παρουσιάζει στην ολομέλεια.
- Στη συνέχεια, οι ομάδες αναμειγνύονται. Ένας συμμετέχων από κάθε ομάδα θα παραμείνει για να καθοδηγήσει τα νέα μέλη της ομάδας στα αποτελέσματα που έχουν αναπτυχθεί μέχρι στιγμής.

- Οι νέες ομάδες αναπτύσσουν μια στρατηγική για την εξεύρεση λύσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των προκλήσεων που ανακαλύπτονται.
- Για τη στρατηγική, θα πρέπει να συζητηθούν οι ακόλουθες πτυχές:
- Ποιους ΣΒΑ θα αντιμετωπίσει η ανάληψη δράσης;
- Ποιος θα συμμετάσχει στη λήψη μέτρων;
- Ποια δίκτυα, συνασπισμοί ή ΜΚΟ θα πρέπει να συμμετάσχουν στη δράση;
- Ποιες αρχές πρέπει να συμμετέχουν;
- Ποια δημόσια έγγραφα μπορούν να χρησιμεύσουν ως υπόβαθρο;
- Ποια είναι τα πρώτα βήματα που πρέπει να γίνουν;

Σημειώσεις Συντονιστή/ριας

1. Η συζήτηση θα πρέπει να καθοδηγείται συστηματικά, αφήνοντας αρχικά τους μαθητές να σκεφτούν ένα ζήτημα, στη συνέχεια τη λύση και τα βήματα ανακάλυψής της.
2. Ο συντονιστής θα πρέπει να καθοδηγήσει τη συζήτηση δίνοντας παραδείγματα, π.χ. αν πρόκειται για ένα θέμα σχετικά με τη ρύπανση, τότε οι μαθητές μπορούν να συζητήσουν αν θα ήταν καλύτερο να επικοινωνήσουν αρχικά με τους αντίστοιχους δημόσιους φορείς, προκειμένου να βρεθεί μια κοινή λύση για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος. Μπορούν επίσης να προτείνουν τη δημοσίευση ενός ψηφίσματος για τη λήψη καλύτερων μετρήσεων προκειμένου να ενημερωθεί το κοινό. Στη συνέχεια, θα μπορούσε να ξεκινήσει μια εκστρατεία σε τοπικό επίπεδο και ίσως να προσληφθούν κάποιοι εμπειρογνώμονες. Θα μπορούσε επίσης να ζητηθεί η εφαρμογή μιας πολιτικής.

Αναστοχασμός

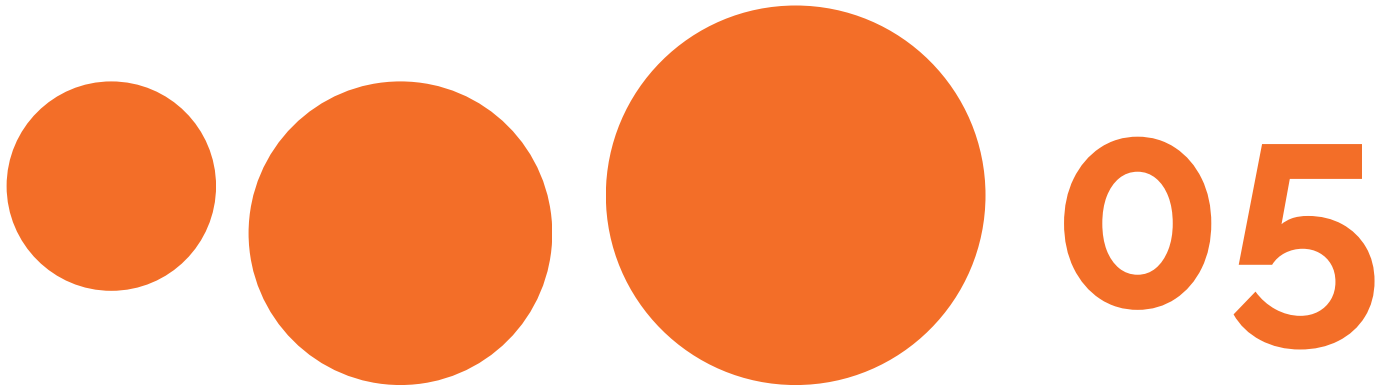

Γνωρίζετε αν ένα ζήτημα βιωσιμότητας έχει αντιμετωπιστεί με επιτυχία στην περιοχή ή τη χώρα σας;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Τα εικονίδια των ΣΒΑ μπορούν να μεταφορτωθούν εδώ:

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/news/communications-material/>

Ο Ρόλος των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στην Βιώσιμη Ανάπτυξη

Για πραγματική αλλαγή είναι απαραίτητο όχι μόνο τα άτομα να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους και την κατανάλωσή τους, αλλά και οι θεσμοί να ενσωματώσουν τη βιωσιμότητα και τις βιώσιμες πρακτικές στην οργανωτική τους δομή. Για να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να γίνουν φορείς αλλαγής που έχουν τις γνώσεις, τα μέσα, την προθυμία και το θάρρος να αναλάβουν μετασχηματιστική δράση για την βιώσιμη ανάπτυξη, τα ίδια τα εκπαιδευτικά ιδρύματα πρέπει να μετασχηματιστούν. Ολόκληρο το εκπαιδευτικό ίδρυμα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης, έτσι ώστε το μαθησιακό περιεχόμενο και οι παιδαγωγικές του να ενισχύονται από τον τρόπο διαχείρισης των εγκαταστάσεων και τον τρόπο λήψης αποφάσεων εντός του ιδρύματος.

Εφαρμόζοντας την βιωσιμότητα σε όλες τις οργανωτικές πτυχές, τα (εκπαιδευτικά) ιδρύματα γίνονται πρότυπα, ζώντας αυτό που διδάσκουν. Με αυτή την προσέγγιση του όλου ιδρύματος, δημιουργούν μαθησιακά περιβάλλοντα στα οποία οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να βιώσουν συγκεκριμένα την αειφορία. Επιπλέον, η εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών μπορεί να βοηθήσει τους (εκπαιδευτικούς) οργανισμούς να βελτιώσουν την εικόνα τους και ίσως ακόμη και να μειώσουν το κόστος. Υπάρχουν πολλοί τομείς στους οποίους τα (εκπαιδευτικά) ιδρύματα μπορούν να κάνουν τη διαφορά προς την κατεύθυνση της βιωσιμότητας. Μπορούν να έχουν μεγάλο αντίκτυπο επειδή, για παράδειγμα, μέσω των προμηθειών τους αγοράζουν και καταναλώνουν περισσότερα προϊόντα από όσα καταναλώνει ένα άτομο. Άλλες βιώσιμες δράσεις μπορούν να περιλαμβάνουν την κατασκευή και τη διαχείριση του κτιρίου, τη μεταφορά στο χώρο, τη διάθεση αποβλήτων, την ενέργεια και την προμήθεια νερού, το σύστημα τροφίμων, την επιλογή προμηθευτών και την αγορά υλικών. Η εξέταση του πού και πώς ξοδεύει χρήματα ο οργανισμός είναι επίσης σημαντική. Οι βιώσιμοι οργανισμοί επικεντρώνονται στο πώς μπορούν να ενσωματώσουν περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά επωφελείς πρακτικές στα καθημερινά τους καθήκοντα.

Ορισμένες προσεγγίσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου περιλαμβάνουν τη δημιουργία μετρητών σε όλους τους τύπους κτιρίων για την παρακολούθηση της αποδοτικότητάς τους όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια και το νερό ή τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Οι εκπομπές από τα οχήματα θα μπορούσαν να μειωθούν με την εφαρμογή προγραμμάτων κοινής χρήσης ποδηλάτων ή αυτοκινήτων. Στο τέλος του έτους μπορούν να διοργανώνονται προγράμματα δωρεάς και οι άνθρωποι να δωρίζουν τα ανεπιθύμητα αντικείμενα σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς ή σε μελλοντικούς νεοεισερχόμενους φοιτητές. Άλλες στρατηγικές περιλαμβάνουν την απαγόρευση της χρήσης πλαστικών σακουλών και πλαστικών μπουκαλιών νερού, την ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με την ανακύκλωση και την κομποστοποίηση μέσω επιδείξεων και την τοποθέτηση περισσότερων κάδων ανακύκλωσης σε κτίρια και αίθουσες διδασκαλίας. Τα συστήματα διατροφής αποτελούν επίσης έναν σημαντικό τρόπο αναγνώρισης της δέσμευσης ενός εκπαιδευτικού οργανισμού για βιωσιμότητα. Οι στρατηγικές που χρησιμοποιούνται συνήθως περιλαμβάνουν την τοπική προμήθεια τροφίμων, τη μείωση της χρήσης χημικών φυτοφαρμάκων, την αγορά αγαθών από οργανώσεις δίκαιου εμπορίου, τη δημιουργία βιολογικών κουζινών, την κομποστοποίηση των αποβλήτων τροφίμων και την ενθάρρυνση των επισκεπτών να αποφεύγουν τη χρήση δίσκων.

Οι βιώσιμες πτυχές θα πρέπει επίσης να εφαρμόζονται στις δομές λήψης αποφάσεων. Για παράδειγμα, οι ηγέτες των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι η διακυβέρνηση και η κουλτούρα τους είναι ευθυγραμμισμένες με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Ένα πιθανό μέτρο είναι η διασφάλιση δημοκρατικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων από κάτω προς τα πάνω, στις οποίες όλα τα μέλη του ιδρύματος και άλλοι ενδιαφερόμενοι μπορούν να έχουν λόγο για συγκεκριμένες προκλήσεις βιωσιμότητας που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο ίδρυμα. Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για να μετακινηθεί η κουλτούρα των ιδρυμάτων προς την κατεύθυνση της συνεργασίας, της αλληλεγγύης και της ενσωμάτωσης των ατόμων όλων των φύλων και των καταβολών.

Όλα αυτά δείχνουν ότι η Προσέγγιση Ολόκληρου του Ιδρύματος είναι μια καθιερωμένη έννοια στη μάθηση για τη βιωσιμότητα με αποδεδειγμένα θετικά αποτελέσματα για τα άτομα, τα εμπλεκόμενα ιδρύματα και τις ευρύτερες κοινότητές τους. Η φιλοσοφία πίσω από αυτή την προσέγγιση είναι να προχωρήσουμε παραπέρα από το να συμπεριλάβουμε την αειφορία ως "πρόσθετο" ή "ωραίο να υπάρχει" σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η ιδέα είναι να καθοδηγήσει και να υποστηρίξει ολόκληρη την κοινότητα που περιβάλλει τον οργανισμό, να ενσωματώσει τη βιωσιμότητα στην καρδιά της λειτουργίας του. Τα οφέλη μιας προσέγγισης ολόκληρου του ιδρύματος έχουν ερευνηθεί και δείχνουν ότι επειδή συμμετέχουν όλοι, το έργο είναι πιο πιθανό να διατηρηθεί ακόμη και μετά από αλλαγές στο προσωπικό. Τα στοιχεία δείχνουν ότι αυτή η προσέγγιση της μάθησης για την βιωσιμότητα προσφέρει αυξημένη δέσμευση των μαθητών, καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα σε όλα τα μαθήματα, πιο κινητοποιημένους μαθητές, υποστήριξη του σχολείου ή του ιδρύματος από την ευρύτερη κοινότητα και ένα βιώσιμο πρόγραμμα ακόμη και με την εναλλαγή του προσωπικού.

Η ενότητα 5 ασχολείται με αυτά τα θέματα και ζητήματα, δηλαδή με το να φέρει τους θεσμικούς και εκπαιδευτικούς οργανισμούς πιο κοντά στην βιωσιμότητα και να τους κάνει να αναπτύξουν μεγαλύτερη προσοχή στις δράσεις τους. Το κύριο ερώτημα που πρέπει να θέσουν οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί στον εαυτό τους είναι: "Πώς μπορεί το ίδρυμά μου να ζήσει αυτά που διδάσκει;". Το να θέσει κανείς αυτό το ερώτημα είναι ζωτικής σημασίας, διότι του επιτρέπει να κάνει μια αυτοανάλυση της δομής και των δράσεων και να έχει επίγνωση της κατάστασης. Με αυτόν τον τρόπο, τα ιδρύματα μπορούν να παρατηρήσουν αν αυτά που διδάσκουν στους ανθρώπους σχετικά με την βιωσιμότητα συνάδουν με τον τρόπο λειτουργίας τους ή αν υπάρχουν τρόποι βελτίωσης.

Παραπομπές / Περισσότερη Ανάγνωση

United Nations (2015): Transforming our world: THE 2030 AGENDA FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Munguia Vega, N.E. (2019). Sustainable Organizations. In: Leal Filho, W. (eds) Encyclopedia of Sustainability in Higher Education. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-11352-0_535

SUST 501 students (Fall 2017, Fall 2018, Fall 2019) Guided by: Professor Vanessa Levesque, Sustainability Dual Major, UNH: Sustainability Methods & Perspectives. Available at: <https://pressbooks.pub/sustainabilitymethods/>

Green Schools: Case studies. Sligo Grammar School; Available at:

<https://greenschoolsireland.org/case-studies/sligo-grammar-school/>

SEEd – Sustainability and Environmental Education; Clee, I. (2021): Getting To Grips With The Whole Institution Approach To Sustainability; Available at: <https://se-ed.org.uk/getting-to-grips-with-the-whole-institution-approach-to-sustainability/>

UNESCO (2020): Education for Sustainable Development. A roadmap; Available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>

» Κυνήγι Θησαυρού «

Στόχοι

- Αύξηση των γνώσεων και της ευαισθητοποίησης των μαθητών σχετικά με φιλικές προς το περιβάλλον και βιώσιμες πρακτικές και προϊόντα.
- Ενθαρρύνετε τους μαθητές να εξετάσουν τον περιβαλλοντικό και κοινωνικό αντίκτυπο των προϊόντων και των υλικών που χρησιμοποιούν και να προωθήσουν την κριτική σκέψη και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, βάζοντας τους μαθητές να αναζητήσουν συγκεκριμένα αντικείμενα.

Περιγραφή

- Υλικό: Κατάλογος βιώσιμων και μη βιώσιμων αντικειμένων
- Διάρκεια: Διάρκεια: 40-60 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 6 - 30 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής χωρίζει τους εκπαιδευόμενους σε μικρές ομάδες ή ζεύγη.
- Σε κάθε ομάδα ή ζεύγος δίνεται ένας κατάλογος με βιώσιμα και μη βιώσιμα αντικείμενα που πρέπει να βρουν στην αίθουσα ή στο χώρο του εργαστηρίου.
- Οι μαθητές πρέπει να αναζητήσουν τα αντικείμενα του καταλόγου στην αίθουσα ή στο χώρο του εργαστηρίου.
- Αφού βρεθούν όλα τα αντικείμενα, ο συντονιστής τα εξετάζει με τους μαθητές και συζητά γιατί θεωρούνται βιώσιμα ή μη.
- Στο τέλος της δραστηριότητας, ο συντονιστής ζητά από τους εκπαιδευόμενους να αναστοχαστούν σχετικά με το έργο που έκαναν και τους αφήνει να εξηγήσουν πώς αυτό σχετίζεται με τη δική τους ζωή και τις δικές τους πρακτικές.

Σημειώσεις Συντονιστή

1. Πριν από τη δραστηριότητα, ο συντονιστής θα πρέπει να δημιουργήσει έναν κατάλογο με φιλικά προς το περιβάλλον και βιώσιμα αντικείμενα που μπορούν να βρεθούν στην αίθουσα. Τα αντικείμενα θα πρέπει να είναι εύκολα αναγνωρίσιμα και οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να τα βρουν χωρίς δυσκολία.
2. Ο συντονιστής θα πρέπει να θέσει σαφείς προσδοκίες για τη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων και των κατευθυντήριων γραμμών για το κυνήγι θησαυρού.
3. Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να ενθαρρύνονται να εργάζονται σε ομάδες ή ζεύγη, καθώς αυτό μπορεί να προάγει την ομαδική εργασία και τη συνεργασία.

1. Ποιο ήταν το πιο εκπληκτικό αντικείμενο που βρήκατε κατά τη διάρκεια του κυνηγιού θησαυρού;
2. Τι αντίκτυπο έχει η χρήση βιώσιμων προϊόντων και πρακτικών;
3. Τι θα μπορούσατε να αλλάξετε στον οργανισμό σας;
4. Πώς μπορείτε να ενθαρρύνετε τους άλλους να είναι πιο φιλικό προς το περιβάλλον και βιώσιμοι στην καθημερινή τους ζωή;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Ακολουθούν μερικές ιδέες για φιλικά προς το περιβάλλον και βιώσιμα αντικείμενα που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στο κυνήγι θησαυρού για τη βιωσιμότητα:

- Επαναχρησιμοποιήσιμο μπουκάλι νερού
- Προϊόντα ανακυκλωμένου χαρτιού (π.χ. τετράδιο, μολύβι, συνδετήρες)
- Ενεργειακά αποδοτικοί λαμπτήρες
- Κάδος κομποστοποίησης ή κομποστοποιήσιμα υλικά
- Κάδος ανακύκλωσης
- Βιολογικά ή τοπικά προϊόντα διατροφής
- Υφασμάτινες πετσέτες ή πετσέτες
- Φυτικά προϊόντα καθαρισμού
- Μη τοξικά χρώματα ή έπιπλα
- Ηλιακός φορτιστής τηλεφώνου

Αντικείμενα μπορούν να αφαιρεθούν ή να προστεθούν με βάση το πλαίσιο του εργαστηρίου και τη διαθεσιμότητα των αντικειμένων αυτών στην αίθουσα.

» Χαμένες λέξεις! «

Στόχοι

- Κατανοήστε τι είναι ένας βιώσιμος οργανισμός.
- Καθορισμός των βιώσιμων συμπεριφορών που πρέπει να εφαρμοστούν σε βιώσιμους οργανισμούς.

Περιγραφή

- Υλικό: χαρτί, μαρκαδόροι, μια τράπουλα των 10 καρτών, ένα χρονόμετρο.
- Διάρκεια: 30-40 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 10-30 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής χωρίζει τους εκπαιδευόμενους σε ομάδες με μέγιστο αριθμό 5 εκπαιδευομένων η καθεμία.
- Μόλις δημιουργηθούν οι ομάδες, ο συντονιστής δίνει σε κάθε ομάδα ένα κενό φύλλο χαρτιού και έναν μαρκαδόρο.
- Η τράπουλα των 10 καρτών επιδεικνύεται σε όλους τους μαθητές. Ο συντονιστής εξηγεί για ποιο λόγο θα χρησιμοποιηθεί και περί τίνος πρόκειται η δραστηριότητα.
- Κάθε κάρτα της τράπουλας έχει πάνω της μια πρόταση που πρέπει να συμπληρωθεί με τις σωστές λέξεις.
- Όλες οι φράσεις θα πρέπει να αναφέρονται στο ποιες είναι οι βιώσιμες συμπεριφορές που μπορούν να εισαχθούν σε βιώσιμους οργανισμούς. Στο παράρτημα υπάρχουν μερικά παραδείγματα προτάσεων που μπορείτε να γράψετε στις κάρτες. Ο συντονιστής μπορεί να τα αλλάξει και να αναπτύξει περισσότερες προτάσεις.
- Ο διαμεσολαβητής τραβάει μια κάρτα από την τράπουλα και τη διαβάσει δυνατά.
- Η κάρτα τοποθετείται στο τραπέζι μπροστά από τον συντονιστή. Πρέπει να είναι πάντα ορατή από τους εκπαιδευόμενους.
- Ο διαμεσολαβητής ξεκινά τον χρόνο στο χρονόμετρο. Κάθε ομάδα έχει 1-2 λεπτά για να γράψει μια απάντηση στο χαρτί.
- Όταν λήξει ο χρόνος, ο συντονιστής ζητά από κάθε ομάδα να διαβάσει δυνατά την απάντησή της.
- Μετά από κάθε απάντηση, ο συντονιστής σχολιάζει τις απαντήσεις, απαντά σε ερωτήσεις ή ζητά από τις ομάδες εξηγήσεις σχετικά με τις απαντήσεις και τις σκέψεις τους.
- Μόλις κάθε ομάδα διαβάσει την απάντησή της, ο συντονιστής τραβάει άλλη μια κάρτα από την τράπουλα και αρχίζει ένας νέος γύρος.
- Τέλος, αφού ολοκληρωθούν όλοι οι γύροι, οι μαθητές εξηγούν τις σκέψεις τους για τους βιώσιμους οργανισμούς. Ο συντονιστής συλλέγει τις ιδέες τους και προσθέτει τις δικές του εξηγήσεις.

Σημειώσεις Συντονιστή

1. Αφού δείξετε την τράπουλα στους μαθητές, όλες οι κάρτες της τράπουλας θα πρέπει να τοποθετηθούν με την όψη προς τα κάτω, έτσι ώστε κανείς να μην μπορεί να δει την πρόταση που είναι γραμμένη πάνω τους.
2. Ο συντονιστής θα πρέπει να φροντίζει ώστε η επιλεγμένη κάρτα να είναι πάντα στη διάθεση των μαθητών και να μπορούν όλοι να διαβάσουν την πρόταση που είναι γραμμένη στον πίνακα.
3. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται απλές και αποτελεσματικές λέξεις για να εξηγείται τι είναι οι βιώσιμοι οργανισμοί.

Αναστοχασμός

1. Τι είναι ένας βιώσιμος οργανισμός και ποιες πτυχές του ανήκουν σε αυτόν;
2. Γιατί είναι σημαντικό για τους οργανισμούς να είναι βιώσιμοι;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Παραδείγματα προτάσεων μπορείτε να βρείτε στην ενότητα "Υλικό" στο τέλος του προγράμματος σπουδών.

» Κουίζ «

Στόχοι

- Επαλήθευση των γενικών γνώσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα και τους βιώσιμους οργανισμούς.

Περιγραφή

- Υλικό: smartphones/tablets ή οποιαδήποτε συσκευή με πρόσβαση στο διαδίκτυο
- Διάρκεια: 35-40 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 6 - 50 άτομα

Οδηγίες

- Πριν από την έναρξη της δραστηριότητας, πρέπει να δημιουργηθεί ένα κουίζ στη διαδικτυακή εφαρμογή "Quizziz". Για να γίνει αυτό, οι οδηγίες που πρέπει να ακολουθηθούν μπορούν να βρεθούν στον ιστότοπο.
- Οι ερωτήσεις θα πρέπει να είναι 15-20 και όλες να αναφέρονται σε βιώσιμους οργανισμούς.
- Μερικά παραδείγματα βρίσκονται στο παράρτημα.
- Το χρονόμετρο απάντησης θα πρέπει να είναι 10-15 δευτερόλεπτα για κάθε ερώτηση.
- Όταν ξεκινά η δραστηριότητα, οι εκπαιδευόμενοι αναζητούν στη συσκευή τους (smartphone, tablet ή προσωπικό υπολογιστή) τη διαδικτυακή εφαρμογή "Quizziz".
- Μόλις μπουν στον ιστότοπο, ο συντονιστής δείχνει τον κωδικό για την πρόσβαση στο κουίζ.
- Καθώς ξεκινά το κουίζ, οι μαθητές πρέπει να απαντήσουν γρήγορα στην ερώτηση, καθώς έχουν μόνο 10-15 δευτερόλεπτα για να επιλέξουν την απάντηση.
- Ο μαθητής που κερδίζει τον γύρο είναι ο πρώτος που θα επιλέξει τις σωστές απαντήσεις πριν από οποιονδήποτε άλλο. Ο μαθητής που συγκέντρωσε συνολικά περισσότερους πόντους κερδίζει.
- Μόλις τελειώσει το παιχνίδι, ο συντονιστής επανεξετάζει κάθε ερώτηση (1-2 λεπτά για να εξηγήσει τη σωστή απάντηση και να αναλύσει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων).

Σημειώσεις Συντονιστή

- Είναι σημαντικό να βεβαιωθείτε ότι η σύνδεση στο διαδίκτυο είναι σταθερή και ότι το κουίζ είναι ορατό στον ιστότοπο.
- Ο συντονιστής θα πρέπει να επαληθεύσει ότι όλες οι ομάδες/μαθητές έχουν συνδεθεί στο κουίζ και να ξεκινήσει το κουίζ μόνο όταν όλοι είναι έτοιμοι.
- Εάν οι μαθητές δεν κάνουν ερωτήσεις σχετικά με το κουίζ, ο συντονιστής θα πρέπει να το επανεξετάσει για να εντοπίσει ποιες ερωτήσεις ήταν λανθασμένες από τις περισσότερες ομάδες και να δώσει μια σύντομη εξήγηση για το θέμα.

Αναστοχασμός

- Πόσα γνωρίζετε για τους βιώσιμους οργανισμούς;
- Είστε σε θέση να δώσετε γρήγορες απαντήσεις σε ερωτήσεις που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

Σύνδεσμος στο Quizziz: <https://quizziz.com>

Πιθανές ερωτήσεις για το κουίζ μπορείτε να βρείτε στην ενότητα υλικό στο τέλος του προγράμματος σπουδών.

» Βήματα προς την Βιωσιμότητα «

Στόχοι

- Προσδιορισμός βιώσιμων συμπεριφορών.
- Εφαρμόστε τα στην καθημερινή ρουτίνα για να γίνετε ένας βιώσιμος εκπαιδευτικός οργανισμός.

Περιγραφή

- Υλικό: μαυροπίνακας, κίμωνια, κενά φύλλα χαρτιού, μαρκαδόροι, χρονομέτρο.
- Διάρκεια: 40 - 60 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 10-35 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής χωρίζει τους εκπαιδευόμενους σε ομάδες των 5-7 ατόμων.
- Μόλις δημιουργηθούν οι ομάδες, ο συντονιστής δίνει σε κάθε ομάδα ένα κενό φύλλο χαρτιού και έναν μαρκαδόρο.
- Ο συντονιστής γράφει στον πίνακα 3-4 λέξεις που σχετίζονται με θέματα βιωσιμότητας σε οργανισμούς. Μερικά παραδείγματα είναι τα εξής:
  - Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μείωση αποβλήτων, αποτύπωμα άνθρακα
  - Κυκλική οικονομία, βιώσιμες προμήθειες, βιώσιμη κινητικότητα, ενεργειακή απόδοση, βιώσιμη διαχείριση εκδηλώσεων
  - Φιλικά προς το περιβάλλον και δίκαια προϊόντα, Εξοικονόμηση νερού, Κοινωνική υπευθυνότητα
  - Βιώσιμη δομή λήψης αποφάσεων, Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, Αειφόρο Πρόγραμμα Σπουδών, φιλικές προς το περιβάλλον και δίκαιες πρακτικές
- Ξεκινώντας από τις λέξεις στον πίνακα (όλες οι λέξεις πρέπει να χρησιμοποιηθούν στην εργασία), κάθε ομάδα πρέπει να αναπτύξει ένα "Σχέδιο δράσης" που δείχνει ποια βήματα μπορούν να γίνουν στο δρόμο προς μια βιώσιμη οργάνωση (π.χ. δημιουργία μιας μικρής ομάδας, συζήτηση με τον ΧΥ, έλεγχος διαφόρων πραγμάτων, έρευνα για τον ΧΥ...).
- Κάθε ομάδα έχει στη διάθεσή της 15-20 λεπτά για να κάνει καταγισμό ιδεών και να δημιουργήσει έναν εννοιολογικό χάρτη και το "Σχέδιο δράσης" στο χαρτί χρησιμοποιώντας τους μαρκαδόρους που τους έδωσε ο εκπαιδευτής.
- Κάθε ομάδα παρουσιάζει το σχέδιο δράσης της. Ο συντονιστής μπορεί να ζητήσει από την ομάδα των ιδιοκτητών να εξηγήσει ορισμένα από τα βήματα που παρουσίασαν. Αφού ακούσουν τις απαντήσεις τους, θα πρέπει να υπάρξει κάποιος χρόνος όπου οι μαθητές θα συζητήσουν σχετικά με το έργο.

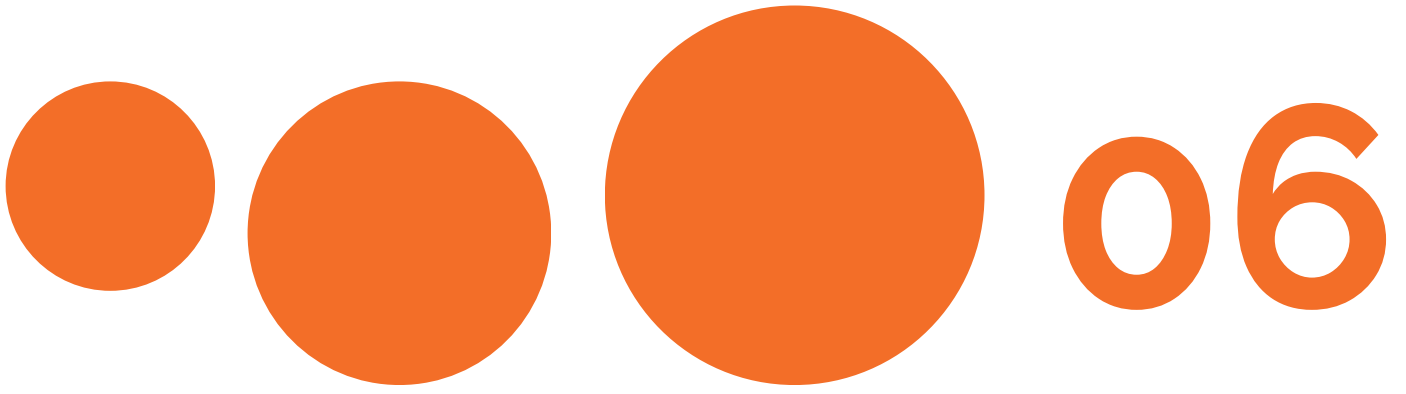
Σημειώσεις Συντονιστή

- Οι λέξεις που είναι γραμμένες στον πίνακα πρέπει να είναι πάντα ορατές στους μαθητές.
- Οι λέξεις θα πρέπει να είναι σαφείς για τους μαθητές, διαφορετικά θα πρέπει να εξηγούνται.
- Ο συντονιστής θα πρέπει να αναφέρει ότι ένας βιώσιμος οργανισμός δεν σημαίνει ότι όλοι οι εργαζόμενοι πρέπει να ενεργούν το ίδιο στην ιδιωτική τους ζωή.

Αναστοχασμός

- Είναι το "σχέδιο δράσης" που δημιουργήσατε εφικτό στην πραγματικότητα;
- Ποια από τα πρώτα βήματα θα μπορούσατε να φανταστείτε ότι θα μπορούσαν να εφαρμοστούν εύκολα (χωρίς μεγάλους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους) στο δικό σας ή και σε έναν εκπαιδευτικό οργανισμό;
- Ήταν εύκολο να δημιουργήσετε συνδέσμους ξεκινώντας από τις λέξεις που παρέχονται;

Επικοινωνία για την Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η βιωσιμότητα έχει γίνει ένα όλο και πιο σημαντικό θέμα τα τελευταία χρόνια, καθώς άνθρωποι και οργανισμοί σε όλο τον κόσμο αναγνωρίζουν την επείγουσα ανάγκη να προστατεύσουμε τον πλανήτη μας και τους πόρους του για τις μελλοντικές γενιές. Ωστόσο, η προώθηση της βιωσιμότητας απαιτεί περισσότερα από μια απλή δέσμευση για περιβαλλοντική ευθύνη - απαιτεί επίσης αποτελεσματικές στρατηγικές επικοινωνίας που μπορούν να εμπλέξουν και να παρακινήσουν άτομα και κοινότητες να αναλάβουν δράση.

Ιδρύματα και οργανώσεις μιλούν για τις πραγματικές επιπτώσεις της ανθρωπογενούς κλιματικής κρίσης, την ανεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή ή τον μη βιώσιμο τρόπο ζωής. Το κάνουν όμως με τρόπο που να κάνει τους ανθρώπους να ακούσουν και να δράσουν; Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ότι η επικοινωνία για τη βιωσιμότητα είναι υψίστης σημασίας για την επίτευξη αλλαγής. Η βιωσιμότητα είναι περίπλοκη, αλλά οι ιδέες που αντιπροσωπεύει θα έπρεπε να είναι εύκολο για όλους να τις υποστηρίξουν. Υπό αυτή την έννοια, μια νέα έμφαση στη δημιουργική επικοινωνία θα συμβάλει στην προώθηση αυτής της αλλαγής.

Η επικοινωνία για την βιωσιμότητα, σύμφωνα με τον Renn (2006), είναι μια αμφίδρομη διαδικασία κοινωνικής αλληλεπίδρασης που επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους (και τους εκπαιδευόμενους) να κατανοήσουν τους βασικούς παράγοντες της βιωσιμότητας και τις αλληλεξαρτήσεις τους. Στόχος της δεν είναι τόσο η διάδοση πληροφοριών όσο ένα κοινό όραμα για ένα βιώσιμο μέλλον και η ανάπτυξη ικανοτήτων στις κοινωνικές ομάδες για την επίλυση ή την πρόληψη π.χ. περιβαλλοντικών προβλημάτων. Γιατί λοιπόν η επικοινωνία για την βιωσιμότητα είναι τόσο σημαντική; Δεν υπάρχουν απλές απαντήσεις, αλλά οι ακόλουθες αρχές συμπυκνώνουν την ουσία του γιατί η επικοινωνία για την βιωσιμότητα είναι σημαντική, σύμφωνα με μια σχετική δημοσίευση του έργου FAO-Dimitra (2011):

Επικοινωνία για τη βιωσιμότητα - Προσδιορισμός βασικών αρχών:

- επιθυμία για αλλαγή,
- κοινωνική διαδικασία βασισμένη στο διάλογο,
- συνεκτίμηση των αντιλήψεων, των αναγκών και των συμφερόντων των πληθυσμών και του περιβάλλοντος,
- ένα κλίμα ακρόασης, εμπιστοσύνης και σεβασμού,
- συμμετοχικός σχεδιασμός πρωτοβουλιών,
- ενίσχυση των ικανοτήτων πληροφόρησης και επικοινωνίας,
- αλληλεπίδραση με βάση τις συζητήσεις και την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών,
- συστηματική χρήση ενός ευρέος φάσματος εργαλείων πληροφόρησης, παραδοσιακών και σύγχρονων, και μεθόδων επικοινωνίας που κυμαίνονται από τη διαπροσωπική αλληλεπίδραση έως τη δυναμική της ομάδας, καθώς και εργαλείων όπως τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το ραδιόφωνο, το οπτικοακουστικό υλικό και οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας

Η επικοινωνία για τη βιωσιμότητα θεωρείται στοιχειώδες εργαλείο για την έναρξη, τη συνοδεία και την προώθηση των διαδικασιών βιωσιμότητας. Σε αντίθεση με τη συμβατική επικοινωνία, προωθεί μια διαφορετική οπτική του κόσμου. Ο σχεδιασμός των εκστρατειών και των μέσων ενημέρωσης βασίζεται σε μια διαδικασία διαλόγου και συμμετοχής με τις τοπικές κοινότητες και τα τοπικά ζητήματα βιωσιμότητας που προεκτείνονται σε παγκόσμιες προκλήσεις. Επιπλέον, είναι οριζόντια, καθώς θέτει την ομάδα παρέμβασης (που προέρχεται από το εσωτερικό των ιδρυμάτων) σε ισότιμη βάση με το κοινό που πλήττεται από την έλλειψη βιωσιμότητας και εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη (από το εξωτερικό των ιδρυμάτων), θέτοντας σημαντικά ερωτήματα και προσφέροντας βιώσιμες λύσεις. Η ευαισθητοποίηση βρίσκεται στο επίκεντρο της επικοινωνίας για την βιωσιμότητα, καθώς προσφέρει βαθύτερη κατανόηση της σύνδεσης της κοινωνικοοικονομικής πολιτικής και περιβαλλοντικής πραγματικότητας, προκειμένου να προχωρήσουμε προς την ενδυνάμωση και την βιωσιμότητα.

Για την προώθηση της βιωσιμότητας θα πρέπει να υιοθετηθούν διάφορες στρατηγικές από τα ιδρύματα και τους οργανισμούς, και οι ακόλουθες τρεις είναι μεταξύ των πιο σημαντικών σύμφωνα με το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (UNEP, 2005):

Αφήγηση ιστοριών:

- Χρησιμοποιήστε την αφήγηση ιστοριών για να κάνετε τα θέματα βιωσιμότητας πιο κατανοητά και συναισθηματικά ελκυστικά. Χρησιμοποιήστε πραγματικά παραδείγματα και προσωπικές εμπειρίες για να αναδείξετε τις επιπτώσεις των θεμάτων βιωσιμότητας στους ανθρώπους και τον πλανήτη.
- Επισημάνετε τις θετικές επιπτώσεις των προσπαθειών βιωσιμότητας για να εμπνεύσετε και να παρακινήσετε τη δράση.

Διαμόρφωση μηνυμάτων:

- Χρησιμοποιήστε θετική διαμόρφωση και γλώσσα για να εμπνεύσετε δράση και να παρακινήσετε την αλλαγή συμπεριφοράς.
- Επικεντρωθείτε στα οφέλη των προσπαθειών βιωσιμότητας, όπως η βελτίωση της υγείας, η εξοικονόμηση κόστους και η καλύτερη ποιότητα ζωής.
- Χρησιμοποιήστε σαφή και απλή γλώσσα για να διασφαλίσετε ότι το μήνυμά σας γίνεται εύκολα κατανοητό από ένα ευρύ κοινό.

Συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη:

- Προσδιορίστε τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη και προσαρμόστε το μήνυμά σας στα συγκεκριμένα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους.
- Χρησιμοποιήστε πολλαπλούς διαύλους επικοινωνίας για να προσεγγίσετε ένα ευρύ κοινό, συμπεριλαμβανομένων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των προσωπικών εκδηλώσεων.
- Ενθαρρύνετε την ανατροφοδότηση και το διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη για να οικοδομήσετε εμπιστοσύνη και αξιοπιστία και να συγκεντρώσετε πολύτιμες πληροφορίες που μπορούν να τροφοδοτήσουν τις πρωτοβουλίες βιωσιμότητας.
- Χρησιμοποιώντας αυτές τις στρατηγικές για την επικοινωνία της βιωσιμότητας, μπορείτε να συνεργαστείτε αποτελεσματικά με τα ενδιαφερόμενα μέρη, να εμπνεύσετε δράση και να προωθήσετε θετικές αλλαγές προς ένα πιο βιώσιμο μέλλον.

Οι δραστηριότητες που περιγράφονται σε αυτή την ενότητα παρέχουν στους εκπαιδευόμενους πρακτικά εργαλεία και στρατηγικές για το πώς να επικοινωνούν αποτελεσματικά και δημιουργικά τη βιωσιμότητα. Οι δραστηριότητες έχουν ως στόχο να υποστηρίξουν τους εκπαιδευόμενους να ασχοληθούν με τις δικές τους στρατηγικές που προωθούν την βιωσιμότητα και να προβληματιστούν σχετικά με το αν είναι αποτελεσματικές (ή όχι) ή αν νέες ιδέες θα μπορούσαν να θεωρηθούν χρήσιμες για τη βελτίωση της επικοινωνίας της αειφορίας. Συνολικά, οι δραστηριότητες που προτείνονται σε αυτή την ενότητα στοχεύουν στο να κάνουν τους ανθρώπους να καταλάβουν ότι η αλλαγή είναι εφικτή- πρέπει μόνο να την προσεγγίσουμε με φαντασία.

Παραπομπές / Περισσότερη Ανάγνωση

- FAO-Dimitra Project. (2009). Communicating Gender for Rural Development. Available at: <https://www.fao.org/docrep/014/am319e/am319e00.pdf>
- Renn O. (2006). Participatory processes for designing environmental policies. Land Use Policy, 23: 34-43.
- United Nations Environment Programme. (2005). Communicating Sustainability: How to produce effective public campaigns. Available at: https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/8317/-Communicating%20sustainability_%20how%20to%20produce%20effective%20public%20campaigns-2005Communicatingsustainability.pdf?sequence=4&BisAllowed=y%2C%20Spanish%7C%7Chttps%3A//wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11

Στόχοι

- Ενεργοποιήστε την ομάδα
- Ανάπτυξη μη λεκτικής επικοινωνίας και συνεργασίας
- Προώθηση της ομαδικής εργασίας
- Αναλογιστείτε τη σημασία της επικοινωνίας για τη βιωσιμότητα

Περιγραφή

- Υλικό: N/A
- Διάρκεια: 10-20 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 5-20 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής ζητά από τους συμμετέχοντες να σταθούν όλοι μαζί στη μέση της αίθουσας.
- Ο συντονιστής ζητά από την ομάδα να δημιουργήσει μια ενιαία γραμμή από τη μια πλευρά της αίθουσας στην άλλη σύμφωνα με διάφορους στόχους (π.χ. ανάλογα με το μέγεθος των παπουτσιών ή τον μήνα γέννησης) και σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (π.χ. σε 15 ή 10 δευτερόλεπτα).
- Ο συντονιστής τονίζει ότι οι συμμετέχοντες δεν επιτρέπεται να μιλούν ενώ τοποθετούνται σε μια γραμμή, οπότε θα πρέπει να επικοινωνούν την εργασία μη λεκτικά.
- Το παιχνίδι θα παιχτεί σε γύρους, πράγμα που σημαίνει ότι μετά το τέλος κάθε γύρου οι συμμετέχοντες επιστρέφουν όλοι στη μέση της αίθουσας.
- Μετά από 3-4 γύρους, η ομάδα επιστρέφει στις θέσεις της και ο συντονιστής συνεχίζει τον προβληματισμό.

Σημειώσεις Συντονιστή

- Οι ακόλουθες ιδέες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τους γύρους: .

- Ονόματα από το A - Z
- Μήνας γέννησης (και μάλιστα ημερομηνία και μήνας)
- Μέγεθος παπουτσιών
- Αριθμός αδελφών
- Μήκος μαλλιών
- Χρώμα των ματιών
- Ο χρόνος που χρειάζονται το πρωί για να προετοιμαστούν για την εργασία τους
- Ο χρόνος που χρειάζονται για να μετακινηθούν στην εργασία τους

- Η δυσκολία κάθε γύρου μπορεί να αυξηθεί μειώνοντας το χρόνο που δίνεται για την εκτέλεση.
- Όταν οι συμμετέχοντες επιστρέφουν στη μέση της αίθουσας, μπορεί να ακούγεται μουσική.
- Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αρκετός χώρος στην αίθουσα και ο καιρός το επιτρέπει, μπορεί να χρησιμοποιηθεί εξωτερικός χώρος.

Αναστοχασμός

- Σας άρεσε η δραστηριότητα;
- Ποιες στρατηγικές χρησιμοποιήσατε για να τοποθετηθείτε στη σωστή θέση στη σειρά;
- Σας ήταν δύσκολο να επικοινωνήσετε μη λεκτικά;
- Πιστεύετε ότι η επικοινωνία γενικά είναι δύσκολη;
- Τι σημαίνει για εσάς η επικοινωνία για τη βιωσιμότητα;
- Είναι δυνατόν να επικοινωνήσουμε και να προωθήσουμε τη βιωσιμότητα με λεκτικούς και μη λεκτικούς τρόπους; Ποιος είναι πιο αποτελεσματικός; Γιατί;
- Ας μάθουμε περισσότερα για το πώς να επικοινωνούμε αποτελεσματικά τη βιωσιμότητα!

» Μελέτες Περιπτώσεων «

Στόχοι

- Αξιολογήστε κατά πόσον ορισμένες εκστρατείες/δράσεις βιωσιμότητας είναι επιτυχείς επικοινωνιακά.
- Αναλογιστείτε τα κριτήρια που καθιστούν την επικοινωνία για τη βιωσιμότητα επιτυχημένη.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης και συζήτησης.

Περιγραφή

- Υλικό: φυλλάδιο με μελέτες περιπτώσεων (βλ. ενότητα υλικού), flipchart, μαρκαδόροι, σημείωμα του συντονιστή (βλ. ενότητα υλικού).
- Διάρκεια: 60-90 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 5-20 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε ομάδες των 4-5 ατόμων.
- Ο συντονιστής αναθέτει σε κάθε ομάδα μια μελέτη περίπτωσης χωρίς το συνοδευτικό κείμενο. Ο συντονιστής ζητά από τους εκπαιδευόμενους να κολλήσουν τη μελέτη περίπτωσής τους στη μέση ενός flipchart και στη συνέχεια να συζητήσουν και να γράψουν:
  1. Τι αφορά η δική σας μελέτη περίπτωσης;
  2. Ποιο είναι το κύριο μήνυμα που μεταδίδεται;
  3. Ποια είναι τα σύμβολα/στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την επικοινωνία του μηνύματος;
  4. Και πώς αισθάνεστε για τον τρόπο με τον οποίο επικοινωνείται;
- Ο συντονιστής δίνει 30 λεπτά γι' αυτό.
- Μετά από 30 λεπτά, οι μαθητές επιστρέφουν στην ολομέλεια και παρουσιάζουν τις μελέτες περίπτωσής τους στους υπόλοιπους.
- Μετά από κάθε παρουσίαση, ο συντονιστής διαβάζει το συνοδευτικό κείμενο και συζητά με όλους τους μαθητές ποια είναι τα στοιχεία που έκαναν έγκυρες ή όχι τις αρχικές τους εικασίες και σκέψεις.
- Ο συντονιστής θα πρέπει να τονίσει τον τρόπο με τον οποίο το κείμενο της μελέτης περίπτωσης σχετίζεται με τις εικόνες, τα σύμβολα, τις λέξεις κ.λπ. που παρουσιάζονται.

- Μετά την παρουσίαση από κάθε ομάδα και τη συλλογική συζήτηση, ο συντονιστής ζητά από τους εκπαιδευόμενους να επιστρέψουν στις ομάδες τους και να δημιουργήσουν μια στήλη κριτηρίων επιτυχίας, δηλαδή μια στήλη στην οποία παρουσιάζουν τα κριτήρια που καθιστούν μια δράση/καμπάνια βιωσιμότητας επιτυχημένη.
- Ο διαμεσολαβητής τους δίνει 10 λεπτά γι' αυτό.
- Μετά από 10 λεπτά, όλες οι ομάδες γράφουν τα κριτήριά τους σε ένα χαρτί flipchart που ο συντονιστής τοποθετεί στη μέση της αίθουσας.
- Ο συντονιστής ολοκληρώνει τη δραστηριότητα επισημαίνοντας τα κριτήρια που προσδιορίστηκαν και τονίζοντας τη σημασία του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούνται τα μηνύματα και τα σύμβολα για την επικοινωνία υπέρ της βιωσιμότητας. Ο συντονιστής μπορεί να χρησιμοποιήσει το σημείωμα του συντονιστή (βλ. ενότητα υλικό) για να διευκολύνει καλύτερα τη συζήτηση.

Σημειώσεις Συντονιστή

- Ο συντονιστής μπορεί να χρησιμοποιήσει μελέτες περιπτώσεων από την έκδοση Communicating Sustainability, όπως αυτές προτείνονται στο παράρτημα. Οι μελέτες περιπτώσεων προέρχονται από διαφορετικά γεωγραφικά, κοινωνικά και οικονομικά πλαίσια, γεγονός που καθιστά τη συζήτηση πιο ενδιαφέρουσα ως προς το πώς επικοινωνούμε με επιτυχία για την αειφορία. Φυσικά, ο συντονιστής μπορεί να βρει και άλλες περιπτώσεις εκστρατειών/δράσεων βιωσιμότητας που ταιριάζουν καλύτερα στο τοπικό πλαίσιο των εκπαιδευομένων.
- Ο διαμεσολαβητής θα περιφέρεται και θα υποστηρίζει κάθε ομάδα κατά τη συζήτηση της αρχικής σειράς ερωτήσεων.
- Το σημείωμα του συντονιστή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καλύτερη διευκόλυνση της συζήτησης κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας

Αναστοχασμός

- Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα;
- Όταν εργαστήκατε σε ομάδες, συμφωνήσατε σε όλα τα διαφορετικά στοιχεία που εντοπίσατε; Εάν όχι, πώς επιλύσατε τις διαφωνίες σας;
- Πιστεύετε ότι είναι εύκολο να επικοινωνήσετε τη βιωσιμότητα; Γιατί; Γιατί όχι;
- Πιστεύετε ότι η βιωσιμότητα προωθείται ή και επικοινωνείται με αποτελεσματικό τρόπο σήμερα; Γιατί; Γιατί όχι; Τι θα αλλάζατε;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

- Μπορούν να χρησιμοποιηθούν μελέτες περίπτωσης από τη δημοσίευση Communicating Sustainability που αναπτύχθηκε από το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών, η οποία είναι διαθέσιμη εδώ: https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/8317/-Communicating%20sustainability_%20how%20to%20produce%20effective%20public%20campaigns-2005Communicatingsustainability.pdf?sequence=4&isAllowed=y%2C%20Spanish%7C%7Chttps%3A//wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11
- Το σημείωμα του συντονιστή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εμπλέξει ενεργά τους μαθητές σε μια ουσιαστική συζήτηση. Βρίσκεται στην ενότητα με το υλικό στο τέλος του προγράμματος σπουδών.

» Σχεδιάζοντας τη δική μου εκστρατεία ευαισθητοποίησης για την Βιωσιμότητα «

Στόχοι

- Βελτιώστε τις επικοινωνιακές δεξιότητες και ικανότητες ακολουθώντας μια βήμα προς βήμα προσέγγιση για τον τρόπο ανάπτυξης μιας ολοκληρωμένης εκστρατείας ευαισθητοποίησης.
- Ενίσχυση της συνεργασίας και της δημιουργικότητας μέσω κοινών προσπαθειών για την ανάπτυξη εκστρατείας ευαισθητοποίησης.
- Ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων σχετικά με τη σημασία του ρόλου τους στην οργάνωση και την ενεργό συμμετοχή στην προώθηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την βιωσιμότητα.

Περιγραφή

- Υλικό: flipchart, μαρκαδόροι, φυλλάδιο για συμμετέχοντες (βλ. Ενότητα υλικών), σημείωμα του συντονιστή (βλ. ενότητα υλικών – χρησιμοποιήστε αυτό που υπάρχει στη δραστηριότητα 2).
- Διάρκεια: 90-125 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 10-25 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής χωρίζει τους συμμετέχοντες σε ομάδες των 4-5 ατόμων και τους δίνει flipchart και μαρκαδόρους.
- Ο συντονιστής λέει ότι κάθε ομάδα θα σχεδιάσει μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης (μπορεί να είναι μια σειρά εκδηλώσεων ή μια μεμονωμένη δράση) για την προώθηση της βιωσιμότητας.
- Κάθε ομάδα θα επιλέξει το δικό της κύριο θέμα, αλλά ο συντονιστής μπορεί ήδη να προτείνει μερικά θέματα, όπως τα μηδενικά απόβλητα, το οικολογικό μου αποτύπωμα, η διαχείριση του νερού και των αποβλήτων μέσα στο ίδρυμά μας, η ανακύκλωση, η υπεύθυνη κατανάλωση ή τοπικά προϊόντα κ.λπ.
- Ο συντονιστής δίνει σε κάθε ομάδα 5 λεπτά για να συναποφασίσει το κύριο θέμα της.
- Εφόσον κάθε ομάδα έχει επιλέξει το κύριο θέμα της, ο συντονιστής τις ενημερώνει ότι θα έχουν 50 λεπτά για να σχεδιάσουν την εκστρατεία/εκδήλωση βιωσιμότητας.
- Ο διαμεσολαβητής τους παραδίδει έναν οδηγό για να τους βοηθήσει κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σχεδιασμού. Ο συντονιστής αναφέρει ότι οι συμμετέχοντες μπορούν να χρησιμοποιήσουν έμπνευση από το διαδίκτυο κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού, αλλά θα πρέπει να ακολουθήσουν προσεκτικά κάθε βήμα του οδηγού.

- Ο συντονιστής ενθαρρύνει τους μαθητές να σχεδιάσουν εικόνες που θα συνοδεύουν την εκστρατεία τους και να επινοήσουν ευφάνταστα συνθήματα.
- Μετά από 50 λεπτά, ο συντονιστής καλεί τις ομάδες πίσω στην ολομέλεια. Κάθε ομάδα έχει στη διάθεσή της 7 λεπτά για να παρουσιάσει την καμπάνια της σύμφωνα με τον οδηγό και τα οπτικά στοιχεία που δημιούργησε.
- Αφού ολοκληρωθούν όλες οι παρουσιάσεις, ο συντονιστής ξεκινά μια συζήτηση με όλους τους συμμετέχοντες σχετικά με τα στοιχεία που έκαναν τις εκστρατείες επιτυχείς, ενώ παράλληλα ζητά από τους συμμετέχοντες τις σκέψεις τους σχετικά με τις εκστρατείες που παρουσιάστηκαν σήμερα.
- Ο διαμεσολαβητής μπορεί να εμπλουτίσει τη συζήτηση με τη βοήθεια του σημειώματος του διαμεσολαβητή που διατίθεται στο παράρτημα της δραστηριότητας 2.

Σημειώσεις Συντονιστή

- Ο συντονιστής θα πρέπει να αναφέρει ότι όλοι οι συμμετέχοντες θα πρέπει να σέβονται ο ένας τον άλλον όταν εργάζονται σε ομάδες και ότι οι ιδέες που παρουσιάζονται θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα συνεργασίας. Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι οι συμμετέχοντες καταλαμβάνουν περισσότερο χώρο από τους άλλους.
- Η προσεκτική διαχείριση του χρόνου είναι σημαντική, ώστε όλες οι ομάδες να έχουν χρόνο να παρουσιάσουν και να συζητήσουν τις ιδέες τους. Ο χρόνος εξαρτάται από τον αριθμό των συμμετεχόντων, γι' αυτό είναι προτιμότερο να υπάρχουν εγγραφές στο εργαστήριο εκ των προτέρων.

Αναστοχασμός

- Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα;
- Ποια ήταν τα κύρια εμπόδια που συναντήσατε κατά τον σχεδιασμό της εκστρατείας σας;
- Πιστεύετε ότι οι εκστρατείες βιωσιμότητας σήμερα πρέπει να βελτιωθούν; Βλέπετε να αντανακλάται η φωνή σας στις σημερινές εκστρατείες βιωσιμότητας;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

- Το φυλλάδιο για τους εκπαιδευόμενους βρίσκεται στην ενότητα "Υλικό" στο τέλος του προγράμματος σπουδών.
- Μπορείτε να εμπνευστείτε από τις ακόλουθες εκστρατείες βιωσιμότητας:

Οι 10 κορυφαίες εκστρατείες βιωσιμότητας:

<https://onetribeglobal.com/blog/the-top-10-sustainability-campaigns/>

Στρατηγικές βιώσιμου μάρκετινγκ:

<https://www.sookio.com/blog/sustainable-marketing-campaigns-to-spark-inspiration>

Οι 5 καλύτερες σύγχρονες εκστρατείες μάρκετινγκ βιωσιμότητας:

<https://www.thedrum.com/news/2023/02/21/the-5-best-modern-sustainability-marketing-campaigns>

» Αξιοποιώντας τα βίντεο «

Στόχοι

- Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία της επινόησης δημιουργικού περιεχομένου, ιδίως σλόγκαν.
- Βελτίωση των δεξιοτήτων για την προετοιμασία ενός σύντομου βίντεο που προωθεί την βιωσιμότητα.
- Βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων που θεωρούν ότι η βιωσιμότητα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα εντός και εκτός των ιδρυμάτων τους.

Περιγραφή

- Υλικό: χώρος που να υπάρχει η δυνατότητα οι εκπαιδευόμενοι να καθίσουν σε κύκλο, να κινειθούν και να δουλέψουν σε ομάδες, φορητό υπολογιστή και βιντεοπροβολέα, μερικά έξυπνα κινητά με πρόσβαση στο διαδίκτυο, φυλλάδιο για τους μαθητές (βλ. ενότητα "Υλικό"), χαρτί flipchart, μαρκαδόροι.
- Διάρκεια: 60-90 λεπτά
- Μέγεθος ομάδας: 5-20 άτομα

Οδηγίες

- Ο συντονιστής ρωτά τους μαθητές για το τελευταίο σύντομο βίντεο/κλιπ που παρακολούθησαν στο διαδίκτυο (π.χ. μέσω Instagram, TikTok, άλλων πλατφορμών μέσων) και τους άρεσε πολύ. Εναλλακτικά, ο διευκολυντής μπορεί να τους δείξει κάποια βίντεο βιωσιμότητας (βλ. περαιτέρω συνδέσμους).
- Ο συντονιστής συζητά με τους εκπαιδευόμενους τι κάνει τα βίντεο να γίνονται viral και τι όχι. Ο συντονιστής καταγράφει τα σχόλια.
- Ο συντονιστής χωρίζει τους εκπαιδευόμενους σε μικρότερες ομάδες των 4-5 ατόμων και τους αναθέτει να γυρίσουν ένα βίντεο 30 δευτερολέπτων σχετικά με το τι μπορεί να κάνει κάποιος για να γίνει πιο υπεύθυνος και βιώσιμος καταναλωτής. Ο συντονιστής αναφέρει ότι το θέμα αυτό είναι προαιρετικό και ότι κάθε ομάδα είναι ελεύθερη να επιλέξει ένα διαφορετικό θέμα σχετικό με τη βιωσιμότητα.
- Ο διαμεσολαβητής εξηγεί ότι πριν από τη βιντεοσκόπηση είναι σημαντικό να καταγράψουν στο χαρτί flipchart τη διαδικασία σχεδιασμού και οικοδόμησης της δράσης τους. Θα πρέπει να τονιστεί ότι το βίντεό τους θα πρέπει να περιστρέφεται γύρω από ένα κεντρικό μήνυμα που επιθυμούν να επικοινωνήσουν και να προωθήσουν.

- Ο συντονιστής δίνει σε κάθε ομάδα 30 λεπτά για να σχεδιάσει το βίντεό της και να σκεφτεί το σλόγκαν της. Ο συντονιστής δίνει σε κάθε ομάδα ένα φυλλάδιο (βλ. ενότητα υλικό) που περιλαμβάνει συμβουλές για το πώς να γράφουν επιτυχημένα μηνύματα που προωθούν την βιωσιμότητα.
- Μετά από 30 λεπτά, ο συντονιστής ζητά από τις ομάδες να αρχίσουν να βιντεοσκοπούν και να επεξεργάζονται (αν χρειάζεται) τα μικρά τους βίντεο. Οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν την κάμερα του τηλεφώνου τους, ή το TikTok, ή το Snapseed, ή όποια πλατφόρμα και εργαλείο επεξεργασίας προτιμούν.
- Ο συντονιστής δίνει στους εκπαιδευόμενους 20 λεπτά για να δημιουργήσουν τα βίντεό τους. Οι μαθητές πρέπει να ενεργήσουν γρήγορα και δημιουργικά.
- Στο τέλος, ο συντονιστής προβάλλει τα βίντεο σε φορητό υπολογιστή/προβολέα και συζητά με τους εκπαιδευόμενους τι έμαθαν. Εάν τα βίντεο αρέσουν στους συμμετέχοντες και συμφωνούν, ο διαμεσολαβητής μπορεί να διαδώσει τα βίντεο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως τρέιλερ/πρόσκληση για ανάληψη δράσης.

Σημειώσεις Συντονιστή

- Ο χρόνος θα πρέπει να αξιοποιηθεί με σύνεση και οι μαθητές θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να εκμεταλλευτούν το περιβάλλον τους, ώστε να καταλήξουν σε ένα δημιουργικό βίντεο και σλόγκαν.
- Ο συντονιστής θα πρέπει να πει στους εκπαιδευόμενους να επικεντρωθούν σε αυτό που είναι σημαντικό για αυτούς να επικοινωνήσουν και να επιλέξουν ένα θέμα που είναι κοντά στην αποστολή και τους στόχους του ιδρύματός τους.

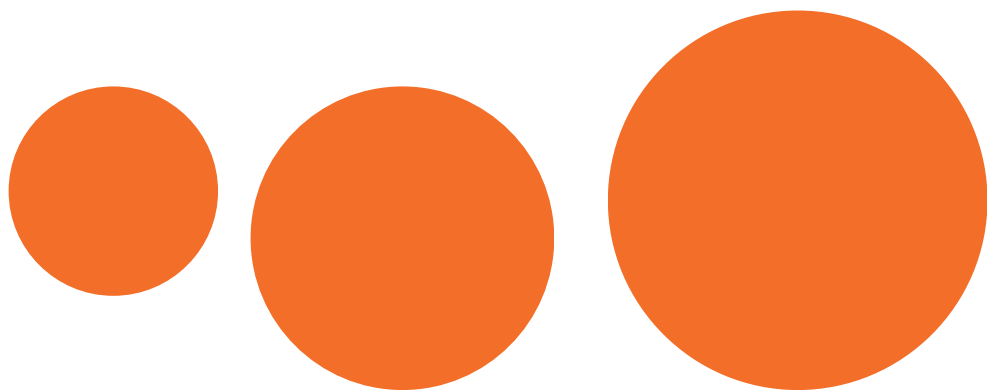
Αναστοχασμός

- Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα;
- Ήταν δύσκολο ή όχι να βρείτε ένα δημιουργικό σλόγκαν; Γιατί; Γιατί όχι;
- Θεωρείτε ότι τα βίντεο αποτελούν αποτελεσματικό εργαλείο επικοινωνίας για τη βιωσιμότητα; Γιατί;

Υποστηρικτικό Υλικό και Περαιτέρω Πληροφορίες

- Το φυλλάδιο για τους εκπαιδευόμενους βρίσκεται στην ενότητα "Υλικό".
- Έμπνευση για βίντεο βιωσιμότητας
- Angel, Chang: The life cycle of a t-shirt. Available at: https://www.youtube.com/watch?v=BiSYoeqb_VY&t=79s
- Greenpeace International: The Story of a Spoon. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=eg-E1FtjaxY>

Εκπαιδευτικό Υλικό

1. Πού εντοπίζονται οι ρίζες του όρου βιωσιμότητα;

1. Στην αλιεία
2. Στη δασοκομία
3. Στην παιδαγωγική/εκπαίδευση

Πληροφορίες: Ο όρος προέρχεται αρχικά από τη δασοκομία και σήμαινε ότι κόβονται μόνο τόσα δέντρα όσα μπορούν να ξαναφυτρώσουν - έτσι ώστε το δάσος να διατηρείται μόνιμα.

2. Πότε πραγματοποιήθηκε η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, η οποία θεωρείται ορόσημο στην πορεία προς την παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη;

1. 1985
2. 1992
3. 2002

Πληροφορίες: Η Ατζέντα 21 διαμορφώθηκε ως το τελικό έγγραφο της διάσκεψης στο Ρίο ντε Τζανέιρο, στην οποία συμμετείχαν 178 κράτη - ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης για την βιώσιμη ανάπτυξη στον 21ο αιώνα.

3. Ποιος είναι ο στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης;

1. Να καταστήσουμε δυνατή μια αξιοπρεπή ζωή για όλους τους ανθρώπους παγκοσμίως, διατηρώντας μόνιμα τα φυσικά θεμέλια της ζωής.
2. Περιορισμός της παγκόσμιας βιομηχανικής παραγωγής, προκειμένου να μειωθούν οι παγκόσμιες εκπομπές CO₂ και να διασφαλιστεί η οικολογική μας διαβίωση.
3. Ενίσχυση των παγκόσμιων οικονομικών, εμπορικών και χρηματοπιστωτικών πολιτικών μέσω παγκόσμιων εμπορικών διασυνδέσεων και εμπορικών συμφωνιών.

Πληροφορίες: Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο μπορούν να ζήσουν μια ζωή ειρηνικά, χωρίς πείνα και φτώχεια, με πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη και την εκπαίδευση, προστατεύοντας ταυτόχρονα το νερό, το έδαφος, τον αέρα, το κλίμα και τη βιοποικιλότητα.

4. Η ανάπτυξη είναι βιώσιμη όταν ...

1. ...αποκλειστικά οι ανάγκες της σημερινής γενιάς συναντώνται.
2. ...αποκλειστικά οι ανάγκες των μελλοντικών γενεών είναι εξασφαλισμένες.
3. ...τόσο οι ανάγκες της σημερινής γενιάς ικανοποιούνται όσο και οι ανάγκες των μελλοντικών γενεών εξασφαλίζονται.

Πληροφορίες: Ο ορισμός αυτός της βιώσιμης ανάπτυξης είχε ήδη δημοσιευθεί το 1987 από την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη στη λεγόμενη έκθεση Brundtland (που πήρε το όνομά της από την τότε πρωθυπουργό της Νορβηγίας και πρόεδρο της Επιτροπής Gro Harlem Brundtland).

5. Η βιώσιμη ανάπτυξη αναφέρεται...

1. ...οικολογικές πτυχές.
2. ...οικολογικές και κοινωνικές πτυχές.
3. ...οικολογικές, κοινωνικές και οικονομικές πτυχές.

Πληροφορίες: π.χ. το μοντέλο των 3 πυλώνων, το τρίγωνο της βιωσιμότητας, το μοντέλο της διασταύρωσης, το μοντέλο των προτεραιοτήτων ή το μοντέλο της "ισχυρής βιωσιμότητας". Μερικές φορές ο πολιτισμός περιλαμβάνεται ως τέταρτη πτυχή εκτός από την "οικολογία, την οικονομία και τις κοινωνικές υποθέσεις".

6. Πόσοι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης ορίζονται στην Ατζέντα 2030;

1. 17
2. 8
3. 169

Πληροφορίες: Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης υιοθετήθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη το 2015 με την Ατζέντα 2030. Αποτελούνται από 17 γενικούς στόχους με 169 επιμέρους στόχους.

7. Σε ποιες χώρες στοχεύουν οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ);

1. Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Βόρειας Αμερικής
2. Χώρες της Αφρικής, της Λατινικής Αμερικής και της Ασίας
3. Όλες οι χώρες της παγκόσμιας κοινότητας

Πληροφορίες: Σε αντίθεση με προηγούμενα προγράμματα βιώσιμης ανάπτυξης, οι 17 στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης ισχύουν εξίσου για όλες τις χώρες. Οι χώρες του Παγκόσμιου Βορρά καλούνται επίσης να εφαρμόσουν τους στόχους.

8. Για τη μέτρηση της κατάστασης της ανάπτυξης και της προόδου, ...

1. ... μόνο το εισόδημα των ανθρώπων λαμβάνεται ως βάση παγκοσμίως.
2. ... υπάρχουν διάφορα σημεία αναφοράς παγκοσμίως, όπως το εισόδημα, η ευτυχία των ανθρώπων ή η ευημερία της φύσης.
3. ... καταγράφεται ο αριθμός των τεχνολογικών αγαθών που παράγονται σε μια χώρα.

Πληροφορίες: Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μετρά τις οικονομικές επιδόσεις μιας οικονομίας. Ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης είναι επίσης γνωστός ως δείκτης ευημερίας και λαμβάνει υπόψη το ΑΕΠ, το προσδόκιμο ζωής και τη διάρκεια της εκπαίδευσης των κατοίκων μιας χώρας. Ο Παγκόσμιος Δείκτης Ευτυχίας μετρά την ικανοποίηση από τη ζωή των κατοίκων μιας χώρας με βάση παράγοντες όπως το ΑΕΠ, το προσδόκιμο ζωής, η εμπιστοσύνη στην οικονομία και την κυβέρνηση κ.λπ. Ο Δείκτης Ευτυχισμένου Πλανήτη δείχνει πόσο ευτυχισμένοι και με εξοικονόμηση πόρων ζουν οι άνθρωποι σε μια χώρα.

9. Ο Δείκτης Ευτυχισμένου Πλανήτη δείχνει πόσο ευτυχισμένοι και βιώσιμοι είναι οι άνθρωποι που ζουν σε μια χώρα. Ποια χώρα είχε τις καλύτερες επιδόσεις το 2022;

1. Καναδάς
2. Ταϊλάνδη
3. Κόστα Ρίκα

Πληροφορίες: Ο Δείκτης Ευτυχισμένου Πλανήτη υπολογίζεται με βάση την υποκειμενική ευημερία (με βάση τα στοιχεία της Παγκόσμιας Έκθεσης Ευτυχίας), το μέσο προσδόκιμο ζωής (με βάση τα στοιχεία της Έκθεσης Ανθρώπινης Ανάπτυξης) και την βιωσιμότητα (με βάση τα στοιχεία του Παγκόσμιου Δικτύου Αποτυπώματος).

10. Ποια είναι τα πλανητικά όρια;

1. Περιγράφουν τα ατμοσφαιρικά στρώματα μέσω των οποίων δεν μπορεί να διαφύγει οξυγόνο στο διάστημα.
2. Περιγράφουν τα οικολογικά όρια που πρέπει να γίνονται σεβαστά προκειμένου να διατηρηθούν τα θεμέλια της ανθρώπινης ζωής.
3. Περιγράφουν την ποσότητα των ορυκτών πόρων που είναι ακόμη διαθέσιμοι στο έδαφος.

Πληροφορίες: Τα οικολογικά όρια της γης είναι π.χ. το κλίμα, οι πόροι γλυκού νερού, οι ωκεανοί και η βιοποικιλότητα. Οι επιστήμονες μιλούν για εννέα διαδικασίες που καθορίζουν τα όρια της Γης: Κλιματική αλλαγή, απώλεια της βιοποικιλότητας, οξίνιση των ωκεανών, μείωση του όζοντος, ατμοσφαιρική ρύπανση από αερολύματα, βιογεωχημικοί κύκλοι, κατανάλωση γλυκού νερού, αλλαγή χρήσης γης, εισαγωγή νέων ουσιών.

11. Τα πλανητικά όρια σήμερα είναι...

1. ...ξεπερασμένα πλήρως.
2. ...μη διασταυρωμένα ακόμα.
3. ...εν μέρει διασταυρωμένο.

Πληροφορίες: Έξι από τα εννέα όρια της χωρητικότητας του πλανήτη μας έχουν ήδη ξεπεραστεί. Ιδιαίτερα εμφανής είναι η απώλεια της βιοποικιλότητας (η εξαφάνιση ειδών έχει πολλαπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια, ένα στα οκτώ είδη απειλείται με εξαφάνιση), η αυξημένη εισαγωγή νέων ουσιών (π.χ. χημικών και πλαστικών στη φύση) και η αλλοίωση των βιογεωχημικών κύκλων (η βιομηχανία και η γεωργία έχουν απορυθμίσει σοβαρά τους ζωτικούς κύκλους του αζώτου και του φωσφόρου).

12. Τι μετράει το οικολογικό αποτύπωμα;

1. Η έκταση γης που απαιτείται από ένα άτομο ή μια χώρα για να καλύψει τις ανάγκες της σε πόρους.
2. Η έκταση που χάνεται ως ενδιαίτημα κάθε χρόνο (π.χ. μέσω της σφράγισης της γης).
3. Η περιοχή του εδάφους που είναι μολυσμένη από βαρέα μέταλλα.

Πληροφορίες: Το οικολογικό αποτύπωμα εκφράζεται σε "παγκόσμια εκτάρια" (gha). Η βάση για τον υπολογισμό είναι η μέση παραγωγικότητα της έκτασης της γης στον πλανήτη μας. Το προσωπικό αποτύπωμα μπορεί επίσης να υπολογιστεί. Περιλαμβάνονται τέσσερις τομείς: τροφή, στέγαση, κινητικότητα και κατανάλωση. Μπορείτε να υπολογίσετε το προσωπικό σας αποτύπωμα εδώ: <http://www.footprintcalculator.org/home/en>

13. Πόσους πλανήτες θα χρειαζόταν η ανθρωπότητα αν συνέχιζε να ζει όπως ζει σήμερα, και συνεπώς να καταναλώνει τόσους πόρους όσοι και σήμερα;

- 1.1
- 2.1.5
- 3.1.75

Πληροφορίες: Αυτή η βαθμολογία αναφέρεται στον παγκόσμιο μέσο όρο. Υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των χωρών. Αν όλοι οι άνθρωποι ζούσαν όπως στις ΗΠΑ, για παράδειγμα, θα χρειαζόμασταν 5,1 Γη (Αυστραλία: 4,5 Γη, Γερμανία: 3 Γη).

14. Τι είναι η Ημέρα Υπέρβασης της Γης;

1. Η ημέρα κατά την οποία τα φώτα σβήνουν για μία ώρα σε όλο τον κόσμο για να υπενθυμίσουν στους ανθρώπους ότι η εξοικονόμηση ενέργειας είναι σημαντική.
2. Η ημέρα του έτους μετά την οποία οι άνθρωποι καταναλώνουν περισσότερους φυσικούς πόρους από όσους παράγει η γη.
3. Η ημέρα που η γη δεν θα μπορεί πλέον να παράγει φυσικούς πόρους.

Πληροφορίες: Η Ημέρα Υπέρβασης της Γης υπολογίζεται από το Global Footprint Network. Την ημέρα αυτή, η ανθρωπότητα έχει καταναλώσει τους φυσικούς πόρους που είναι πραγματικά στη διάθεσή της για ολόκληρο το έτος. Αυτό συμβαίνει επειδή η Γη χρειάζεται ένα χρόνο για να αναγεννήσει αυτή την ποσότητα φυσικών πόρων.

15. Πότε ήταν η Ημέρα Υπέρβασης της Γης 2022 (παγκοσμίως);

- 1.28. Μαΐου
- 2.28. Ιουλίου
- 3.28. Οκτωβρίου

Πληροφορίες: Το 2022, η Ημέρα Υπέρβασης της Γης επετεύχθη στις 28 Ιουλίου, το 2021 στις 29 Ιουλίου. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των επιμέρους χωρών (για το 2022 π.χ. Κατάρ: 10 Φεβρουαρίου, Γερμανία 4 Μαΐου, Μεξικό 31 Αυγούστου, Ινδονησία 3 Δεκεμβρίου, Τζαμάικα 20 Δεκεμβρίου).

Εργασία για τους μαθητές, η οποία μπορεί να εκτυπωθεί:

1. Κάντε μια βόλτα μαζί και συζητήστε το ακόλουθο ερώτημα.

Έχετε 20 λεπτά. Φροντίστε να έχετε και οι δύο την ευκαιρία να μιλήσετε.

Σκεφτείτε την ιστορία της ζωής σας - τι σας κάνει ξεχωριστούς; Ποιες προσωπικές (μαθησιακές) εμπειρίες, σταθμοί στη ζωή, άνθρωποι προκάλεσαν μια μόνιμη αλλαγή στα πρότυπα των αξιών, της σκέψης και της συμπεριφοράς σας;

2. Στη συνέχεια, συγκεντρωθείτε σε μικρές ομάδες των 3 ατόμων (όχι με αυτούς με τους οποίους περπατούσατε μαζί). Μοιραστείτε τις εμπειρίες και τις σκέψεις σας. Συλλέξτε γενικεύσιμες πτυχές σε κάρτες:

- Ποιοι παράγοντες ευνοούν τη μετασχηματιστική μάθηση; Τι και πώς θα πρέπει να μάθουμε / Πώς θα πρέπει να μοιάζει η εκπαίδευση για να είναι μετασχηματιστική;

Έχετε 20 λεπτά. Βεβαιωθείτε ότι όλοι έχουν την ευκαιρία να μιλήσουν. Στη συνέχεια, παρουσιάστε τις κάρτες στην ολομέλεια.

Παραλλαγή:

Σκεφτείτε την ιστορία της ζωής σας - τι σας κάνει ξεχωριστούς; Ποιες προσωπικές (μαθησιακές) εμπειρίες, σταθμοί στη ζωή, άνθρωποι προκάλεσαν μια μόνιμη αλλαγή στα πρότυπα των αξιών, της σκέψης και της συμπεριφοράς σας;

Οραματιστείτε την ιστορία σας σχεδιάζοντας ένα ποτάμι. Φανταστείτε την ιστορία της ζωής σας ως ποτάμι, από τη γέννησή σας μέχρι σήμερα - πώς μοιάζει; Τι καμπύλες, ορμητικά ρεύματα, καταρράκτες, πέτρες υπάρχουν;

Ενότητα 3, Δραστηριότητα 1: Πως να εντάξετε πρακτικές βιωσιμότητας στη ζωή σας

Εσείς	Αφήνετε τα φώτα αναμμένα όταν πηγαίνετε για ύπνο ή όταν φεύγετε από το σπίτι σας;
	Χρησιμοποιείτε φώτα LED ή συνηθισμένα;
	Χρησιμοποιείτε κατάλληλη μόνωση παραθύρων;
	Χρησιμοποιείτε πλυντήριο για τα πιάτα;
	Κάνετε καθημερινά μπάνιο ή ένα σύντομο ντους;
	Αφήνετε τη βρύση ανοιχτή ενώ κάνετε άλλες δραστηριότητες (π.χ. πλύσιμο δοντιών);
	Αγοράζετε νερό σε πλαστικά μπουκάλια;
	Εκτυπώνετε υλικό για τις ανάγκες της εργασίας σας.
	Ανακυκλώνετε πλαστικό/γυαλί/χαρτί;
	Τοποθετείτε σακούλες ανακύκλωσης και ενθαρρύνετε την ανακύκλωση κατά τη διοργάνωση εκδηλώσεων/πάρτι;
	Ζείτε σε μεγάλο σπίτι ή σε μικρό διαμέρισμα/σπίτι;
	Χρησιμοποιείτε το ποδήλατο, το αυτοκίνητο, τα πόδια, το τρένο ή το λεωφορείο για να πάτε στη δουλειά σας;
	Δείχνετε την απαραίτητη φροντίδα στα ζώα;
	Συζητάτε συχνά θέματα σχετικά με τη βιωσιμότητα;
	Κομποστοποιείτε, χαρίζετε ή αποθηκεύετε τα υπολείμματα των τροφίμων σας;
	Προτιμάτε μπαρ και εστιατόρια που είναι φιλικά προς το περιβάλλον;
	Επαναχρησιμοποιείτε τα ρούχα σας ή τα τροποποιείτε;
	Αγοράζετε μεταχειρισμένα ρούχα από σχετικά καταστήματα;
	Συμμετέχετε σε δραστηριότητες που στηρίζουν περιθωριοποιημένες ομάδες;
	Είστε εθελοντής σε έναν οργανισμό που συμβάλλει στην επίτευξη των ΣΒΑ;
Ενεργοποιείτε συχνά το πλυντήριο ρούχων σε υψηλούς βαθμούς θερμοκρασίας;	
Αγοράζετε προϊόντα από τοπικούς κατασκευαστές ή διεθνείς εταιρείες (τρόφιμα, ρούχα κ.λπ.);	
Πηγαίνετε συχνά για ψώνια, αγοράζετε πολλά πράγματα σε καθημερινή βάση	

Εισαγωγή

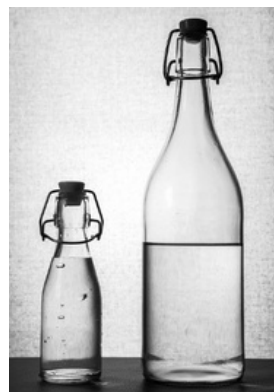
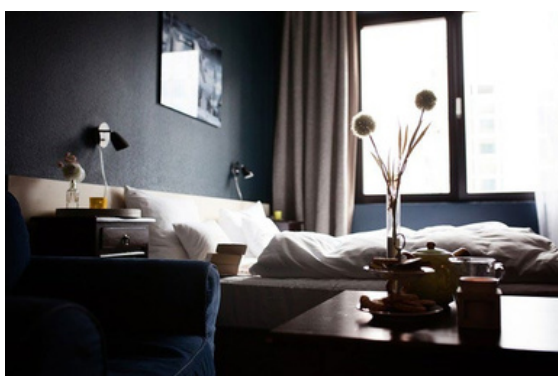
Σας δίνονται μερικές εξωτικές επιλογές για να διαλέξετε για τις επόμενες διακοπές σας. Υποθέτοντας ότι έχετε τα χρήματα και το χρόνο για να ταξιδέψετε εντελώς ξέγνοιαστα. Ή τουλάχιστον έτσι νομίζετε. Κάθε προορισμός συνοδεύεται από μια σύντομη περίληψη ενός ταξιδιού που θα ζήσετε μια φορά στη ζωή σας, με όμορφες παραλίες, κάποιες με ωραία αρχιτεκτονική ξενοδοχείων, κρυστάλλινα νερά, μεγάλες λωρίδες πολύ ψιλής άμμου, προσιτό και νόστιμο φαγητό, πάρτι 24/7 (ή βουνά, δάση), φιλικό προς τα παιδιά, κάποιοι φιλικοί προς τα κατοικίδια.

Περίπτωση αριθ. 1:

Το πολυτελές μας ξενοδοχείο 5 αστέρων σας καλωσορίζει σε ένα υπέροχο φυσικό περιβάλλον και ένα υπέροχο τοπίο. Τα δωμάτιά μας είναι επιδέξια χωρισμένα ώστε να υπάρχει αρκετός χώρος για όλους, ώστε όλοι να αισθάνονται άνετα. Είναι χτισμένο από διάσημο αρχιτέκτονα και ακόμη και η θέα του ξενοδοχείου είναι εκπληκτική. Το σύστημα κλιματισμού είναι υψηλής ποιότητας και μπορείτε να αισθάνεστε αρκετά ζεστά το χειμώνα και δροσερά το καλοκαίρι. Νιώστε παιχνιδιάρικα γύρω από το ξενοδοχείο μας με τις πισίνες και τις παιδικές χαρές για τα παιδιά σας - σας διαβεβαιώνουμε ότι δεν θα βαρεθείτε ποτέ!

- Ελέγχετε την προσφορά σας στο πρακτορείο, αλλά μια εβδομάδα πριν την αναχώρηση συναντάτε αξιόπιστους φίλους που σας διηγούνται την ιστορία πίσω από τη διαμονή σας στο ίδιο ξενοδοχείο το οποίο επισκέφθηκαν....

Το ξενοδοχείο στο οποίο θα μείνετε είναι χτισμένο σε ένα σημείο με μεγάλη βιοποικιλότητα, ανάμεσα σε μερικά άλλα ξενοδοχεία τα οποία είναι υπερπλήρη κατά τη διάρκεια της σεζόν και υπερφορτώνουν το σύστημα διαχείρισης αποβλήτων. Το κτίριο είναι κατασκευασμένο από ισχυρά βιώσιμα υλικά και η ενεργειακή του απόδοση είναι εξαιρετική. Στα παράθυρα χρησιμοποιούν εξαιρετικό υλικό απομόνωσης. Χρησιμοποιούν ως επί το πλείστον φωτισμό LED. Το σύστημα θέρμανσης χρησιμοποιεί κυρίως ηλιακή ενέργεια. Υπάρχουν πολλές οργανωμένες δραστηριότητες μέσα και γύρω από το ξενοδοχείο- υπάρχει παιδική χαρά, πισίνα κ.λπ. Στο μπαρ χρησιμοποιούν ως επί το πλείστον μπουκάλια από γυαλί και το μενού του εστιατορίου είναι προσβάσιμο με έναν κωδικό QR. Το μενού βασίζεται στη διεθνή κουζίνα. Το προσωπικό που απασχολείται στο εστιατόριο ζει στο κοντινό χωριό και το εισόδημά τους εξαρτάται πλήρως από τη συντήρηση του ξενοδοχείου. Το ξενοδοχείο απέχει 300 χιλιόμετρα από την πόλη σας και το ταξιδιωτικό γραφείο σας προτείνει να ταξιδέψετε με τρένο...

Εικόνα Νο1: Manuela Jaeger <https://pixabay.com/photos/hotel-hotel-rooms-home-decoration-1749602>

Εικόνα 2: Sebastian Ganso <https://pixabay.com/photos/water-glass-bottles-bottles-2001912/>

Περίπτωση αριθ. 2:

Σε αυτές τις εκδρομές προσφέρονται οι πιο διάσημες αεροπορικές εταιρείες. Όλα αυτά αξίζουν τον χρόνο και τα χρήματά σας. Τα παραμυθένια μπανγκαλόου σας περιμένουν και μην ανησυχείτε - το σύστημα θέρμανσης είναι εξαιρετικής ποιότητας. Μπορείτε να επισκεφθείτε πολυάριθμα μέρη γύρω από το κατάλυμά σας και υπέροχες τοποθεσίες. Και πάνω απ' όλα κάθε βράδυ γίνονται πάρτι με υπέροχη μουσική και διάσημους DJs.

- Ανοίγετε το διαδικτυακό φόρουμ που επισκέπτεστε συχνά, όπου διατυπώνονται απόψεις από παγκόσμιους ταξιδιώτες. Ξαφνικά, μια εβδομάδα πριν από την αναχώρηση, διαβάζετε την ακόλουθη ιστορία, η οποία αρέσει και κυρίως επιβεβαιώνεται...

...Φτάνετε με το αεροπλάνο σε μια τουριστική πόλη 300 χιλιάμετρα μακριά από το σπίτι σας. Τα μπανγκαλόου όπου θα μείνετε είναι κυρίως ξύλινα. Οι νύχτες είναι πολύ δροσερές και το σύστημα θέρμανσης είναι κυρίως από θερμάστρες και καλοριφέρ. Υπάρχει ένας οδηγός που σας συναντάει κατά την άφιξή σας και σας δίνει οδηγίες για τη σημαντική φυσική και πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, συμπεριλαμβανομένων κάποιων αξιοθέατων που μπορείτε να επισκεφθείτε. Προσφέρεται να σας ενημερώσει για την περαιτέρω διατήρησή της. Μπορείτε εύκολα να προσεγγίσετε κάποια τοπικά εστιατόρια με παραδοσιακά φαγητά και ποτά. Στις βραδινές εκδηλώσεις σερβίρουν μόνο ποτά (νερό, χυμούς, μπίρες κ.λπ.) σε πλαστικά μπουκάλια- μπορείτε να τα δείτε παντού, σε κάθε γωνιά του χώρου.

Αναφορές των εικόνων:

Εικόνα no.1 Hans Aldenhoven: <https://pixabay.com/photos/house-bungalow-architecture-old-3162005/>

Εικόνα 2 Willfried Wende <https://pixabay.com/photos/bottles-plastic-recycling-4276208/>

Περίπτωση αριθ. 3:

Τέλος, βρίσκετε το κατάλυμά σας μέσω μιας εφαρμογής και αρχίζετε να διαβάζετε τα σχόλια που έχουν αφήσει προηγούμενοι επισκέπτες. Έφτασαν στο ξενοδοχείο μετά από μια μακρά διαδρομή.

Το ξενοδοχείο διαθέτει δικό του χώρο στάθμευσης. Διαθέτει κήπο με πολλά δέντρα και παγκάκια φτιαγμένα από ανακυκλωμένες παλέτες. Το ξενοδοχείο ανακυκλώνει τα απορρίμματα, και έχει κάθε δωμάτιο εξοπλισμένο με δοχεία για ξεχωριστή συλλογή. Το σύστημα θέρμανσής του είναι με καλοριφέρ, το οποίο θερμαίνεται με ξυλόσομπα. Τα παράθυρα είναι παλιά και ο κρύος αέρας περνάει μέσα από αυτά. Το ξενοδοχείο διαθέτει μόνο αποδοτικές ηλεκτρικές συσκευές. Το εσωτερικό του είναι διακοσμημένο με παλιά αντικείμενα από την τοπική παράδοση και πίνακες ζωγραφικής από τοπικούς καλλιτέχνες. Όλα τα λαχανικά και τα φρούτα του ξενοδοχείου προέρχονται από το γειτονικό χωριό, και οι χυμοί που σερβίρουν έρχονται με καλαμάκι από μπαμπού! Βρίσκεται σε μια περιοχή κοντά σε πολλές γραμμές λεωφορείων και ένα σταθμό του μετρό.

Aiselin82: https://www.istockphoto.com/de/foto/bambusstrohhalme-auf-wei%C3%9F-gm1183082834-332488858?utm_campaign=srp_photos_noreults&utm_content=https%3A%2F%2Fwww.pexels.com%2Fsearch%2Fbamboo%2520straw%2F&utm_medium=affiliate&utm_source=pexels&utm_term=bamboo+straw

Αναφορές/Περαιτέρω ανάγνωση:

UNWTO: Αειφόρος Ανάπτυξη- Διαθέσιμο στη διεύθυνση:

<https://www.unwto.org/sustainable-development>

Wardle, R. (2021): Διαθέσιμο στη διεύθυνση:

<https://www.futurelearn.com/info/blog/what-is-sustainable-tourism>.

Πράσινες ιδέες για τον τουρισμό: Αειφόρος τουρισμός: Διαθέσιμο στη διεύθυνση:

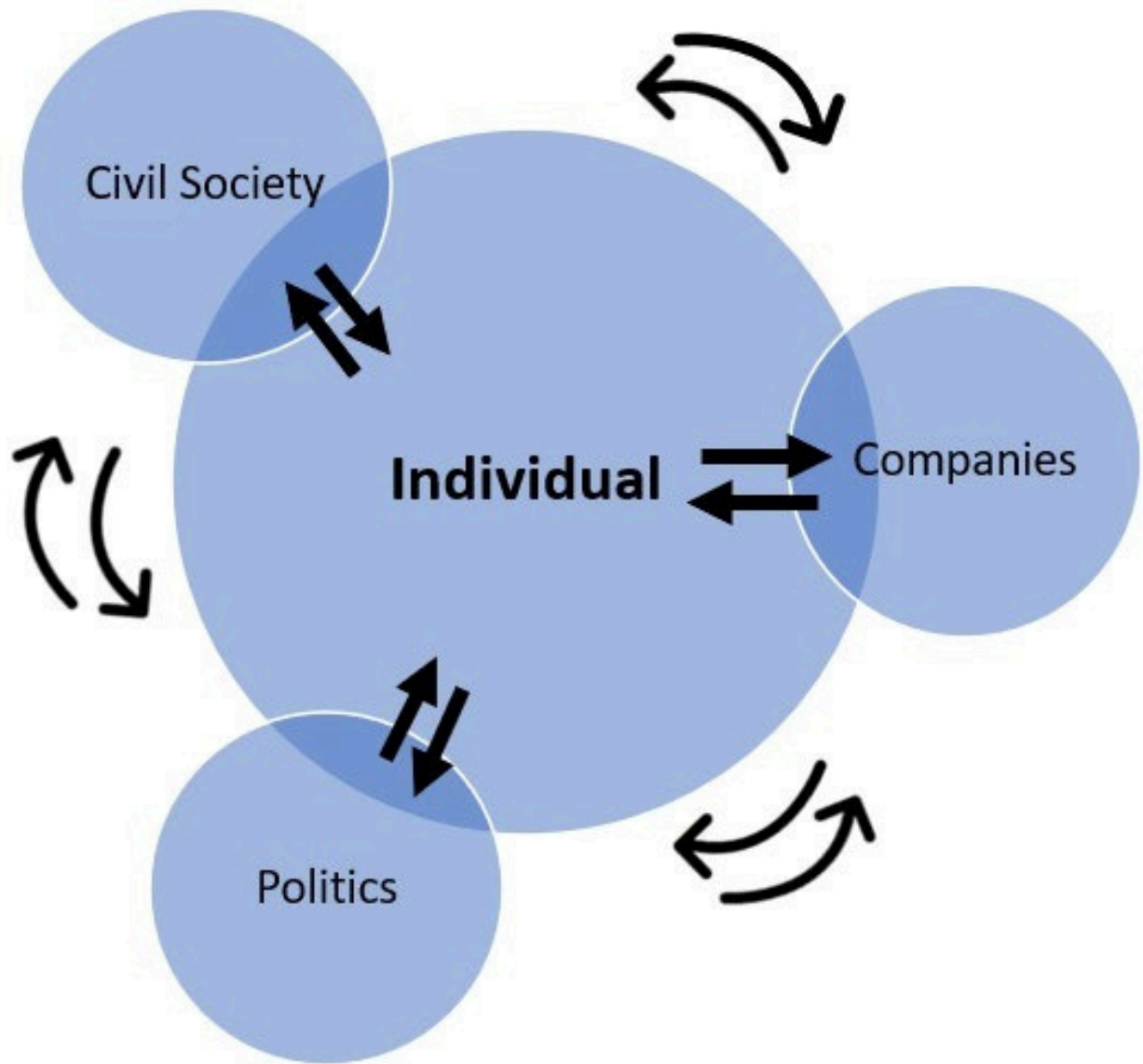
<http://www.greentourism.eu/en/Post/Name/SustainableTourism>

Στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τα απορρίμματα τροφίμων

Στην ΕΕ-28, τα νοικοκυριά, η μεταποίηση και οι υπηρεσίες τροφίμων είναι οι τρεις κύριοι παράγοντες σπατάλης τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων. Εξετάζοντας τη διάθεση όλων των πόρων τροφίμων (δηλ. βρώσιμα και μη βρώσιμα ή αποφεύξιμα και μη αποφεύξιμα απόβλητα τροφίμων), η μεγαλύτερη ποσότητα σπατάλης τροφίμων παρατηρείται στα νοικοκυριά, ακολουθούμενη από τη μεταποίηση και τη βιομηχανία υπηρεσιών τροφίμων. Για τη Γερμανία, οι Schmidt et al. εκτιμούν ότι περίπου 6,14 εκατομμύρια τόνοι (52%) τροφίμων σπαταλώνονται στα νοικοκυριά, 2,17 εκατομμύρια τόνοι (18%) χάνονται στη μεταποίηση και 1,69 εκατομμύρια τόνοι (14%) χάνονται ή σπαταλώνονται στη βιομηχανία παροχής υπηρεσιών τροφίμων. Ωστόσο, αν, αντίθετα, εξεταστεί μόνο η διάθεση βρώσιμων πόρων τροφίμων ή η αποφευκτική σπατάλη τροφίμων, η σειρά των κύριων παραγόντων που οδηγούν στη σπατάλη τροφίμων αλλάζει. Ενώ τα νοικοκυριά παραμένουν ο κύριος παράγοντας που συμβάλλει στην αποφεύξιμη σπατάλη τροφίμων, ο δεύτερος μεγαλύτερος παράγοντας που συμβάλλει στην αποφεύξιμη σπατάλη τροφίμων είναι στη συνέχεια η βιομηχανία παροχής υπηρεσιών τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των κυλικείων και των εστιατορίων. Το μοτίβο αυτό είναι επίσης εμφανές σε άλλες μελέτες και καταδεικνύει ότι τόσο τα νοικοκυριά όσο και η βιομηχανία υπηρεσιών τροφίμων αποτελούν σημαντικό στάδιο με μεγάλες δυνατότητες για τη μείωση των αποφευκτέων αποβλήτων τροφίμων".

Αναφορές:

Diekmann, L., Germelmann, C. C. (2021): Η κατανάλωση περισσευμάτων ως μέσο μείωσης των απορριμμάτων τροφίμων στο δημόσιο χώρο; Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/24/13564>.

Παραδείγματα προτάσεων:

- Είναι σημαντικό να ----- τη χρήση των εκτυπωτών και να τους χρησιμοποιείτε μόνο όταν πραγματικά είναι ----- . Έγγραφα, παρουσιάσεις, μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μπορούν επίσης να διαβαστούν στον ----- .

(Λείπουν λέξεις: περιορίστε/μειώστε - απαραίτητο/αναγκαίο- υπολογιστή/οθόνη)

- Όταν ο υπολογιστής δεν θα χρησιμοποιηθεί για μερικές ώρες, θα ήταν σκόπιμο να τον ----- . Για μικρότερα χρονικά διαστήματα, όπως το μεσημεριανό διάλειμμα, μπορείτε να συνηθίσετε να τον θέτετε σε κατάσταση αναμονής ή τουλάχιστον να απενεργοποιείτε τον ----- , για να αποφύγετε την περιττή κατανάλωση ----- .

(Λείπουν λέξεις: απενεργοποίηση - δείκτη - ενέργειας)

- Οι περισσότεροι άνθρωποι προτιμούν να μετακινούνται με τα δικά τους ---- . Υπάρχουν πολλές ----- λύσεις που μπορούν να υιοθετηθούν, όπως: η χρήση του ----- , των δημόσιων συγκοινωνιών ή η κοινή μετακίνηση με αυτοκίνητο με άλλα άτομα.

(Λείπουν λέξεις: αυτοκίνητα - εναλλακτικές/βιώσιμες/με χαμηλή κατανάλωση - ποδήλατου)

- Για να μειώσετε τη χρήση των ----- δοχείων, μπορείτε να χρησιμοποιείτε επαναχρησιμοποιούμενα μπουκάλια νερού που θα γεμίζετε κατά διαστήματα, αντί να τα αγοράζετε από τους αυτόματους πωλητές ή τα καταστήματα. Η χρήση επαναχρησιμοποιούμενων μπουκαλιών νερού μειώνει την ----- πλαστικού και το κόστος, τόσο για την εταιρεία όσο και για τον εργαζόμενο.

(Λείπουν λέξεις: πλαστικών- κατανάλωση/χρήση)

Πιθανές ερωτήσεις για το κουίζ:

- Ποιο από τα ακόλουθα αποτελεί κοινό εμπόδιο που αντιμετωπίζουν οι βιώσιμοι εκπαιδευτικοί οργανισμοί;
  1. Έλλειψη χρηματοδότησης
  2. Αντίσταση στην αλλαγή
  3. Δυσκολία στη μέτρηση του αντίκτυπου
  4. Όλα τα παραπάνω

Επεξήγηση:

Έλλειψη χρηματοδότησης.

Αυτό οφείλεται σε δύο παράγοντες: Έλλειψη ενημέρωσης και αντίληψη του υψηλού κόστους. Πολλοί δεν έχουν επίγνωση του θετικού αντίκτυπου που μπορεί να έχει η βιωσιμότητα. Επιπλέον, υπάρχει η κοινή αντίληψη ότι οι βιώσιμες πρακτικές είναι ακριβές.

2. Αντίσταση στην αλλαγή:

Οι βιώσιμες πρακτικές συχνά απαιτούν σημαντικές αλλαγές στη συμπεριφορά και τη νοοτροπία, οι οποίες μπορεί να είναι δύσκολο να υιοθετηθούν από άτομα και οργανισμούς.

3. Δυσκολία στη μέτρηση του αντίκτυπου: υπάρχουν περιορισμένες μετρήσεις για τη μέτρηση του αντίκτυπου. Η μέτρηση του αντίκτυπου των βιώσιμων πρακτικών μπορεί να είναι δύσκολη, ιδίως βραχυπρόθεσμα. Οι παραδοσιακές μετρήσεις, όπως οι οικονομικές αποδόσεις, μπορεί να μην αποτυπώνουν πλήρως τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη της βιωσιμότητας.

• Τι είναι ένας βιώσιμος οργανισμός;

1. Ένας οργανισμός που επικεντρώνεται σε τρόπους καλύτερης ρύπανσης του περιβάλλοντος.
2. Ένας οργανισμός που εξισορροπεί κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές εκτιμήσεις.
3. Ένας οργανισμός που επικεντρώνεται μόνο σε περιβαλλοντικά ζητήματα.
4. Ένας οργανισμός που δεν λαμβάνει υπόψη τη βιωσιμότητα στις δραστηριότητές του.

Επεξήγηση:

Ορισμός: Ένας βιώσιμος οργανισμός είναι μια επιχείρηση ή μια μη κερδοσκοπική οντότητα που λειτουργεί με τρόπο που εξισορροπεί κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές πτυχές. Οι οργανισμοί αυτοί στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών τους επιπτώσεων στο περιβάλλον και την κοινωνία, μεγιστοποιώντας παράλληλα τις θετικές τους συνεισφορές.

Οι βιώσιμοι οργανισμοί συνήθως επικεντρώνονται στην εφαρμογή φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών και δίνουν προτεραιότητα στην κοινωνική ευθύνη. Τελικά, προσπαθούν να δημιουργήσουν αξία για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη με υπεύθυνο και βιώσιμο τρόπο.

- **Ποια είναι μερικά παραδείγματα βιώσιμων πρακτικών που μπορούν να υιοθετήσουν οι οργανισμοί;**

Επιλέξτε το λάθος.

1. Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
2. Μείωση των αποβλήτων και αύξηση της ανακύκλωσης.
3. Εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών στην αλυσίδα εφοδιασμού
4. Ενθάρρυνση της χρήσης αυτοκινήτων

Επεξήγηση:

Τα αυτοκίνητα αποτελούν σημαντική πηγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, οι οποίες συμβάλλουν στην κλιματική αλλαγή και σε άλλα περιβαλλοντικά προβλήματα. Η ενθάρρυνση της χρήσης αυτοκινήτων για οργανώσεις μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένη κυκλοφοριακή συμφόρηση και ατμοσφαιρική ρύπανση, καθώς και σε μεγαλύτερη εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα.

Η ενθάρρυνση της χρήσης αυτοκινήτων μπορεί επίσης να αποθαρρύνει τη χρήση εναλλακτικών τρόπων μεταφοράς, όπως τα μέσα μαζικής μεταφοράς, το ποδήλατο και το περπάτημα. Αυτοί οι τρόποι μεταφοράς είναι συχνά πιο φιλικό προς το περιβάλλον, οικονομικά αποδοτικοί και μπορούν να συμβάλουν στη δημόσια υγεία.

- **Ποιος είναι ο ρόλος της τεχνολογίας στις πράσινες πρακτικές σε βιώσιμους οργανισμούς;**

1. Η τεχνολογία δεν είναι σημαντική για τις πράσινες πρακτικές
2. Η τεχνολογία είναι πολύ ακριβή για να χρησιμοποιηθεί σε βιώσιμους οργανισμούς
3. Η τεχνολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για βραχυπρόθεσμες λύσεις βιωσιμότητας
4. Η τεχνολογία μπορεί να βοηθήσει τους οργανισμούς να μειώσουν τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις

Επεξήγηση:

Ο ρόλος της τεχνολογίας στους βιώσιμους οργανισμούς είναι σημαντικός επειδή συμβάλλει στη μείωση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων. Για παράδειγμα, η τεχνολογία μπορεί να βοηθήσει τους οργανισμούς να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας, τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και να αυξήσουν την αποδοτικότητα. Μπορεί επίσης να βοηθήσει τους οργανισμούς να παρακολουθούν τη χρήση πόρων, την παραγωγή αποβλήτων και τις εκπομπές τους, γεγονός που μπορεί να τους επιτρέψει να εντοπίσουν τομείς στους οποίους μπορούν να μειώσουν τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις. Επιπλέον, η τεχνολογία μπορεί να διευκολύνει τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την ανάπτυξη βιώσιμων προϊόντων και υπηρεσιών. Αν και η τεχνολογία μπορεί να απαιτεί μια αρχική επένδυση, μπορεί τελικά να οδηγήσει σε εξοικονόμηση κόστους και αυξημένη κερδοφορία για τους οργανισμούς που υιοθετούν πράσινες πρακτικές.

- **Ποια είναι η θεσμική προσέγγιση στη βιωσιμότητα;**

1. Έμφαση στη βελτίωση της ατομικής συμπεριφοράς για την προώθηση της βιωσιμότητας
2. Έμφαση στη βελτίωση της βιωσιμότητας των οργανισμών
3. Έμφαση στη δημιουργία νόμων και κανονισμών για την προώθηση της βιωσιμότητας
4. Έμφαση σε λύσεις βασισμένες στην αγορά για την προώθηση της βιωσιμότητας

Επεξήγηση:

Στο επίκεντρο βρίσκεται η βελτίωση της βιωσιμότητας των οργανισμών. Αυτό σημαίνει ότι αντί να εστιάζει αποκλειστικά στη συμπεριφορά του ατόμου, η θεσμική προσέγγιση εξετάζει πώς μπορούν να γίνουν πιο βιώσιμοι οι οργανισμοί, όπως οι επιχειρήσεις ή οι κυβερνήσεις. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας των οργανισμών, όπως οι αλυσίδες εφοδιασμού τους ή η χρήση των πόρων, καθώς και οι πολιτικές και οι κανονισμοί που διέπουν τις δραστηριότητές τους. Εστιάζοντας στη βελτίωση της βιωσιμότητας των οργανισμών, η θεσμική προσέγγιση επιδιώκει να έχει ευρύτερο, πιο συστημικό αντίκτυπο στα θέματα βιωσιμότητας.

- **Ποιο είναι ένα παράδειγμα πράσινης πρακτικής σε βιώσιμους οργανισμούς;**

1. Μείωση των αποβλήτων και ανακύκλωση υλικών
2. Αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας
3. Προώθηση της χρήσης πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης
4. Ενθάρρυνση της μη βιώσιμης εξόρυξης πόρων

Επεξήγηση:

Πρόκειται για μια πρακτική που δίνει προτεραιότητα στον περιβαλλοντικό αντίκτυπο έναντι του οικονομικού κέρδους, καθώς μπορεί να απαιτεί μια αρχική επένδυση για την εφαρμογή της, αλλά μπορεί να οδηγήσει σε μακροπρόθεσμη εξοικονόμηση κόστους. Με τη μείωση των αποβλήτων, οι οργανισμοί μπορούν να ελαχιστοποιήσουν τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις, εξοικονομώντας πόρους, μειώνοντας τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και ελαχιστοποιώντας την ποσότητα των αποβλήτων που καταλήγουν σε χώρους υγειονομικής ταφής ή άλλους χώρους διάθεσης. Η ανακύκλωση υλικών μπορεί επίσης να συμβάλει στη διατήρηση των πόρων και στη μείωση των αποβλήτων, καθώς μπορεί να παρατείνει τη διάρκεια ζωής των υλικών και να αποτρέψει την ανάγκη εξόρυξης νέων πόρων. Εκτός από τα περιβαλλοντικά οφέλη, η μείωση των αποβλήτων και η ανακύκλωση μπορεί επίσης να έχει κοινωνικά οφέλη με τη δημιουργία θέσεων εργασίας στη βιομηχανία ανακύκλωσης και τη μείωση των κινδύνων για την υγεία και το περιβάλλον που συνδέονται με τη διάθεση των αποβλήτων.

• **Ποιος είναι ο ρόλος των βιώσιμων οργανώσεων στην ανακύκλωση;**

1. Να αποφεύγεται η ανακύκλωση καθώς είναι δαπανηρή και αναποτελεσματική
2. Ενθάρρυνση της χρήσης προϊόντων μίας χρήσης
3. Προώθηση της λανθασμένης τήρησης των τοπικών κατευθυντήριων γραμμών ανακύκλωσης
4. Εφαρμογή προγραμμάτων ανακύκλωσης και προώθηση της μείωσης των αποβλήτων

Επεξήγηση:

Οι βιώσιμοι οργανισμοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της ανακύκλωσης και της μείωσης των αποβλήτων, επειδή κατανοούν τη σημασία της μείωσης των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων.

Η εφαρμογή προγραμμάτων ανακύκλωσης και η προώθηση της μείωσης των αποβλήτων μπορούν να βοηθήσουν τους οργανισμούς να μειώσουν το κόστος διάθεσης των αποβλήτων τους και να επιδείξουν τη δέσμευσή τους για βιωσιμότητα στους πελάτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Με τη μείωση των αποβλήτων τους και την προώθηση της ανακύκλωσης, οι βιώσιμοι οργανισμοί μπορούν να συμβάλουν στη διατήρηση των φυσικών πόρων, στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και στην προστασία του περιβάλλοντος. Επιπλέον, τα προγράμματα ανακύκλωσης και μείωσης των αποβλήτων μπορούν να βοηθήσουν τους οργανισμούς να επιτύχουν κανονιστική συμμόρφωση, να βελτιώσουν τη φήμη του εμπορικού τους σήματος και να προσελκύσουν πελάτες με περιβαλλοντική συνείδηση.

Συνολικά, η προώθηση της ανακύκλωσης και της μείωσης των αποβλήτων είναι μια σημαντική πτυχή της βιωσιμότητας που μπορεί να ωφελήσει τόσο τους οργανισμούς όσο και το περιβάλλον.

- **Γιατί δεν αρκεί να βασιστούμε μόνο στην αλλαγή της ατομικής συμπεριφοράς για την προώθηση της βιωσιμότητας;**

1. Η ατομική συμπεριφορά δεν αρκεί για τη δημιουργία αλλαγών μεγάλης κλίμακας
2. Η ατομική συμπεριφορά δεν είναι σημαντική για τη βιωσιμότητα
3. Η ατομική συμπεριφορά είναι πολύ ακριβή για να αλλάξει
4. Η ατομική συμπεριφορά είναι πολύ δύσκολο να αλλάξει

Επεξήγηση:

Ενώ τα άτομα μπορούν να κάνουν βιώσιμες επιλογές στην καθημερινή τους ζωή, όπως η χρήση των δημόσιων μέσων μεταφοράς ή η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, οι ενέργειες αυτές από μόνες τους δεν αρκούν για να δημιουργήσουν αλλαγές μεγάλης κλίμακας. Για να δημιουργήσουν πραγματική αλλαγή, οι οργανισμοί πρέπει επίσης να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές που μειώνουν τον περιβαλλοντικό τους αντίκτυπο. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει την εφαρμογή πράσινων τεχνολογιών, τη μείωση των αποβλήτων και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Θέτοντας τις βιώσιμες πρακτικές σε προτεραιότητα, οι οργανισμοί μπορούν να συμβάλουν στη στροφή ολόκληρου του κλάδου προς πιο βιώσιμες πρακτικές. Ωστόσο, τα άτομα μπορούν ακόμη να διαδραματίσουν ρόλο στην προώθηση της βιωσιμότητας, υποστηρίζοντας την αλλαγή και υποστηρίζοντας οργανισμούς που δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα.

- **Ποιος είναι ο ρόλος των οργανισμών στην προώθηση της βιωσιμότητας;**

1. Οι οργανισμοί δεν έχουν κανένα ρόλο στην προώθηση της βιωσιμότητας
2. Οι οργανισμοί μπορούν να προωθήσουν τη βιωσιμότητα μόνο μέσω κυβερνητικής δράσης
3. Οι οργανισμοί μπορούν να δημιουργήσουν αλλαγές μεγάλης κλίμακας εφαρμόζοντας βιώσιμες πρακτικές
4. Οι οργανισμοί μπορούν να προωθήσουν μόνο βραχυπρόθεσμες λύσεις βιωσιμότητας

Επεξήγηση:

Αυτό σημαίνει ότι οι οργανισμοί έχουν την ευθύνη όχι μόνο να μειώσουν τις δικές τους περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αλλά και να συμβάλουν στη στροφή ολόκληρου του κλάδου προς πιο βιώσιμες πρακτικές. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την εφαρμογή πράσινων τεχνολογιών, τη μείωση των αποβλήτων, τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την ανάπτυξη βιώσιμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Δίνοντας προτεραιότητα στη βιωσιμότητα στις δραστηριότητές τους, οι οργανισμοί μπορούν να συμβάλουν στη μείωση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων, στην εξοικονόμηση κόστους και στη βελτίωση της φήμης τους έναντι των πελατών και των επενδυτών που εκτιμούν τη βιωσιμότητα. Επιπλέον, οι οργανισμοί μπορούν επίσης να διαδραματίσουν ρόλο στην προώθηση της βιωσιμότητας μέσω συμπράξεων και συνεργασιών με άλλους οργανισμούς και ενδιαφερόμενους φορείς. Συνεργαζόμενοι, οι οργανισμοί μπορούν να δημιουργήσουν ένα πιο βιώσιμο μέλλον για όλους.

- **Πώς μπορούν οι βιώσιμες οργανώσεις να επηρεάσουν την πολιτική και τη ρύθμιση;**

1. Με την άσκηση πίεσης στις κυβερνήσεις για την προώθηση βιώσιμων πρακτικών
2. Συνεργαζόμενοι με ΜΚΟ για την υπεράσπιση θεμάτων βιωσιμότητας
3. Συμμετέχοντας σε διεθνείς συμφωνίες βιωσιμότητας
4. Όλα τα παραπάνω

Επεξήγηση:

Η ερώτηση αφορά το ρόλο των βιώσιμων οργανώσεων στην επιρροή της πολιτικής και της νομοθεσίας. Αυτή είναι μια σημαντική πτυχή της βιωσιμότητας, καθώς η πολιτική και η ρύθμιση μπορούν να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση βιώσιμων πρακτικών σε όλους τους κλάδους και την κοινωνία στο σύνολό της.

Οι βιώσιμες οργανώσεις μπορούν να επηρεάσουν την πολιτική και τη ρύθμιση με διάφορους τρόπους:

1. Συμμετοχή σε προσπάθειες συνηγορίας: οι βιώσιμες οργανώσεις μπορούν να συμμετέχουν σε προσπάθειες συνηγορίας για την προώθηση θεμάτων βιωσιμότητας. Οι προσπάθειες συνηγορίας μπορούν να περιλαμβάνουν εκστρατείες δημόσιας εκπαίδευσης για την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τη σημασία της βιωσιμότητας και την ενθάρρυνση της δημόσιας υποστήριξης για βιώσιμες πολιτικές.
  2. Η άσκηση πίεσης: μπορεί να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική όταν γίνεται σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς και ενδιαφερόμενους φορείς, καθώς μπορεί να ενισχύσει τη φωνή και την επιρροή των υποστηρικτών της βιωσιμότητας. Η άσκηση πίεσης μπορεί να περιλαμβάνει συναντήσεις με νομοθέτες, τη σύνταξη επιστολών και υπογραφών και τη συμμετοχή σε άλλες μορφές πολιτικής συνηγορίας για την προώθηση αλλαγών.
  3. Συνεργασίες με ΜΚΟ: Οι βιώσιμες οργανώσεις μπορούν επίσης να συνεργαστούν με ΜΚΟ και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς για να ενισχύσουν τη φωνή τους και να παράσχουν πρόσθετους πόρους και εμπειρογνωμοσύνη για την προώθηση της αλλαγής.
  4. Συμμετοχή σε διεθνείς συμφωνίες και πρωτοβουλίες: Οι βιώσιμοι οργανισμοί μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνείς συμφωνίες και πρωτοβουλίες που προωθούν τη βιωσιμότητα. Συμμετέχοντας σε αυτές τις συμφωνίες, οι οργανισμοί μπορούν να σηματοδοτήσουν τη δέσμευσή τους για βιωσιμότητα και να συμβάλουν στην προώθηση της αλλαγής σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Συνεργαζόμενοι με άλλους οργανισμούς, κυβερνήσεις και ενδιαφερόμενους φορείς, οι βιώσιμοι οργανισμοί μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση της αλλαγής και στην προώθηση ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος.

Σημείωμα του συντονιστή

Η διατήρηση της φύσης, η αποφυγή των χειρότερων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, η προσπάθεια για έναν καλύτερο, πιο ισότιμο κόσμο - αυτά είναι πράγματα που ωφελούν τους ανθρώπους που ζουν σήμερα αλλά και τους ανθρώπους του μέλλοντος. Και δεν υπάρχει έλλειψη βιώσιμων προϊόντων, υπηρεσιών και τρόπων ζωής. Αλλά οι περισσότεροι άνθρωποι εξακολουθούν να μην τα επιλέγουν. Σχεδόν οποιονδήποτε ρωτήσετε ή κάνετε έρευνα θα πει ότι νοιάζεται για τα θέματα βιωσιμότητας και ότι προσπαθεί να κάνει το χρέος του. Οι άνθρωποι θέλουν έναν βιώσιμο κόσμο. Αλλά αυτά τα λόγια δεν συνδυάζονται με πράξεις. Είναι καλύτερα απ' ό,τι ήταν παλιά, αλλά δεν υπάρχουν ακόμα αρκετοί άνθρωποι ή οργανισμοί που να ενδιαφέρονται για την βιωσιμότητα.

Η τρέχουσα οπτική γλώσσα της βιωσιμότητας βασίζεται σε κλισέ, τα οποία χρησιμοποιούνται από οργανισμούς και εμπορικά σήματα ανεξάρτητα από την κανονική οπτική τους ταυτότητα. Όλοι οι ειδικοί με τους οποίους μιλήσαμε καταδίκασαν αυτή την αισθητική. Είναι η "βιωσιμότητα των αποθεμάτων". Η "βιωσιμότητα των Αποθεμάτων" είναι πράσινη, γήινη, σπιτική, γεμάτη από κράτημα χεριών, υφάσματα και ανεμόμυλους. Είναι "φιλική προς το περιβάλλον" και "οργανική". Ή είναι στεγνή, ξεπερασμένη και εταιρική. Όπως και να έχει, χρησιμοποιεί τα ίδια κουρασμένα κλισέ. Η "βιωσιμότητα των Αποθεμάτων" δεν είναι απλώς off-brand για πολλούς οργανισμούς, αλλά δεν είναι ελκυστική για τα περισσότερα κοινά. Οι άνθρωποι δεν θέλουν κουρασμένα και κλισέ - θέλουν σέξι, γοητευτικά, αστεία, όμορφα, νέα. Η βιωσιμότητα δεν λαμβάνει την ίδια δημιουργικότητα με άλλες επικοινωνιακές προκλήσεις. Αυτό οδηγεί σε μη ευφάνταστες προσεγγίσεις που δεν είναι ελκυστικές για πολλούς ανθρώπους. Όλα αυτά σημαίνουν ότι οι άνθρωποι είναι λιγότερο πιθανό να αγοράσουν βιώσιμα προϊόντα, υπηρεσίες και τρόπους ζωής.

Ας μάθουμε πώς μπορούμε να κάνουμε την επικοινωνία για τη βιωσιμότητα πιο δημιουργική! Οι παρακάτω συμβουλές θα σας βοηθήσουν.

#1 ΚΡΑΤΗΣΤΕ ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΑΠΛΟ: Οι άνθρωποι έχουν υπερφορτωθεί με πληροφορίες, ειδικά όταν πρόκειται για τη βιωσιμότητα. Επομένως, μην προσπαθείτε να κάνετε πάρα πολλά. Αποφύγετε την ορολογία και ασχοληθείτε με ένα πράγμα κάθε φορά. Μην μεγεθύνετε τα πράγματα περισσότερο από όσο χρειάζεται. Και χρησιμοποιήστε εικόνες και οπτικό υλικό που συνάδουν με το θέμα σας.

#2 ΦΕΡΤΕ ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΠΙΟ ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ: Τα θέματα βιωσιμότητας είναι ψυχολογικά μακρινά. Συχνά τα αισθάνονται πολύ μεγάλα για να κάνουν ουσιαστική διαφορά, πολύ μακρινά για να ανησυχούν για το μέλλον και πολύ μακριά στον κόσμο για να είναι σημαντικά. Αυτό οδηγεί σε απομάκρυνση. Μειώστε αυτή την αίσθηση της συντριπτικής κλίμακας και απόστασης χρησιμοποιώντας οπτικό υλικό που δείχνει ανθρώπους και μέρη με τα οποία μπορεί να ταυτιστεί το κοινό σας - ανθρώπους σαν αυτούς σε σενάρια που θα μπορούσαν να φανταστούν ότι βρίσκονται σε αυτά. Χρησιμοποιήστε παραδείγματα που κάνουν το θέμα απτό.

#3 ΝΑ ΕΙΣΤΕ ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΣ: Αυτό που μετράει είναι να είστε πιο βιώσιμοι. Αν οι άνθρωποι γίνουν δύσπιστοι, χάνονται τα όποια οφέλη από τη συζήτηση για τη βιωσιμότητα. Οι οπτικές ενδείξεις που υπονοούν τη βιωσιμότητα στους περισσότερους ανθρώπους - και δημιουργούν θετική δέσμευση και γνώμη - χάνουν κάθε δύναμη τη στιγμή που το κοινό σας αμφιβάλλει για εσάς. Μην προσπαθείτε να ωραιοποιήσετε κάτι ή να το κάνετε να ακούγεται καλύτερο από ό,τι είναι. Και αποφύγετε την μη αυθεντική αυθεντικότητα.

#4 ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΦΙΛΙΚΟ: Η αισθητική και η οπτική γλώσσα που έχει αναπτυχθεί γύρω από τη βιωσιμότητα δεν είναι αυτή που οι περισσότεροι άνθρωποι βρίσκουν ελκυστική ή σχετική με αυτούς. Ορισμένες από τις οπτικές μεταφορές για τη βιωσιμότητα - όπως ένα φυτό που φυτρώνει από αναποδογυρισμένα χέρια - έχουν χρησιμοποιηθεί τόσο πολύ που έχουν χάσει κάθε πραγματικό νόημα ή αξιοπιστία. Αν θέλετε να δεσμεύσετε τους ανθρώπους, πρέπει να βρείτε έναν άλλο τρόπο να δείξετε τη σκέψη σας - έναν τρόπο που να είναι πιο σχετικός με τους στόχους και το κοινό του ιδρύματός σας.

#5 ΚΑΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟ ΜΙΑ ΚΑΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: Το μεγαλύτερο ζήτημα που πρέπει να εξετάσουν οι μάρκες, οι οργανισμοί ή τα ιδρύματα είναι η παθητικότητα των εικόνων τους. Δεν λειτουργούν για να εμπλέξουν το κοινό. Οι εικόνες που λειτουργούν είναι αυτές που αφηγούνται ιστορίες και έχουν τις ρίζες τους σε συγκεκριμένους τόπους και ανθρώπους. Χρειαζόμαστε μια πολύ δημιουργική και ειλικρινή απάντηση στο αίνιγμα της επικοινωνίας της βιωσιμότητας. Χρειαζόμαστε πρωτότυπες και δημιουργικές εικόνες που να αξιοποιούν την προσωπικότητα της μάρκας και τα δυνατά σημεία της ρίζας της. Οι εικόνες αρχείου δεν θα εμπνεύσουν την αλλαγή - ούτε και πολύ από οτιδήποτε άλλο. Αν δεν έχετε φωτογραφία του συγκεκριμένου έργου/τοποθεσίας για το οποίο μιλάτε, βρείτε μια λύση που δεν απαιτεί φωτογράφιση. Οι φωτογραφίες είναι ισχυρά εργαλεία στην επικοινωνία για τη βιωσιμότητα, αλλά βεβαιωθείτε ότι είναι σχετικές. Οι εικόνες αρχείου με δέντρα και φύλλα που δεν έχουν καμία σχέση με αυτό για το οποίο μιλάτε δεν είναι ποτέ καλή εμφάνιση και οι άνθρωποι γίνονται γρήγορα σοφοί με αυτές.

Αναφορές:

Wicinski, M. και Griffith, J. (2013): Διαθέσιμο στη διεύθυνση:

<https://www.greenbiz.com/article/5-ways-communicate-sustainability-beyond-words>.

Sidlova, V. (2022): 5 συμβουλές για τη σωστή αποστολή βιώσιμων μηνυμάτων- Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.kantar.com/inspiration/advertising-media/5-tips-to-get-sustainable-messaging-right-in-advertising>

Ενότητα 6, Δραστηριότητα 3: Σχεδιάζοντας τη δική μου καμπάνια ευαισθητοποίησης για θέματα βιωσιμότητας

Βήματα μιας δράσης ευαισθητοποίησης		
Βήμα	Περιγραφή	Ερωτήσεις
Ανάλυση του πλαισίου και του θέματος	Πλαίσιο στο οποίο λαμβάνει χώρα η δράση Το θέμα που αντιμετωπίζεται από το δράση	Τι; Σε ποιο περιβάλλον λαμβάνει χώρα η δράση; Τι συζητείται;
Διατύπωση της στόχος	Τι επιδιώκει η δράση	Γιατί; Ποια αλλαγή επιδιώκεται;
Προσδιορισμός του κοινού-στόχου	Τα ενδιαφερόμενα μέρη: άτομα και ομάδες που επηρεάζονται από την δράση	Ποιος; Με ποιον πρέπει να επικοινωνήσετε για την επίτευξη του στόχου;
Επιλογή διαύλων επικοινωνίας	Τρόποι επικοινωνίας μεταξύ και με τα ενδιαφερόμενα μέρη	Πώς; Ποια κανάλια είναι προσβάσιμα σε (διαφορετικούς) ανθρώπους και συμβατά με τον τρόπο ζωής τους;
Σχεδιασμός του μηνύματος	Περιεχόμενο που ενθαρρύνει τη δράση για την επίτευξη του στόχου	Τι να επικοινωνήσετε; Ποιο μήνυμα πρέπει να μεταδοθεί για να επιτευχθεί η επιθυμητή αλλαγή;
Προσωρινός προγραμματισμός και προϋπολογισμός	Οργάνωση των δραστηριοτήτων εγκαίρως και χώρο και κινητοποίηση των πόροι	Πότε; Πού; Πόσο; Χρονοδιάγραμμα; Μέρη στα οποία θα λάβει χώρα η δράση;

Συμβουλές για το πώς να επικοινωνήσετε αποτελεσματικά το μήνυμά σας για τη βιωσιμότητα

#1 **ΒΑΛΤΕ ΤΟ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ ΣΑΣ ΠΡΩΤΟ:** Εάν γράψετε πολύ τεχνικά κινδυνεύετε να σκοτώσετε το ενδιαφέρον του κοινού σας. Εάν όμως γράψετε πολύ απλά, το κοινό σας μπορεί να αμφισβητήσει την αξιοπιστία σας. Για να πετύχετε τη σωστή ισορροπία, πρέπει να καταλάβετε πού βρίσκεται η κατανόηση του κοινού σας. Προσαρμόστε τις ανακοινώσεις σας έτσι ώστε το κοινό που είναι λιγότερο εξοικειωμένο με την ορολογία της βιωσιμότητας να καταλαβαίνει.

#2 **ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΒΕΤΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΦΩΝΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ:** Αν οι επικοινωνίες για τη βιωσιμότητα γράφονται μόνο από άτομα με το ίδιο υπόβαθρο, θα ακούγονται ίδιες. Συμπεριλάβετε διαφορετικές φωνές και απόψεις για να κάνετε τη βιωσιμότητα πιο καθημερινή. Η συμμετοχή ενός φάσματος δημιουργικού περιεχομένου σας επιτρέπει να μιλήσετε στην επικρατούσα τάση και να διευρύνετε τα όρια της δικής σας επικοινωνίας.

#3 **ΓΙΝΕΤΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ:** Η έρευνα δείχνει ότι το ευρύ κοινό δεν καταλαβαίνει απαραίτητα πώς συνδέονται μεταξύ τους τα πάντα στον τομέα της βιωσιμότητας. Καταλαβαίνει όμως πολλά για τα θέματα βιωσιμότητας όταν αυτά περιορίζονται σε μια συγκεκριμένη κατηγορία. Γι' αυτό, αφήστε τις ευρείες, υψηλές δηλώσεις και προχωρήστε στις λεπτομέρειες. Για παράδειγμα, μην λέτε απλώς "αυτό το μπλουζάκι είναι βιώσιμο". Προσδιορίστε αν είναι κατασκευασμένο από 100% βιολογικό βαμβάκι, ανακυκλωμένο πολυεστέρα ή κάνναβη. Στη συνέχεια, διευκρινίστε γιατί αυτά τα χαρακτηριστικά το καθιστούν βιώσιμο.

#4 **ΕΞΗΓΗΣΤΕ ΤΟ ΓΙΑΤΙ:** Μιλάμε για τα συγκεκριμένα κίνητρα πίσω από κάθε δράση. Για παράδειγμα, μια πρωτοβουλία ήρθε στη ζωή εξαιτίας ενός εργαζομένου, επειδή το απαιτούσαν οι συμμετέχοντες ή εξαιτίας ενός νέου κανονισμού; Το άνοιγμα της αυλαίας των αποφάσεων σας για τη βιωσιμότητα προσθέτει ένα ανθρώπινο στοιχείο που θα κάνει τις επικοινωνίες σας πιο αξιόπιστες. Αυτό δεν είναι απαραίτητο για κάθε μεμονωμένη αξίωση βιωσιμότητας, αλλά θα κάνει τις επικοινωνίες σας πολύ πιο ελκυστικές από την κανονική λίστα πρωτοβουλιών.

#5 **ΚΑΝΤΕ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ:** Η χρήση γενικής γλώσσας δημιουργεί απόσταση μεταξύ της μάρκας σας, της βιωσιμότητας και του κοινού σας. Η αφήγηση των ανθρώπινων ιστοριών πίσω από τις προσπάθειες βιωσιμότητας γεφυρώνει αυτό το χάσμα, καθιστώντας τις επικοινωνίες σας πιο αυθεντικές. Συνδυάζοντας αυτό με την προηγούμενη αρχή μας να φέρνετε διαφορετικές φωνές, χρειάζεστε επίσης μια ποικιλία ιστοριών για να σας βοηθήσει να απευθυνθείτε σε διαφορετικούς ανθρώπους. Αντικατοπτρίστε την ποικιλομορφία του οργανισμού και του κοινού σας, δημοσιεύοντας ιστορίες από διάφορες οπτικές γωνίες.

#6 ΚΑΝΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΑΠΤΟ: Το ιδανικό θα ήταν να μιλάτε πάντα για το τώρα. Οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται το τώρα, ενώ το μέλλον συχνά μοιάζει μακρινό. Αλλά με τόσο μεγάλο μέρος της βιωσιμότητας να αφορά το μέλλον, αυτό δεν θα είναι πάντα μια επιλογή. Οι μόνες πραγματικές εικόνες που έχουμε για το μέλλον μας είναι φορτωμένες με την έλλειψη πόρων, τις φυσικές καταστροφές και την απόγνωση για την ανθρωπότητα, ωστόσο τα αρνητικά πλαίσια είναι ως επί το πλείστον επιζήμια. Η διαμόρφωση μιας σαφέστερης εικόνας για το μέλλον προς το οποίο εργάζεται ο οργανισμός ή το ίδρυμά σας μπορεί να παρακινήσει το κοινό σας να συμμετάσχει στο ταξίδι σας.

#7 ΠΕΙΤΕ ΤΟ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ΤΡΟΠΟ: Μην πέσετε στην παγίδα να χρησιμοποιήσετε "αποθεματική βιωσιμότητα" (stock sustainability) στα γραπτά σας - πιθανόν να έχετε ήδη έναν μοναδικό τόνο φωνής που έχει ακονιστεί με την πάροδο των χρόνων, ίσως και δεκαετιών. Η βιωσιμότητα μπορεί να είναι σοβαρή και τεχνική, οπότε μπορεί να χρειαστεί να προσαρμόσετε τον τόνο της φωνής σας, αλλά θα πρέπει να εξακολουθεί να είναι ο δικός σας τόνος.

Αναφορές:

Ideas On Purpose (ενημερωμένο 2023): Διαθέσιμο στη διεύθυνση:

<https://www.ideasonpurpose.com/on/6-strategies-for-effective-sustainability-communications/>.

Bernoville, T. (2023): Bernoville, Bernoville: Επικοινωνώντας τη στρατηγική σας για τη βιωσιμότητα: Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://plana.earth/academy/communicating-sustainability-strategy-transparency-responsibility>.

